

S T R A
T E G I A

Prognoza oddziaływania na środowisko Strategii Rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030

Opracowanie:

Dokument został opracowany przez zespół specjalistów Zakładu Analiz Środowiskowych Eko-precyzja w składzie: mgr inż. Karolina Ioannidis

Zakład Analiz Środowiskowych
EKO-PRECYZJA
Karolina Ioannidis
mgr inż. Karolina Ioannidis
Kierownik ds. dokumentów strategicznych
karolina.ioannidis@eko-precyzja.eu, 736 228 008

Spis treści

1. Przedmiot i zakres opracowania	4
2. Cel i zakres opracowania	5
3. Zakres prognozy	5
4. Metody pracy i materiały źródłowe	6
5. Opis projektu Strategii Rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030 oraz główne cele i kierunki działań	7
Zawartość Strategii Rozwoju	7
Założenia Strategii Rozwoju	8
Komplementarność z innymi dokumentami planistycznymi	11
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy.....	21
6. Analiza i ocena istniejącego stanu na terenach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji	25
7. Istniejący stan środowiska	30
Klimat.....	30
Jakość powietrza	31
Hałas	34
Wody	37
Gleby.....	42
Zasoby geologiczne.....	43
Zasoby przyrodnicze	46
Krajobraz	59
8. Przewidywane oddziaływanie na środowisko w wyniku realizacji zapisów dokumentu	60
9. Przewidywane oddziaływanie działań zawartych w Strategii Rozwoju Gminy Ozimek na wybrane elementy środowiska	77
Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko	77
Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary Natura 2000.....	78
Różnorodność biologiczna, rośliny i zwierzęta.....	92
Ludzie.....	96
Powietrze atmosferyczne	96
Klimat.....	98
Klimat akustyczny i promieniowanie elektromagnetyczne.....	102
Wody	104
Krajobraz i powierzchnia ziemi.....	107
Zasoby naturalne	110
Zabytki	110
10. Analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu	111
11. Propozycja działań alternatywnych	117
12. Potencjalne oddziaływanie transgraniczne	118
13. Rezultaty planowanych działań	119
14. Podsumowanie i wnioski.....	121
15. Streszczenie w języku niespecjalistycznym.....	122
Zestawienie tabel oraz rysunków.....	127

1. Przedmiot i zakres opracowania

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do projektu *Strategia Rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030*. Opracowanie zostało wykonane w oparciu o art. 46 oraz art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2022 r., poz. 1029).

Zgodnie z zapisami artykułów 46 Ustawy OOS, przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty następujących dokumentów strategicznych:

1. koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta, planu zagospodarowania przestrzennego oraz strategii rozwoju, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
2. polityki, strategii, planu i programu w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywany lub przyjmowany przez organy administracji, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
3. polityki, strategii, planu i programu innego niż wymienione w pkt 1 i 2, którego realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000, jeżeli nie jest on bezpośrednio związany z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynika z tej ochrony.

Zgodnie z artykułem 47 Ustawy OOS przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane także w przypadku projektu dokumentu innego niż wymieniony w art. 46 ust. 1 oraz w przypadku projektu zmiany takiego dokumentu, jeżeli w uzgodnieniu z właściwym organem, o którym mowa w art. 57 Ustawy OOS, organ opracowujący projekt stwierdzi, że realizacja postanowień danego dokumentu albo jego zmiany może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko.

Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane także w przypadku projektów dokumentów, innych niż wymienione powyżej, jeżeli wyznaczają one ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub realizacja postanowień tych dokumentów może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko. Projekt *Strategii Rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030* wpisuje się w powyższy katalog dokumentów.

2. Cel i zakres opracowania

Głównym celem prognozy jest ustalenie czy zapisy projektu *Strategii Rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030* nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego, a cele ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju są spójne z celami i priorytetami zaplanowanymi w dokumentach wyższego szczebla. Prognoza ma za zadanie także ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

3. Zakres prognozy

Zakres prognozy powinien być zgodny z art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2022 r., poz. 1029).

Prognoza oddziaływania na środowisko zawiera:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy;
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania;
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko;
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Prognoza ponadto określa, analizuje i ocenia:

1. istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
2. stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem;
3. istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
4. cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
5. przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe

i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:

- różnorodność biologiczną,
- ludzi,
- zwierzęta,
- rośliny,
- wodę,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki,
- dobra materialne.

z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Prognoza przedstawia:

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, szczególnie obszarów Natura 2000, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszarowych form ochrony przyrody;
- rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Zakres i stopień szczegółowości Prognozy oddziaływania na środowisko został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Opolu (pismo znak: WOOŚ.411.3.2.2023.MO) oraz z Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Opolu (pismo znak: NZ.9022.1.2.2023.JG).

4. Metody pracy i materiały źródłowe

Prognoza została opracowana zgodnie z zaleceniami zawartymi w Ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2022 r., poz. 1029). Przy sporządzaniu

niniejszego dokumentu zastosowano metody statystyczne i porównawcze, analizy i oceny dostosowane do stanu współczesnej wiedzy. Autor kierował się swoją wiedzą i doświadczeniem stosownie do stanu wiedzy współczesnej. Wszystkie zastosowane metody oceny są dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu. Część dotycząca oceny oddziaływania na środowisko w projektowanym opracowaniu przedstawiono tabelarycznie. Oceny dokonano w oparciu o analizę poszczególnych elementów środowiska w zależności od zagrożeń stwarzanych przez oddziaływanie na środowisko planowanych inwestycji.

5. Opis projektu Strategii Rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030 oraz główne cele i kierunki działań

Zawartość Strategii Rozwoju

Strategia Rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030 to dokument, który określa główne koncepcje rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego gminy w dłuższej perspektywie. W dokumencie wskazano cele i kierunki działań, których realizacja powinna stanowić odpowiedź nie tylko na potrzeby, ale i na oczekiwania mieszkańców gminy. Ustalenia strategii rozwoju gminy są podłożem do podejmowania przez władze gminy długookresowej polityki rozwoju.

Zgodnie z wyżej wymienionymi aktami prawnymi, istotnymi składowymi strategii rozwoju gminy są trzy części – diagnostyczna, planistyczna oraz opisująca system wdrażania. Opracowanie części diagnostycznej opiera się na danych pozyskanych m.in. z Głównego Urzędu Statystycznego i Urzędu Gminy Ozimek oraz wynikach przeprowadzonego badania ankietowego. Kolejna część – planistyczna, skupia się na priorytetowych celach i kierunkach o charakterze strategicznym i operacyjnym. Wnioski z części diagnostycznej stanowiły podstawę do identyfikacji występujących problemów oraz zaproponowania rozwiązań. System wdrażania, ostatnia z części dokumentu, określa sposób realizacji strategii rozwoju, monitoringu i ewaluacji dokumentu, wskazuje możliwość aktualizacji dokumentu, a także ramy finansowe działań.

Zapisy strategii powstały na bazie zgromadzonych danych jakościowych i ilościowych, dokumentów planistycznych oraz danych statystycznych. Strategia wojewódzka, w tym przypadku Strategia rozwoju województwa opolskiego Opolskie 2030, z uwagi na swoją istotę, stanowiła zasadniczy punkt odniesienia w opracowaniu poszczególnych elementów Strategii Rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030. Bezwarunkowe było umieszczenie w strategii gminnej wskazanych w strategii regionalnej zapisów dotyczących obszarów strategicznej interwencji (OSI), wyznaczonych ze względu na występowanie negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych i przestrzennych. Ważny jest wzrost jakości zarządzania strategicznego we wskazanych obszarach interwencji. W punkcie drugim rozdziału pierwszego wskazano

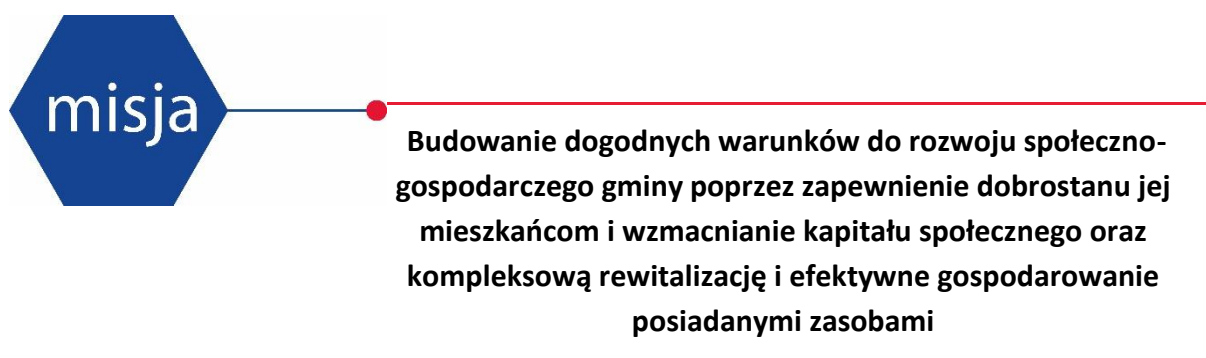
dokumenty planistyczne, z którymi niniejszy dokument jest komplementarny, co pozwala na potwierdzenie jego spójności z dokumentami szczebla krajowego, regionalnego i lokalnego.

Założenia Strategii Rozwoju

Na drodze przeprowadzonej analizy danych statystycznych, wniosków z badania ankietowego oraz warsztatów zidentyfikowano potencjały gminy Ozimek, które mają istotny wpływ na jej wielokierunkowy rozwój, jak również czynniki stanowiące barierę rozwojową. Na ich podstawie nakreślono kluczowe kierunki działań, jakie należy podjąć dla maksymalnego wykorzystania posiadanych zasobów oraz zminimalizowania negatywnych tendencji, a tym samym do osiągnięcia nadrzędnego celu, jaki stawia przed sobą samorząd gminy.

Nadrzędny cel rozwoju gminy Ozimek w perspektywie 2030 roku znajduje swoje odzwierciedlenie w misji definiującej główny kierunek, w jakim powinny zmierzać wszystkie działania podejmowane w ramach planów strategicznych. Zawarte w misji założenia stanowią odpowiedź na zidentyfikowane deficyty i wyzwania oraz opierają się na wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowaniach sprzyjających rozwojowi.

Wizja to natomiast koncepcja stanu gminy w roku 2030, a więc obraz przyszłości, którą poprzez realizację założeń strategicznych kreować będzie samorząd lokalny wspólnie z mieszkańcami, podmiotami gospodarczymi oraz innymi partnerami. Wizja jest ściśle powiązana z misją i stanowi opis efektów zaplanowanych w Strategii działań, a jej założenia odpowiadają oczekiwaniom, potrzebom i aspiracjom wszystkich interesariuszy.

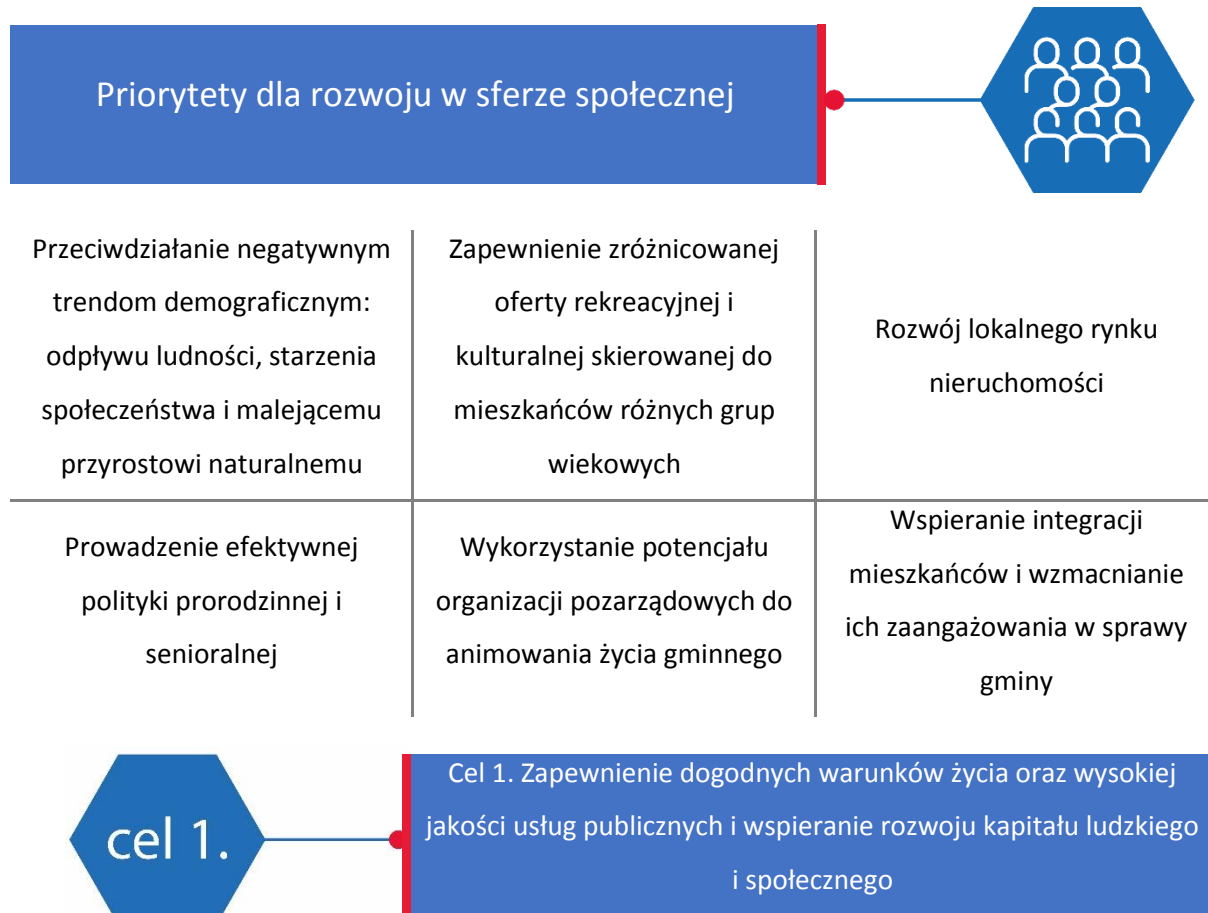
wizja

Dzięki realizacji spójnej interwencji strategicznej i kompleksowej rewitalizacji, w 2030 roku gmina Ozimek jest znaczącym w Aglomeracji Opolskiej ośrodkiem osiedleńczym, posiadającym konkurencyjną ofertę usług publicznych. Dzięki efektywnej polityce społecznej i systematycznemu rozwojowi infrastruktury technicznej, gmina oferuje swoim mieszkańcom dogodne warunki życia. Mieszkańcy mają dostęp do zróżnicowanej oferty kulturalnej i rekreacyjnej, odpowiadającej ich potrzebom i oczekiwaniom, co przekłada się na wysoki poziom zadowolenia ze swojego miejsca zamieszkania.

Gmina Ozimek charakteryzuje się silnym kapitałem ludzkim i społecznym, który stanowi jej największy potencjał. Społeczność gminy jest zaangażowana w jej sprawy – każdy jej członek aktywnie uczestniczy w życiu wspólnoty, dzięki czemu rozwija się ona harmonijnie. Mieszkańcy wszystkich miejscowości gminy wspólnie dbają o jej dobrostan, co przekłada się na zrównoważony rozwój sfery społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Dzięki efektywnemu gospodarowaniu i inwestycjom ukierunkowanym na rewitalizację zdegradowanych obiektów, systematycznie podnoszony jest standard zabudowy, a tym samym poprawia się sytuacja bytowa mieszkańców.

Rozbudowa infrastruktury drogowej przyczynia się do zapewnienia spójności przestrzennej gminy, dzięki czemu wzrasta jej atrakcyjność inwestycyjna. Gmina Ozimek gwarantuje bowiem dogodne warunki do zakładania i rozwijania działalności gospodarczej, zarówno w formie małych przedsiębiorstw, jak i większych firm, dzięki czemu mieszkańcy mają łatwiejszy dostęp do zatrudnienia na stanowiskach pracy odpowiadającym ich indywidualnym preferencjom.

Zidentyfikowane na drodze diagnozy strategicznej potencjały i bariery rozwojowe przeanalizowano w odniesieniu do trzech obligatoryjnych wymiarów planowania strategicznego: społecznego, gospodarczego i przestrzennego. W każdej ze sfer wyznaczono priorytety rozwojowe, stanowiące kluczowe obszary działań, jakie należy podjąć w celu zapewnienia wielokierunkowego rozwoju gminy Ozimek. Na ich podstawie opracowano następnie trzy cele strategiczne, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia wymiernych rezultatów wdrażanej interwencji.

cel 2.

Cel 2. Wzmocnienie konkurencyjności lokalnej gospodarki i rozwijanie rynku pracy w oparciu o posiadane zasoby

Priorytety dla rozwoju w sferze przestrzennej

Zapewnienie integracji przestrzennej wszystkich miejscowości gminy	Zwiększenie bezpieczeństwa drogowego	Dbałość o wysoką jakość środowiska przyrodniczego
Poprawa stanu technicznego dróg i chodników	Rozbudowa systemu ścieżek rowerowych	Zapewnienie sprawnego transportu publicznego zgodnie z potrzebami mieszkańców

cel 3.

Cel 3. Zapewnienie spójności przestrzennej gminy oraz dbałość o wysoką jakość środowiska przyrodniczego

Komplementarność z innymi dokumentami planistycznymi

Strategia Rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030 wpisuje się w ramy ustaleń nadrzędnych dokumentów planistycznych. Poniżej wymieniono najważniejsze dokumenty o znaczeniu krajowym, regionalnym oraz lokalnym, z którymi komplementarna jest niniejsza strategia.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Przyjęta 14 lutego 2017 r. przez Radę Ministrów, stanowi aktualizację średniookresowej strategii rozwoju kraju (Strategia Rozwoju Kraju 2020). Dokument kluczowy na poziomie średnio- i długofalowej polityki gospodarczej państwa polskiego. Głównym celem wskazanym w dokumencie strategii jest „tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym”. Zdefiniowane zostały również trzy cele szczegółowe:

- I. Cel szczegółowy I - Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną,
- II. Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony,
- III. Cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej kraju. W swoich zapisach skupia wartości i zasady współpracy zarządu i samorządów, a także partnerów na rzecz rozwoju kraju i województw. Określa system prowadzenia polityki regionalnej przez rząd wobec regionów oraz na poziomie wewnątrzregionalnym. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego prezentuje cel główny i trzy cele szczegółowe polityki regionalnej, a także działania i zadania, jakie do ich osiągnięcia winny podjąć samorzady: wojewódzkie, powiatowe i gminne. Jednym z priorytetów strategii jest dążenie do zrównoważonego rozwoju, w związku z czym wskazano strategicznej interwencji (OSI), które otrzymać mają szczególne wsparcie: obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, Śląsk oraz Polska Wschodnia. Cele szczegółowe wyróżnione w KRSS to:

- I. Cel szczegółowy I - Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym,
- II. Cel szczegółowy II - Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych,
- III. Cel szczegółowy III - Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Strategia rozwoju województwa opolskiego – Opolskie 2030

Strategia rozwoju województwa przedstawia wizję rozwoju na poziomie regionalnym, wyznacza strategiczne cele i kierunki działań oraz sposób ich realizacji na obszarze regionu.

Cele i kierunki rozwoju gminny powinny być wyznaczone na podstawie zapisów wojewódzkiej strategii rozwoju.

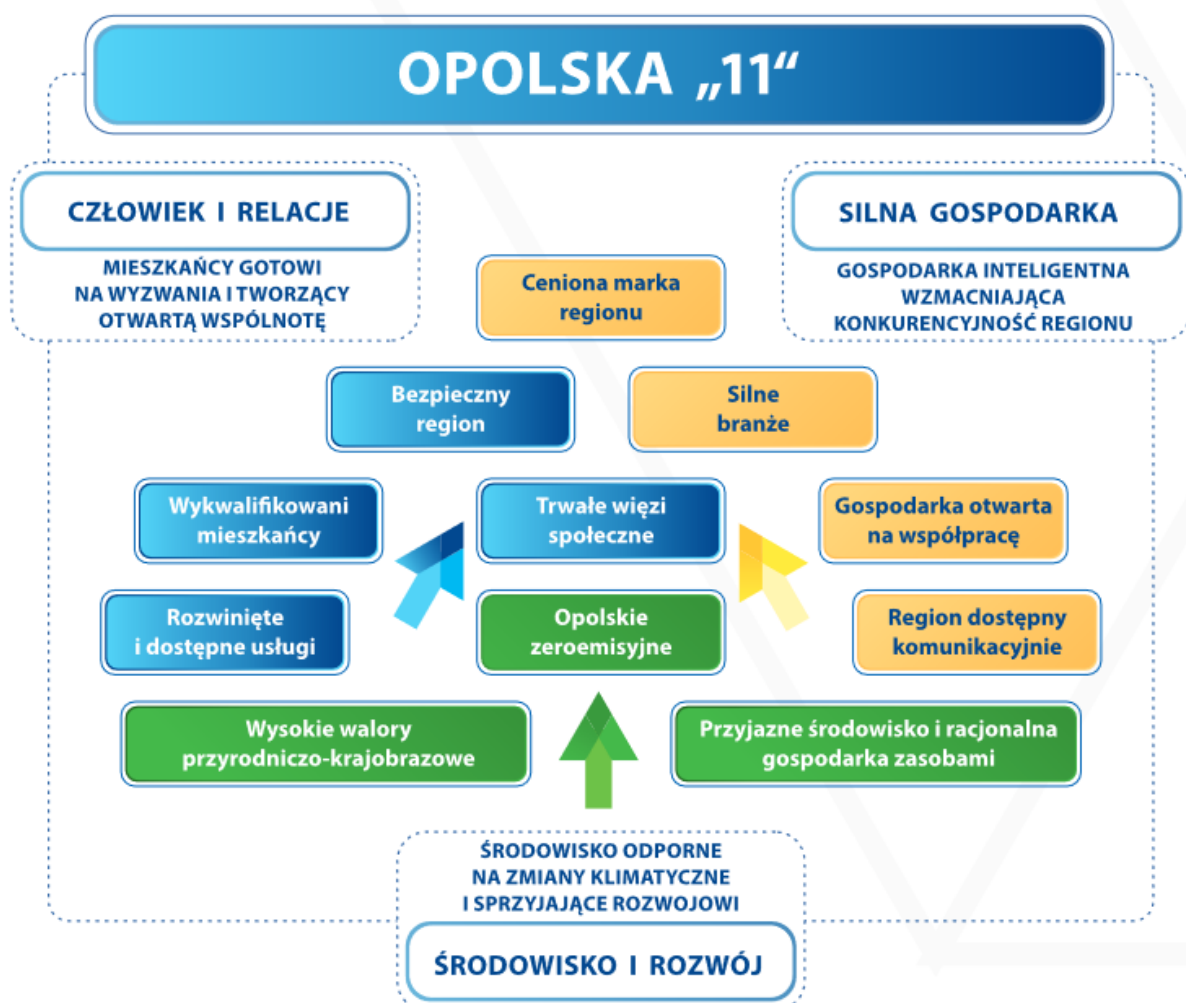
Strategia rozwoju województwa opolskiego – Opolskie 2030 definiuje wizję województwa w roku 2030, która brzmi: *Opolskie w 2030 roku to region cenionej jakości życia wynikającej z unikalnego i uniwersalnego łączenia różnorodności: dynamiki i równowagi, nowoczesności i tradycji oraz otwartości i integracji*¹. W dokumencie zwrócono uwagę na trzy horyzontalne determinanty rozwojowe, które mają kluczowe znaczenie i oddziałują na wszystkie obszary rozwoju – są nimi: depopulacja, wielokulturowość oraz zróżnicowanie terytorialne. Strategia określa cele strategiczne, które zostały opracowane w trzech obszarach: społeczeństwo, środowisko i gospodarka. W każdym z celów strategicznych opisany został stan docelowy, jakim będzie charakteryzowało się województwo w roku 2030.

¹ Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego Opolskie 2030.

Na realizację celu głównego strategii rozwoju województwa składają się trzy cele strategiczne, które zostały podzielone według obszarów tematycznych: Człowiek i relacje, Środowisko i rozwój oraz Silna gospodarka.

Narzędziem realizacji celów strategicznych i – co za tym idzie – realizacji wizji rozwoju regionu są opracowane cele operacyjne. Cele operacyjne stanowią uszczegółowienie celów strategicznych, a każdemu z nich przypisano odpowiednie kierunki działań. Cele oddziałują na siebie wzajemnie, co skłania do kompleksowego ich rozpatrywania. Poniżej przedstawiono schemat wzajemnego oddziaływania celów strategii rozwoju województwa tzw. „Opolską 11-tkę”.

Rysunek 1 Opolska "11" - cele operacyjne na tle celów strategicznych.

Źródło: Strategia rozwoju województwa opolskiego Opolskie 2030.

Wojewódzka strategia wyznacza także obszary wymagające szczególnego wsparcia, tj. obszary strategicznej interwencji (OSI), które opisano w dalszej części opracowania.

W każdym z obszarów tematycznych – społecznym, gospodarczym i przestrzennym *Strategia Rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030* jest spójna z założeniami Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego

Podstawowym narzędziem prowadzenia polityki przestrzennej na poziomie regionu jest plan zagospodarowania przestrzennego województwa. Plan w swoich zapisach określa struktury przestrzenne oraz kierunki i priorytety w kształtowaniu środowiska przyrodniczego, kulturowego i zurbanizowanego z dostosowaniem do strategicznych kierunków rozwoju województwa.

W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego (PZPWO) wskazano cele i zasady polityki przestrzennej województwa. Celem strategicznym, zgodnie z dokumentem, jest *kształtowanie struktury przestrzennej odznaczającej się wysokim poziomem ładu przestrzennego, która będzie umożliwiała wykorzystanie jego zróżnicowanych terytorialnie potencjałów, zapewniła konkurencyjność w stosunku do otoczenia zewnętrznego i eliminowała niekorzystne różnice w warunkach życia wewnątrz regionu.*

Zgodnie z doktryną prowadzenia polityki rozwoju przestrzennego, planowanie przestrzenne odbywa się z uwzględnieniem obszarów o wyróżniających cechach fizyczno-geograficznych oraz zjawiskach społeczno-gospodarczych. Umożliwia to wskazanie potencjałów lokalnych i regionalnych, a także pomaga minimalizować występowanie sytuacji kryzysowych. Obszary funkcjonalne charakteryzują się wspólnymi powiązaniem między elementami struktury obszaru.

W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego wyznaczono obszary funkcjonalne o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym. Gminę Ozimek zakwalifikowano do dwóch z nich: Miejski Obszar Funkcjonalny Ośrodka Wojewódzkiego – Aglomeracja Opolska i Obszar kształtowania potencjału rozwojowego wymagający programowania działań ochronnych.

Tabela 1 Obszary Funkcjonalne Województwa Opolskiego, w które wpisuje się gmina Ozimek.

Obszary funkcjonalne o znaczeniu ponadregionalnym	
Miejski Obszar Funkcjonalny Miasta Opola – Aglomeracja Opolska	<ul style="list-style-type: none"> • Wzmocnienie potencjału aglomeracji, w szczególności funkcji metropolitalnych Opola. • Wzmocnienie powiązań funkcjonalno-przestrzennych między jednostkami systemu osadniczego. • Wzmocnienie odporności przestrzeni aglomeracji na zagrożenia naturalne i energetyczne. • Poprawa ładu przestrzennego.
Obszary funkcjonalne o znaczeniu regionalnym	
Obszar kształtowania potencjału rozwojowego wymagający programowania działań ochronnych.	<ul style="list-style-type: none"> • Ochrona, wzmocnienie integralności i spójności obszarów przyrodniczych. • Zachowanie, odtwarzanie i kształtowanie krajobrazów naturalnych i kulturowych. • Ochrona zasobów i poprawa jakości wód dla celów użytkowych.

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego 2019

W Strategii Rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030 uwzględnione zostały zapisy wojewódzkiego planu zagospodarowania przestrzennego. Szczególnie wzięto pod uwagę wytyczne dotyczące

kształtowania środowiska przyrodniczego, kulturowego i zurbanizowanego oraz priorytety rozwojowe wskazanych obszarów funkcjonalnych.

Strategia Rozwoju Powiatu Opolskiego na lata 2015-2025

Strategia Rozwoju Powiatu Opolskiego to dokument strategiczny określający zasady prowadzenia polityki rozwoju na poziomie powiatowym. Swoim zakresem określa potencjał rozwojowy powiatu i jego kierunki rozwoju, a także cele strategiczne i operacyjne wraz z działaniami, jakie należy podjąć w ich realizacji. Dokument zakłada pięć celów strategicznych w różnych obszarach tematycznych:

- I. Cel strategiczny I Czyste środowisko naturalne,
- II. Cel strategiczny II Aktywne i bezpieczne społeczeństwo,
- III. Cel strategiczny III Innowacyjna gospodarka i rynek pracy,
- IV. Cel strategiczny IV Nowoczesna infrastruktura techniczna i ekologiczny transport,
- V. Cel strategiczny V Infrastruktura społeczna przyjazna ludziom i środowisku.

Gmina Ozimek, jako nieodłączona część powiatu opolskiego, musi wpisać zapisy swojej strategii w ramy nadrzędnego dokumentu planistycznego – strategii rozwoju powiatu.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ozimek

Podstawę prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Ozimek, poza PZPWO, jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (SUiKZP). Dokument został przyjęty w drodze Uchwały nr XLII/382/22 Rady Miejskiej w Ozimku z dnia 31 stycznia 2022 r. Studium określa zarys polityki przestrzennej i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy z uwzględnieniem rozwoju przestrzennego.

Niniejsza Strategia jest spójna z założeniami SUiKZP gminy Ozimek oraz uwzględnia wskazane w dokumencie wytyczne z zakresu kształtowania struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy.

Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ozimek – aktualizacja luty 2021

W Lokalnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Ozimek – aktualizacja luty 2021 wyznaczono obszary wymagające interwencji. Obszar rewitalizacji podzielono na dwa podobszary: podobszar A – Ozimek Miasto i podobszar B – Ozimek Huta (teren niezamieszkały). Zdefiniowana została wizja obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych, która zakłada, iż obszar ten *stanie się centrum aktywności społeczno-gospodarczej gminy, wykorzystującym potencjał terenów poprzemysłowych oraz walorów rekreacyjnych, turystycznych i sportowych*². W dokumencie wskazano

² Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Ozimek – Aktualizacja luty 2021

również kierunki działań, jakie należy podjąć na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki oraz sposób ich realizacji. W programie rewitalizacji wyznaczone zostały 3 cele główne:

- I. Podniesienie poziomu aktywności społeczno-gospodarczej.
- II. Zwiększenie poziomu wykorzystania gospodarczego obszaru Huta.
- III. Zwiększenie poziomu wykorzystania walorów rekreacyjnych, turystycznych oraz sportowych.

Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

Gmina Ozimek leży na obszarze dorzecza Odry, a konkretniej w regionie wodnym Środkowej Odry. Plan gospodarowania wodami jest jednym z podstawowych dokumentów gospodarki wodnej o charakterze planistycznym. Zapisy dokumentu wyznaczają między innymi cele środowiskowe dla poszczególnych kategorii wód oraz dla obszarów chronionych.

Aktualnie, w cyklu planistycznym 2016-2021, obowiązuje aktualizacja Planu gospodarowania wodami (aPGW) zatwierdzona rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r., natomiast w cyklu 2022-2027 będzie obowiązywała druga aktualizacja Planu gospodarowania wodami (II aPGW, obecnie na etapie konsultacji). W tabeli nr 2 przedstawiono wykaz jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) i podziemnych (JCWPD) wraz z dedykowanymi im celami środowiskowymi, które zlokalizowane są na terenie gminy Ozimek, zgodnie z aPGW i II aPGW.

Tabela 2 Wykaz JCWP i JCWPD na terenie gminy Ozimek

Aktualizacja Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry (aPGW) zatwierdzony rozporządzeniem		Projekt drugiej aktualizacji Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry (II aPGW)	
Kod JCWP	Nazwa JCWP	Kod JCWP	Nazwa JCWP
RW600011859	Mała Panew, zb. Turawa	RW6000111859	Mała Panew od Lublinicy do zb. Turawa
RW600019118399	Mała Panew od Lublinicy do zb. Turawa		
RW600017118389	Myślina	RW600010118389	Myślina
RW600017118529	Rosa	RW600010118529	Rosa
RW600017118889	Jemielnica od źródła do Suchej	RW600010118879	Chrzastawa od źródła do Suchej
RW600017132884	Brynica od źródeł do dopł. spod łubnian	RW600010132883	Brynica od źródeł do Dopływu spod łubnian
RW600018118549	Libawa	RW600009118549	Libawa
RW600019118899	Jemielnica od Suchej do Małej Panwi	RW600011118899	Chrzastawa od Suchej do ujścia
RW60001911899	Mała Panew od zb. Turawa do Odry	RW60001111899	Mała Panew od zb. Turawa do Odry

Źródło: Aktualizacja Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry i Projekt drugiej aktualizacji Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry

W poniższych tabelach przedstawiono wykaz jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP) i podziemnych (JCWPD), które zlokalizowane są na terenie gminy wraz z ich charakterystyką obejmującą wskazanie typologii i statusu, a także oceny stanu ogólnego oraz stanu lub potencjału chemicznego i ekologicznego.

Tabela 3 Charakterystyka JCWP zlokalizowanych na terenie gminy Ozimek

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Typologia JCW	Status	Stan ogólny	Ocena stanu 2014-2019 (r.kl.jcwp od 2022) na podstawie oceny stanu GIOŚ i analizy eksperckiej		Działania wskazane w II aPGW
					Stan lub potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	
RW60001111859	Mała Panew od Lublinicy do zb. Turawa	Rzeka nizinna	Naturalna część wód	zły	Słaby stan ekologiczny	Poniżej dobrego	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność Ograniczenie zanieczyszczenia wód związkami biogennymi pochodzącymi z rolnictwa oraz ograniczenie zanieczyszczenia pestycydami
RW600010118389	Myślina	potok nizinny piaszczysty	Naturalna część wód	Zły	Umiarkowany stan ekologiczny	brak oceny	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność
RW600010118529	Rosa	potok nizinny piaszczysty	Naturalna część wód	Zły	Zły stan ekologiczny	Poniżej dobrego	<ul style="list-style-type: none"> Kontrole dotyczące stosowania programu działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia wód azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych oraz zapobieganie dalszemu zanieczyszczeniu przez podmioty prowadzące produkcję rolną i działalność

Prognoza oddziaływania na środowisko Strategii Rozwoju. 2023-2030

RW600010118879	Chrzęstawa od źródła do Suchej	potok nizinny piaszczysty	silnie zmieniona część wód	zły	Umiarkowany potencjał ekologiczny	Dobry	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych Działania renaturyzacyjne
RW600010132883	Brynica od źródeł do Dopływu spod Łubnian	potok nizinny piaszczysty	Naturalna część wód	brak oceny	Nie można dokonać oceny stanu/potencjału (brak badań biologicznych w aJCWP)	brak oceny	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta Rozbudowa sieci monitoringu przepływu w rzekach zagrożonych znaczącym zmniejszeniem przepływów
RW600009118549	Libawa	potok lub strumień nizinny	Naturalna część wód	Zły	Słaby stan ekologiczny	Poniżej dobrego	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja działań naprawczych dla obszarów chronionych w zakresie utrzymania naturalnego charakteru koryta
RW600011118899	Chrzęstawa od Suchej do ujścia	rzeka nizinna	silnie zmieniona część wód	Zły	Umiarkowany potencjał ekologiczny	Poniżej dobrego	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja działań wynikających z planów ochrony i planów zadań ochronnych dla obszarów chronionych Działania renaturyzacyjne
RW60001111899	Mała Panew od zb. Turawa do Odry	rzeka nizinna	silnie zmieniona część wód	Zły	Słaby potencjał ekologiczny	Poniżej dobrego	<ul style="list-style-type: none"> Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych Działania renaturyzacyjne

Źródło: Projekt drugiej aktualizacji Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry

Tabela 4 Charakterystyka JCWPd zlokalizowanych na terenie gminy Ozimek

Numer JCWPd	Ogólna ocena stanu	Cel dla stanu chemicznego	Cel dla stanu ilościowego	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Działania
PLGW6000110	Dobry	dobry	dobry	Zagrożona chemicznie	<ul style="list-style-type: none"> • Ustanowienie obszaru ochronnego zbiornika wód śródlądowych (GZWP) • Analiza możliwości odbudowy/przebudowy systemów melioracyjnych • Spowolnienie lub zatrzymanie odpływu wód ze zlewni oraz zwiększenie możliwości retencyjnych zlewni • Wsparcie działań organów administracji w zakresie ustanawiania obszarów ochronnych GZWP • Rozpoznanie występowania nowych zanieczyszczeń w wodach podziemnych • Szkolenia z zakresu dobrowolnego stosowania "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej", mającego na celu ochronę wód przed zanieczyszczeniem azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych • Dobrowolne stosowanie działań ze "Zbioru zaleceń dobrej praktyki rolniczej" • Opracowanie ekspertyzy określającej źródła zanieczyszczenia wód podziemnych związkami chlorowcopochodnymi • Prowadzenie monitoringu wód podziemnych w zakresie zanieczyszczeń związkami chlorowcopochodnymi w wodach podziemnych
PLGW600097	Dobry	Dobry	Dobry	Niezagrożona	<ul style="list-style-type: none"> • Analiza możliwości odbudowy/przebudowy systemów melioracyjnych • Spowolnienie lub zatrzymanie odpływu wód ze zlewni oraz zwiększenie możliwości retencyjnych zlewni

Źródło: Projekt drugiej aktualizacji Planu Gospodarowania Wodami na obszarze dorzecza Odry.

Zgodnie z regionalizacją hydrogeologiczną A. Kleczkowskiego, w obszarze gminy znajdują się dwa Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP): GZWP nr 335 „Krapkowice – Strzelce Opolskie” i GZWP nr 334 „Dolina Kopalna rzeki Mała Panew”.

Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Odry (PZPR)

Zgodnie z zapisami planu oraz z ustawą Prawo Wodne, głównym celem zarządzania ryzykiem powodziowym jest *ograniczenie potencjalnych negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej*. Tak sformułowany cel przyczynił się do wyznaczenia podczas procesu opracowywania PZRP dla obszaru dorzecza Odry trzech celów głównych dokumentu:

1. Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego.
2. Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego.
3. Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym.

Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi w gminie Ozimek występują w dolinie rzeki Mała Panew.

Plan przeciwdziałania skutkom suszy (PPSS)

Dokument planistyczny, jeden z głównych dokumentów ogólnokrajowych w zarządzaniu i gospodarowaniu wodami. Sporządzany jest zgodnie z przepisami ustawy Prawo Wodne i obejmuje: analizę możliwości powiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych, propozycje budowy lub przebudowy urządzeń wodnych, propozycje niezbędnych zmian w zakresie korzystania z zasobów wodnych oraz zmian naturalnej i sztucznej retencji, działania służące przeciwdziałaniu skutkom suszy. Cele szczegółowe wymienione w dokumencie:

1. Skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy
2. Zwiększenie retencji na obszarach dorzeczy;
3. Edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy;
4. Formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy

Gmina Ozimek znajduje się na obszarze zaklasyfikowanym w klasach zagrożenia suszą rolniczą do klasy II – umiarkowanie zagrożone, w klasach zagrożenia suszą hydrologiczną i hydrogeologiczną do klasy I – słabo zagrożone, a w zakresie zagrożenia suszą atmosferyczną do klasy IV – ekstremalnie zagrożone. Według klas łącznego zagrożenia suszą teren gminy Ozimek zakwalifikowany został jako słabo zagrożony.

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej przedstawia długookresową strategiczną wizję rozwoju gminy. Wynika on z wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań, zdiagnozowanych potrzeb i potencjału gminy z uwzględnieniem jej specyfiki i zróżnicowania.

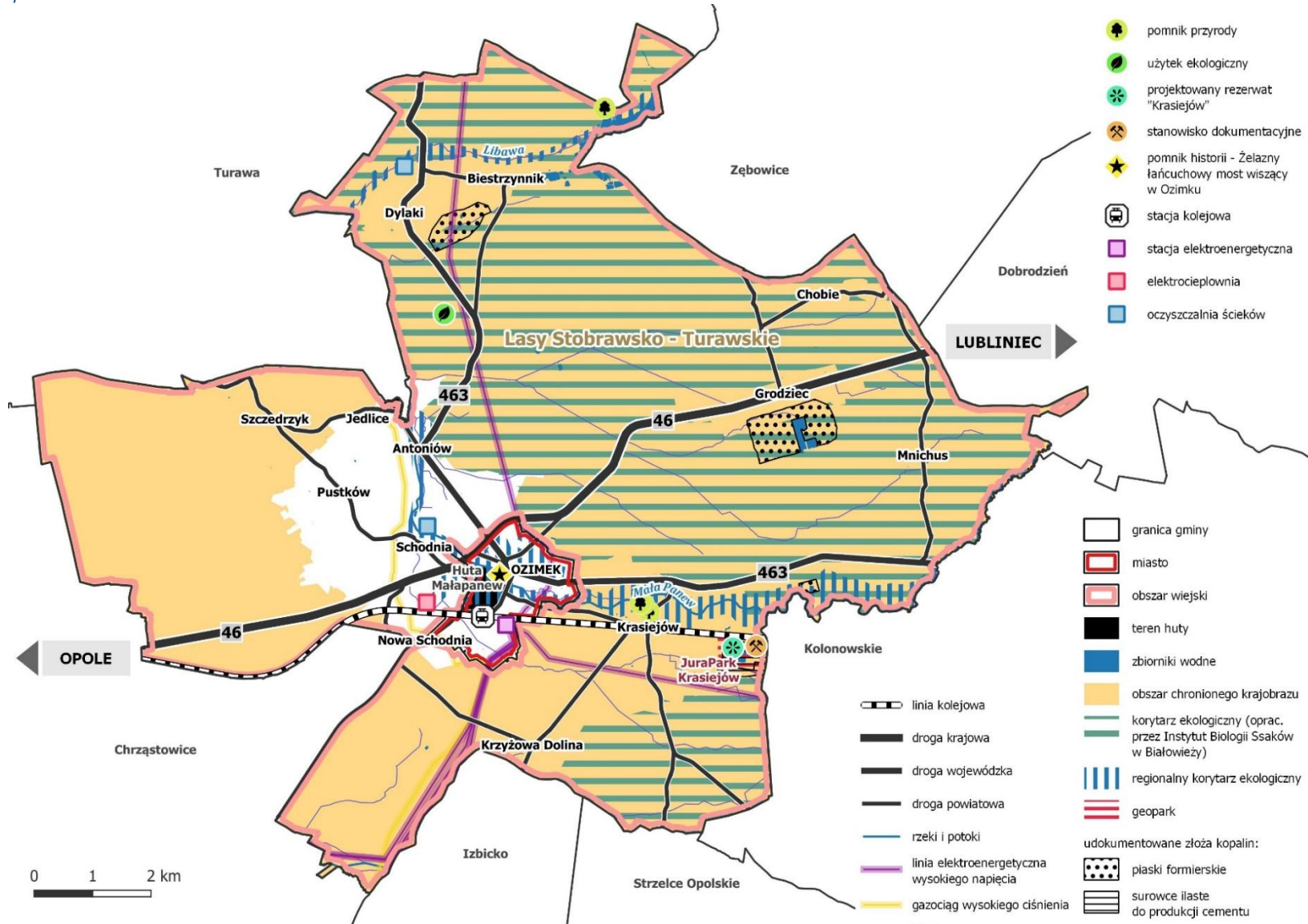
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Ozimek został przedstawiony za pomocą trzech map: mapy uwarunkowań, mapy struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz mapy planowanych działań i kierunków interwencji.

1. Mapa uwarunkowań jest analizą kluczowych uwarunkowań mających wpływ na kierunek rozwoju gminy. Przedstawia układ komunikacyjny, wybrane elementy infrastruktury technicznej, zasoby środowiska przyrodniczego, obszary wymagające ochrony.

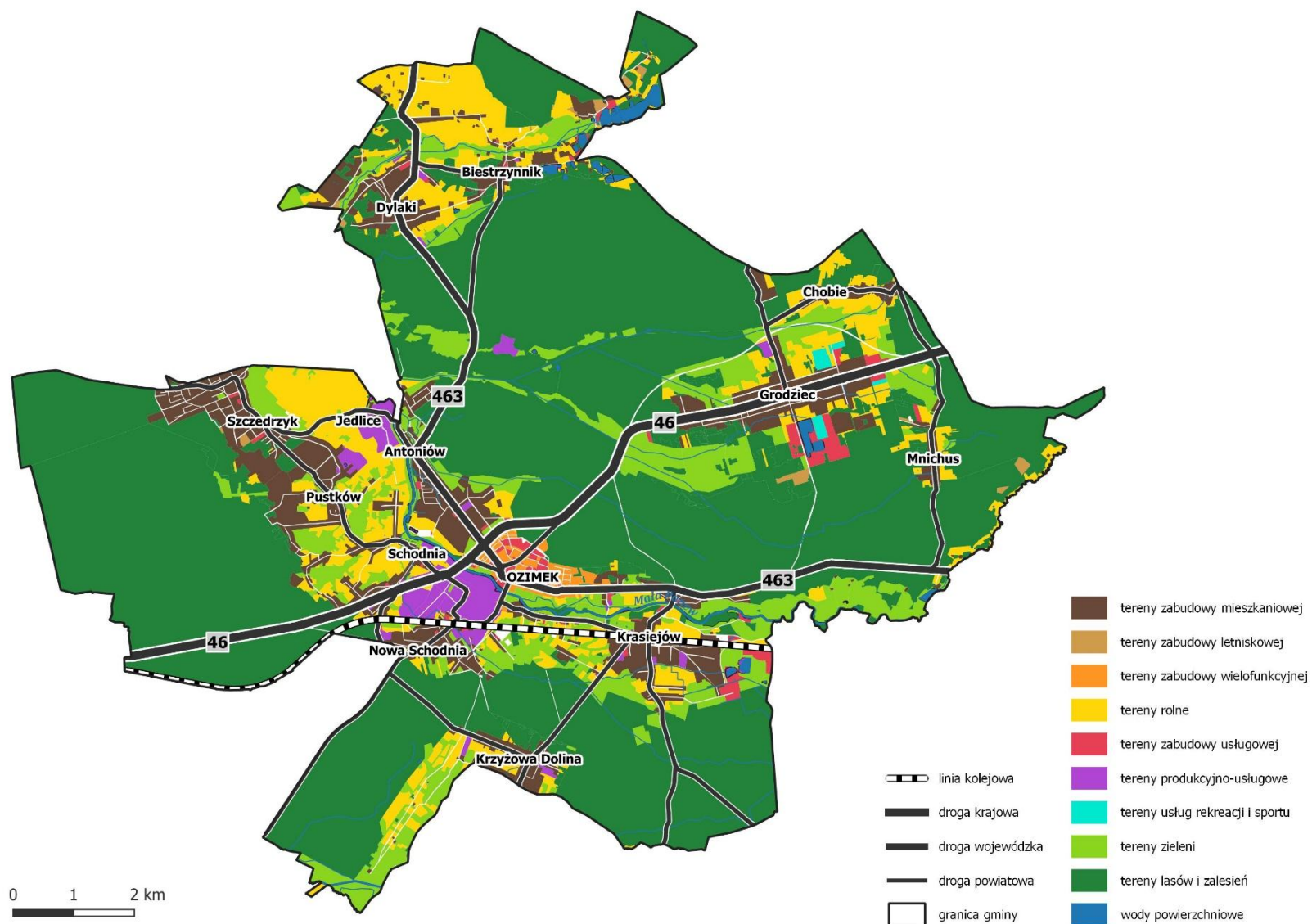
2. Mapa struktury funkcjonalno-przestrzennej przedstawia podstawowe strefy funkcjonalno-przestrzenne o odmiennych funkcjach na podstawie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Ozimek obejmujące m. in. funkcje: mieszkaniową, usługową, produkcyjną, rolniczą i przyrodniczą.

3. Mapa planowanych działań i kierunków interwencji wskazuje ogólne kierunki rozwoju przestrzennego Gminy Ozimek, obszary problemowe oraz obszary z potencjałem rozwojowym o określonych funkcjach. Mapa ma charakter schematyczny i może przedstawiać projektowane kluczowe inwestycje, strefy aktywności gospodarczej, obszary doposażenia w infrastrukturę techniczną, obszary rewitalizacji.

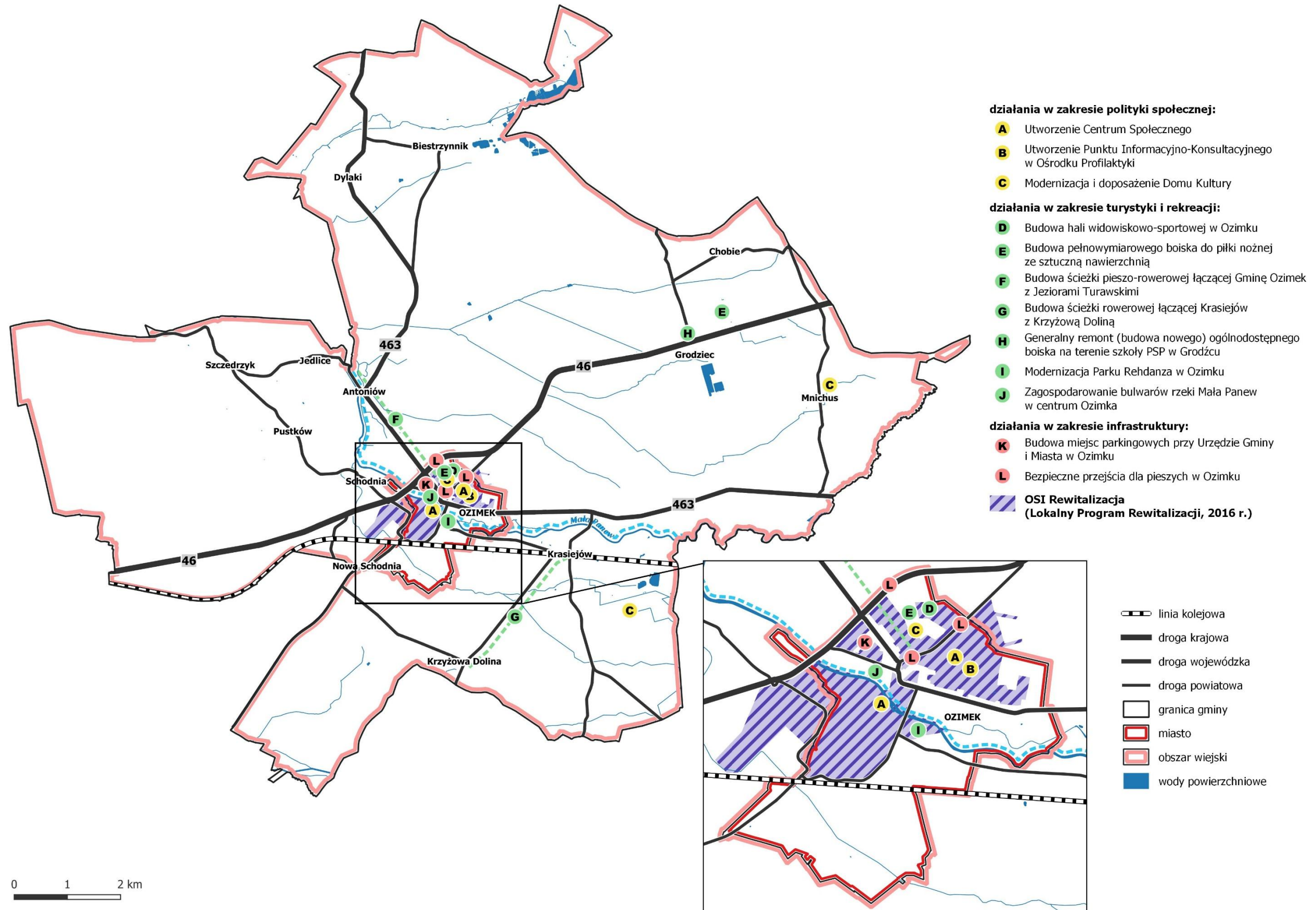
Grafika 1 Mapa uwarunkowań

Grafika 2 Mapa struktury funkcjonalno-przestrzennej

Grafika 3 Mapa planowanych działań i kierunków interwencji

6. Analiza i ocena istniejącego stanu na terenach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji

DEMOGRAFIA

- Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, populacja gminy Ozimek stopniowo maleje. W 2012 roku liczba jej mieszkańców wynosiła 20 080, natomiast w 2021 r. – 19 374, co oznacza spadek o 3,5%. Według prognoz sytuacji demograficznej liczba ludności nadal będzie spadać i do 2030 roku ma wynieść 17 858, co oznacza spadek o blisko 8% względem roku 2021.
- Negatywnym zjawiskiem odnotowanym w latach 2017-2021 jest spadek odsetka osób w wieku produkcyjnym z poziomu 65,2% do 62,2%. Ta tendencja spadkowa wskazuje na zjawisko opuszczania gminy przez osoby młode. Odsetek osób w wieku przedprodukcyjnym utrzymywał się w gminie na tym samym poziomie w latach 2017-2021.
- Istotnym zjawiskiem występującym w gminie Ozimek jest starzenie się społeczeństwa, na co wskazują takie dane jak: wzrost odsetka osób w wieku poprodukcyjnym (o 3,1 pp. w latach 2017-2021) oraz wzrost odsetka osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem (z poziomu 16,7% w 2017 roku do 19,5% w 2021 roku). Zjawisko starzenia się społeczeństwa jest typowe dla całego kraju i implikuje konieczność dostosowania prowadzonej polityki społecznej do potrzeb osób starszych.
- W analizowanych latach 2017-2021 przyrost naturalny w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców utrzymywał się na ujemnym poziomie. Największy spadek nastąpił w latach 2019-2020, kiedy wartość spadła z -0,6 do -5,7, co było spowodowane wybuchem pandemii COVID-19 i związanym z nią wzrostem liczby zgonów. W roku 2021 przyrost naturalny na 1 000 ludności wyniósł w gminie Ozimek -5,4. Bezpośrednią przyczyną takiej sytuacji jest malejąca liczba urodzeń przy prawie pomijalnych zmianach w liczbie zgonów.
- Pozytywne zmiany odnotowano w zakresie wskaźnika salda migracji dla gminy Ozimek. W okresie 2017-2021 saldo migracji na 1 000 ludności wzrosło z poziomu -3,6 w 2017 r. do 1,8 w 2021 r. Wartość wskaźnika salda migracji dla gminy jest korzystniejsza od wartości dla powiatu i dla województwa. Oznacza to, że wzrosła liczba osób osiedlających się w gminie w stosunku do liczby osób wyjeżdżających, co może świadczyć o rosnącej atrakcyjności osiedleńczej gminy.
- Analiza danych demograficznych bezpośrednio przedstawia negatywne zjawiska zachodzące w gminie, takie jak starzenie się społeczeństwa oraz malejąca liczba urodzeń w stosunku do prawie niezmiennych liczb zgonów, które implikują konieczność rozwoju i poprawy jakości prowadzonej polityki społecznej. Jednocześnie należy zwrócić uwagę na pozytywne zjawiska związane ze wzrostem liczby nowych mieszkańców, co świadczy o poprawie atrakcyjności osiedleńczej gminy.

EDUKACJA I KULTURA

- Na sieć placówek oświatowych w gminie Ozimek składa się 6 przedszkoli i 8 szkół podstawowych (w tym 5 z oddziałami przedszkolnymi). Na terenie gminy funkcjonuje również Zespół Szkół w Ozimku prowadzony przez Starostwo Powiatowe w Opolu.
- Gminę Ozimek wyróżnia w skali powiatowej i wojewódzkiej wysoki dostęp do opieki żłobkowej. Odsetek dzieci objętych opieką żłobkową wzrósł z 17,3% w 2017 r. do 24,4% w 2021r. i w całym analizowanym okresie był wyższy niż średnie wojewódzkie i powiatowe.
- Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym wzrósł w latach 2017-2021 o 6,1 pp., z poziomu 85,4% w 2017 r. do 91,5% w 2021 r. Należy zatem stwierdzić, iż dynamika zmian jest pozytywna – wzrost wskaźnika podnosi atrakcyjność osiedleńczą obszaru dla młodych rodzin, co jest szczególnie istotne z uwagi na postępujące zjawisko starzenia się społeczeństwa.
- W latach 2016-2020 współczynnik skolaryzacji brutto w gminie Ozimek spadł o 2,8 pp., osiągając w roku 2020 wartość 96,9%. Jednocześnie w latach 2016-2020 wartość współczynnika była wyższa od wartości dla powiatu i województwa. Stosunkowo wysokie wartości wskaźnika skolaryzacji świadczą o wysokiej liczbie dzieci zamieszkujących gminę, które uczęszczają do szkół na jej terenie. Należy jednak zwrócić uwagę na tendencję spadkową w badanym pięcioletniu, czego powodem może być bardziej rozwinięta i atrakcyjniejsza oferta edukacyjna w leżącym niedaleko Opolu.
- Wyniki egzaminów ósmoklasisty w roku 2021 były przybliżone do średnich powiatowych i wojewódzkich. W gminie najwyższy średni wynik osiągnięto z języka angielskiego (66,2%), najniższy natomiast był wynik egzaminu z matematyki: 53,2%. Wynik z języka polskiego był wyższy niż średnia powiatowa i wojewódzka i wyniósł 60%.
- Najistotniejszymi instytucjami kultury w gminie są: Dom Kultury w Ozimku oraz funkcjonująca w jego strukturze od 1995 roku Miejska i Gminna Biblioteka w Ozimku wraz z 5 filiami w miejscowościach Krasiejów, Grodziec, Szczedrzyk, Dylaki oraz Krzyżowa Dolina.
- Analizując odsetek czytelników bibliotek publicznych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców zaobserwować można jej spadek w okresie 2017-2021. W roku 2017 było to 105 osób, natomiast w 2021 – 80 osób. Sytuacja jest odmienna w przypadku liczby książek wypożyczonych na jednego czytelnika. W 2017 r. w gminie Ozimek wypożyczonych zostało średnio 17 książek w przeliczeniu na 1 czytelnika, natomiast w roku 2021 były to 22 książki.

POLITYKA SPOŁECZNA

- Liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. ludności w gminie Ozimek w latach 2016-2020 spadła o 26,7% i w roku 2020 wynosiła 225 osób. Wartość ta była niższa niż średnia liczba w powiecie opolskim i województwie opolskim. Jest to pozytywne zjawisko dla gminy, wskazujące na polepszające się warunki życia mieszkańców.
- Tendencje spadkową zaobserwować można również w liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej. Liczba ta w 2017 r. wynosiła 325 rodzin, natomiast w 2021 r. – 264 rodziny.
- W strukturze rodzin korzystających ze wsparcia pomocy społecznej najwyższy udział mają rodziny emerytów i rencistów – 38,6%, następnie rodziny z dziećmi – 15,2% i rodziny niepełne

– 6,1%. Dane te bezpośrednio potwierdzają wskazane wcześniej zjawisko starzenia się społeczeństwa w gminie Ozimek.

- Wśród najczęściej wskazywanych powodów korzystania z pomocy społecznej w 2021 roku znalazły się: długotrwała lub ciężka choroba – 171 rodzin, ubóstwo – 132 rodziny oraz bezrobocie – 121 rodzin.
- Pozytywnym zjawiskiem w gminie Ozimek jest wzrost liczby mieszkań, która w 2016 roku wynosiła 6 426, a w 2020 roku – 6 567, co oznacza, wzrost o 141.
- Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania w przeliczeniu na jedną osobę w 2020 roku wynosiła w gminie Ozimek 27,8m². Wartość ta jest najniższa biorąc pod uwagę średnią powiatu opolskiego (32,8 m²) i średnią województwa opolskiego (30,2m²). Metraż mieszkań jest czynnikiem przekładającym się na atrakcyjność osiedleńczą gminy.
- Zgodnie z danymi GUS za 2020 r. odsetek mieszkań posiadających dostęp do infrastruktury wodociągowej wynosi 98,9%, a mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie 86,9%. W obu przypadkach odsetek ten jest wyższy niż w powiecie opolskim i województwie opolskim. Dane te świadczą o dobrej jakości życia codziennego w gminie Ozimek. Jeśli chodzi o mieszkania wyposażone w instalację gazową ich odsetek w gminie wyniósł w 2020 r. 27,6%, co stanowi wynik wyższy niż w powiecie, ale niższy niż w województwie.

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

- Analizując profil gospodarczy gminy Ozimek, wskazać należy Hutę Małapanew, która rozpoczęła działalność w XVIII wieku. Huta jest jednym z największych w Polsce producentów odlewów (głównie staliwnych, ale także żeliwnych). Dostarcza odlewy surowe i obrabione mechanicznie na rynek krajowy i zagraniczny, dla takich branż jak przemysł wydobywczy, hutnictwo, przemysł cementowo-wapienniczy, maszynowy, energetyka, przemysł stoczniowy i inne. Istotnym z gospodarczego punktu widzenia, jest przynależność gminy do Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, a także zrzeszenie wielu firm z jej terenu w Opolskiej Izbie Gospodarczej. Powyższe informacje świadczą o wysokim potencjale rozwoju gospodarki w gminie Ozimek.
- Liczba podmiotów gospodarczych na przestrzeni analizowanych lat 2017-2021 w gminie Ozimek systematycznie rosła – w przeciągu pięciu lat odnotowano 16,5% wzrostu. W roku 2021 liczba ta wynosiła 1 659, z czego 97,5% stanowiły podmioty sektora prywatnego. Dane te wskazują na rosnący poziom przedsiębiorczości mieszkańców.
- W 2017 roku liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 10 tys. ludności wynosiła w gminie 551 osób, natomiast w 2021 roku – 665, co oznacza wzrost o blisko 21%.
- Dane dotyczące przedsiębiorczości wskazują, że osłabienie gospodarcze w 2020 r. związane z pandemią COVID-19 nie wpłynęło znacząco na zachwianie sytuacji gospodarczej w gminie.
- W strukturze lokalnych podmiotów gospodarczych dominują podmioty działające w sektorze handlu hurtowego i detalicznego – 335 podmioty, co stanowi 20,2% ogółu podmiotów. Firmy budowlane to 16,5% ogółu podmiotów w gminie (274), na trzecim miejscu znalazły się firmy związane z przetwórstwem przemysłowym (w liczbie 183, co stanowi 11% ogółu).
- W latach 2017- 2021 liczba wniosków o założenie działalności gospodarczej spadła o 29,9% – z 164 wniosków w 2017 r. do 115 w 2021 r. W całym badanym okresie liczba wniosków o założenie działalności była większa od łącznej liczby wniosków o zawieszenie lub zakończenie działalności.

- W gminie Ozimek odsetek fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców nie uległ większym zmianom. W 2017 roku liczba była równa 27, natomiast w 2021 roku wzrosła do 28. Wskaźnik ten był niższy niż dla powiatu opolskiego i województwa opolskiego.

RYNEK PRACY

- W 2017 r. liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w gminie wynosiła 434 osoby, a w 2019 r. – 302 osoby, odnotowano zatem spadek równy 132 osoby. Widoczny wzrost miał miejsce w 2020 r., w którym liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych wzrosła do 428 (wzrost o blisko 42%). Bezpośrednią przyczyną nagłego wzrostu liczby bezrobotnych był wybuch pandemii COVID-19, w konsekwencji której gospodarka wyhamowała, a wiele przedsiębiorstw zawiesiło działalność. Dane wskazują na poprawę sytuacji w następnym roku (2021 r.), w którym odnotowano spadek liczby bezrobotnych do 358.
- Potwierdzeniem wpływu pandemii na funkcjonowanie rynku pracy w gminie Ozimek jest najwyższy udział osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym, który wyniósł w roku 2020 3,5%. Wartość udziału w przypadku gminy była w 2020 r. na podobnym poziomie jak w powiecie opolskim (3,4%) i niższa niż w przypadku województwa opolskiego (4,2%).
- W badanym okresie zmianom nie uległy dane dotyczące wieku osób bezrobotnych w gminie. Najwięcej z nich – 31,7% w 2017 r. i 29,5% w 2021 r., to osoby w wieku 25-34 lat. Najmłodsza grupa osób w wieku 18-24 lat stanowiła w 2021 r. 15,8% wszystkich bezrobotnych. W strukturze bezrobotnych najmniejszy udział wykazuje najstarsza grupa wiekowa (55 lat i więcej) – 13,8%.
- Według definicji GUS, osoby długotrwale bezrobotne, to osoby pozostające bez pracy przez okres ponad 12 miesięcy. W 2021 r. w gminie Ozimek 477 osób pozostawało bez pracy przez okres 12-24 miesięcy, a 742 przez ponad 24 miesiące. Zatem ponad połowę ogółu bezrobotnych stanowiły osoby bezrobotne długotrwale.
- Zgodnie z definicją GUS, pracujący to osoby zatrudnione, z wykluczeniem zatrudnionych w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, a także poza pracującymi w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, dane nie obejmują również duchownych i pracujących w organizacjach społecznych. Liczba pracujących w gminie Ozimek spadła o 10,2% w 2021 r. w porównaniu do 2017 r. Liczba osób pracujących na 1 000 ludności w 2021 r. wyniosła 198, jest to wynik wyższy niż w powiecie i niższy niż w województwie.
- Największy spadek liczby osób pracujących miał miejsce w roku 2019 – z poziomu 4 318 w 2018 r. do 3 754 w 2019 r. W tym okresie liczba pracujących kobiet zmalała o 463 osoby, a mężczyzn o 101.
- W 2021 r. mężczyźni stanowili 60% ogółu pracujących w gminie, a kobiety pozostałe 40% pracujących.

INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO

- Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej wynosi 100%, co świadczy o pełnym zwodociągowaniu gminy. W nieco mniejszym stopniu rozwinięta jest infrastruktura kanalizacyjna. Wskaźnik mieszkańców korzystających z kanalizacji w 2020 wyniósł 87,8%. Wynik ten jest wyższy niż w powiecie (77%) i w województwie (73,9%). Wyższy poziom dostępności do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w porównaniu do powiatu i województwa pozytywnie wpływa na jakość życia mieszkańców gminy.

- W analizowanym okresie 2017-2021 istotnie wzrosła ilość zmieszanych odpadów z gospodarstw domowych przypadających na 1 mieszkańca. Ilość ta w 2021 r. wyniosła 246 kg, więcej o 52,8% w porównaniu z rokiem 2017.
- Negatywnym zjawiskiem jest malejąca ilość odpadów selektywnie zebranych przy jednoczesnym wzroście ilości odpadów zmieszanych. W 2019 r. 50,2% ogółu odpadów stanowiły odpady selektywnie zebrane, natomiast 2 lata później w 2021 r. było to 38,5%.
- W gminie Ozimek występują licznie rzadkie gatunki roślin i zwierząt. Przez jej obszar przepływa rzeka Mała Panew (prawy dopływ Odry). Na terenie gminy znajdują się także Obszar Natura 2000 Zbiornik Turawski, który położony jest w dolinie Małej Panwi na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Lasy Stobrawsko-Turawskie.
- W gminie Ozimek powierzchnie prawnie chronione stanowią 88,9% powierzchni. Jest to wynik znacznie wyższy niż w powiecie (44,4%) i województwie (27,6%). Tereny prawnie chronione świadczą o bogatym dziedzictwie naturalnym i stanowiącą mogą potencjał do rozwoju turystyki.
- Lesistość to stosunek powierzchni porośniętej lasami do całkowitej powierzchni, który w przypadku gminy wynosi 57,9% i jest wyższy niż w powiecie opolskim (45,8%) i województwie opolskim (26,7%). Wyższa wartość wskaźnika lesistości dla gminy świadczy o jej atrakcyjności rekreacyjno-turystycznej, która może przyczynić się do rozwoju gminy.
- W 2021 r. wydatki gminy w sektorze gospodarki komunalnej i ochrony środowiska stanowiły 8,8% wydatków ogółem. We wskazanym sektorze największe wydatki gmina poniosła w kategorii gospodarki odpadami komunalnymi (68,2%).
- W badanym okresie systematycznie wzrastały wydatki związane z ochroną powietrza i klimatu. To pozytywna wiadomość, przyjmując walkę z zanieczyszczeniem powietrza za wyzwanie rozwojowe.

FINANSE SAMORZĄDOWE

- Analizując dochody gminy Ozimek widoczny jest systematyczny ich wzrost na przestrzeni lat 2017-2021. Łączny przyrost wyniósł prawie 28 mln zł (43%) z poziomu 65 mln zł w 2017 r. do blisko 93 mln zł w 2021 r. Jednocześnie nastąpił wzrost dochodów z tytułu subwencji (64,1%) oraz dotacji (73,4%).
- Największym źródłem dochodów w 2021 roku były dochody własne wynoszące aż 49% (92 931 314 złotych) całkowitych dochodów. W porównaniu do 2017 r. nastąpił wzrost dochodów własnych o 22,6%. Dotacje oraz subwencje wynosiły odpowiednio 26% (24 161 262 złotych) i 25% (23 215 514 złotych) ogółu dochodów gminy.
- Biorąc pod uwagę lata 2017-2021 dochody gminy w przeliczeniu na 1 mieszkańca wzrosły o prawie 45%, w 2021 roku wartość ta osiągnęła 4 791 zł. Pomimo tendencji wzrostowej, wartości te w każdym z lat pozostają niższe niż w powiecie opolskim i województwie opolskim.
- Wraz ze wzrostem dochodów gminy nastąpił wzrost jej wydatków. Wartość wydatków budżetu gminy w 2017 r. wyniosła 61,7 mln zł, a w roku 2021 osiągnęła pułap 94,7 mln zł, co oznacza wzrost o 53,5%.
- Największy udział w wydatkach w 2021r. w gminie Ozimek miały wydatki w dziale klasyfikacji budżetowej Oświata i wychowanie – 34,3% (31,9 mln zł) oraz w dziale Rodzina – 26,5% (24,6 mln zł).

WNIOSKI Z BADANIA ANKIETOWEGO

- Zdecydowana większość mieszkańców gminy Ozimek biorących udział w badaniu jest zadowolona z życia na jej terenie. Ponad 73% pozytywnych odpowiedzi wskazuje, że gmina zapewnia dogodne warunki życia. Ponadto około 66% respondentów w perspektywie najbliższych 5 lat chce pozostać na jej terenie, co może świadczyć o ich przywiązaniu do swojego miejsca zamieszkania.
- Wśród elementów oferty gminy Ozimek, ankietowani najlepiej oceniają dostępność szkół (ok. 84% pozytywnych ocen), dostępność miejsc usługowych i handlu (ok. 81%) oraz odbiór odpadów komunalnych (ok. 76%). Na podstawie odpowiedzi respondentów można wnioskować, iż oferta usług publicznych, zwłaszcza związanych z usługami opiekuńczo-wychowawczymi i oświatowymi, jest satysfakcjonująca.
- Najgorzej ocenianymi aspektami jest możliwość wynajmu/zakupu mieszkania (ok. 48,7% negatywnych ocen), a także liczba ścieżek rowerowych (ok. 45,9%). Wśród słabych stron wymienić można przede wszystkim stan infrastruktury technicznej, a także ofertę skierowaną bezpośrednio do dzieci i młodzieży oraz seniorów.
- Z odpowiedzi na pytanie o mocne strony gminy Ozimek wynika, że w opinii mieszkańców biorących udział w badaniu jej największym atutem są atrakcyjne przyrodniczo tereny i wysoka dostępność lasów i jezior. Najczęściej wymienianą słabą stroną była natomiast niedostatecznie rozwinięta infrastruktura drogowa i rowerowa.
- Według respondentów, aby poprawić jakość życia w gminie Ozimek, należy przede wszystkim podjąć się realizacji przedsięwzięć obejmujących rozbudowę infrastruktury sportowej oraz poprawę infrastruktury drogowej. Kluczowym kierunkiem rozwoju gminy w ich opinii jest budowanie silnej gospodarki oraz zapewnienie atrakcyjnej oferty spędzania czasu wolnego.

7. Istniejący stan środowiska

Klimat

Średnia roczna temperatura powietrza w gminie wynosi 8,9°C. Najwyższe temperatury odnotowuje się w lipcu, średnio 19,7°C. Najzimniejszym miesiącem w roku jest natomiast styczeń ze średnią temperaturą -2,5°C. Roczna suma opadów wynosi średnio 704 mm. Największa ilość opadów przypada na lipiec i wynosi średnio 89 mm. Najsuchszym miesiącem jest natomiast luty z 41 mm opadów. Dominującymi wiatrami nad obszarem gminy są wiatry zachodnie, południowo-zachodnie i południowe. Najmniejszy udział jest wiatrów północno-wschodnich. Przeważająca liczba to wiatry słabe o prędkości do 20 km/h³.

³ <https://pl.climate-data.org>, <https://www.meteoblue.com/pl>

Jakość powietrza

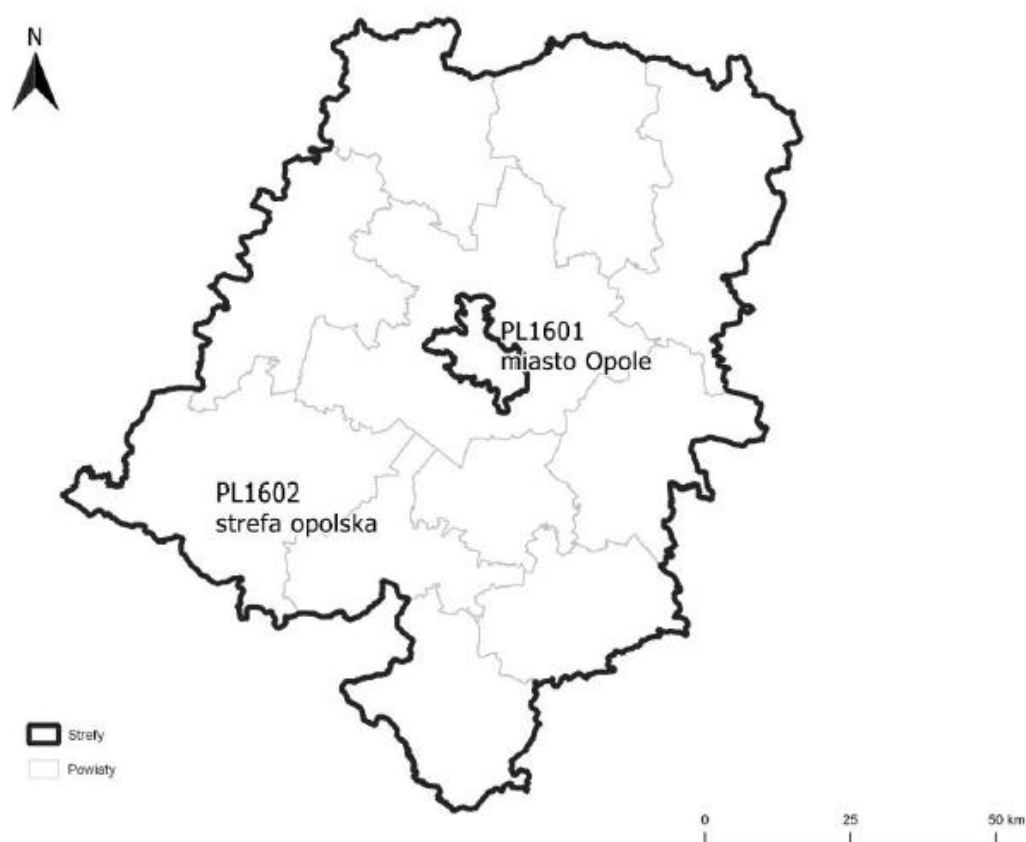
Zgodnie z art. 88 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2022 r., poz. 2556), oceny jakości powietrza i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Podstawowym celem monitoringu jakości powietrza jest uzyskanie informacji o poziomach stężeń substancji w powietrzu oraz wyników ocen jakości powietrza.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz.U. z 2012 r., poz. 914) dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnionych w ocenie strefę stanowi:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- miasto nie będące aglomeracją o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy,
- pozostały obszar województwa, niewchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

Województwo opolskie zostało podzielone na 2 strefy: miasto Opole oraz strefa opolska w skład której wchodzi pozostała część województwa.

Rysunek 2 Podział województwa opolskiego na strefy ochrony powietrza

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie opolskim. Raport wojewódzki za rok 2021

Roczna ocena jakości powietrza, dokonywana przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, jest prowadzona w odniesieniu do wszystkich substancji, dla których obowiązek taki wynika z rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 11 grudnia 2020 r. w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu (Dz.U. z 2020 r., poz. 2279).

Lista zanieczyszczeń, jakie należy uwzględnić w ocenie dokonywanej pod kątem spełnienia kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi, obejmuje 12 substancji: dwutlenek siarki (SO₂), dwutlenek azotu (NO₂), tlenek węgla (CO), benzen (C₆H₆), ozon (O₃), pył zawieszony PM_{2,5} i PM₁₀, a także ołów (Pb), arsen (As), kadm (Cd), nikiel (Ni) i benzo(a)piren (B(a)P) zawarte w pyłe PM₁₀. W ocenach dokonywanych pod kątem spełnienia kryteriów odniesionych do ochrony roślin uwzględnia się 3 substancje: dwutlenek siarki (SO₂), tlenek azotu (NO) i ozon (O₃).

Wynik oceny i klasyfikacji strefy dla danego zanieczyszczenia zależy od stężeń tego zanieczyszczenia występujących na terenie strefy – zwykle w rejonach o najwyższym stopniu zanieczyszczenia daną substancją. Uzyskany wynik przekłada się na określone wymagania w zakresie działań na rzecz poprawy jakości powietrza (w przypadku, gdy nie są spełnione odpowiednie kryteria) lub na rzecz utrzymania tej jakości (jeżeli spełnia ona przyjęte standardy).

Poniżej zestawiono klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza:

- **Klasa A** – poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu dopuszczalnego/docelowego,
- **Klasa C** – poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziom dopuszczalny/docelowy,
- **Klasa D1** – poziom stężeń zanieczyszczenia nie przekracza poziomu celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu),
- **Klasa D2** – poziom stężeń zanieczyszczenia przekracza poziomu celu długoterminowego (dotyczy tylko ozonu).

Tabela 5 Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza

Poziom stężenie	Zanieczyszczenie	Klasa strefy	Wymagane działania
W przypadku, gdy dla zanieczyszczenia określony jest poziom dopuszczalny			
nie przekracza poziomu dopuszczalnego	ochrona zdrowia ludzi: dwutlenek siarki SO ₂ , dwutlenek azotu NO ₂ , tlenek węgla CO,	A	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz dążenie do utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem

Poziom stężenie	Zanieczyszczenie	Klasa strefy	Wymagane działania
powyżej poziomu dopuszczalnego	benzen C ₆ H ₆ , pył PM ₁₀ , pył PM _{2.5} ołów Pb (zawartość w PM ₁₀) ochrona roślin: dwutlenek siarki SO ₂ tlenki azotu NO _x -	C	- określenie obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych, - opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu, - kontrolowanie stężeń zanieczyszczenia na obszarach przekroczeń i prowadzenie działań mających na celu obniżenie stężeń przynajmniej do poziomów dopuszczalnych
W przypadku, gdy dla zanieczyszczenia określony jest poziom docelowy			
nie przekracza poziomu docelowego	ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin ozon O ₃	A	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu docelowego
powyżej poziomu docelowego	ochrona zdrowia ludzi arsen As (zawartość w PM ₁₀), kadm Cd (zawartość w PM ₁₀), nikiel Ni (zawartość w PM ₁₀), benzo(a)piren B(a)P (zawartość w PM ₁₀)	C	- dążenie do osiągnięcia poziomu docelowego substancji w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych - określenie obszarów przekroczeń poziomów docelowych - opracowanie lub aktualizacja programu ochrony powietrza, w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów docelowych w powietrzu
W przypadku, gdy dla ozonu określony jest poziom celu długoterminowego			
poniżej poziomu celu długoterminowego	ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin	D1	utrzymanie stężeń zanieczyszczenia w powietrzu poniżej poziomu celu długoterminowego
powyżej poziomu celu długoterminowego	ozon O ₃	D2	- dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego do 2020 r.

Źródło: Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

W 2021 roku monitoring stężeń zanieczyszczeń powietrza był prowadzony na 40 stanowiskach w 14 stacjach pomiarowych.

W ostatnich latach na terenie gminy Ozimek nie funkcjonowała stacja pomiarowa. Zestawienie wszystkich wyników klas dla strefy opolskiej z uwzględnieniem kryterium ochrony zdrowia, zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 6 Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2020 rok dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej											
	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	O ₃	PM ₁₀	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM _{2,5}
strefa opolska	A	A	A	A	A ¹	C	A	A	A	A	C	C ²

¹ Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2

² Dla pyłu PM_{2,5} – poziom dopuszczalny I faza, strefa opolska uzyskała klasę A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie opolskim. Raport wojewódzki za rok 2021.

Jak wynika z *Rocznej oceny jakości powietrza w województwie opolskim. Raport wojewódzki za rok 2021* na terenie strefy opolskiej, stwierdzono występowanie w ciągu roku ponadnormatywnego stężenia pyłu zawieszonego PM10, przekroczenie wartości docelowej stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu w pyłe PM10, a także przekroczenie poziomów celu długoterminowego, określonego w odniesieniu do stężenia ozonu oraz pyłu PM2,5. Stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy opolskiej, ze względu na ochronę roślin, nie zostały przekroczone w przypadku żadnego z zanieczyszczeń. Zestawienie wszystkich wynikowych klas strefy opolskiej z uwzględnieniem kryterium ochrony roślin, zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 7 Klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za 2021 rok dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej		
	SO ₂	NO _x	O ₃
strefa świętokrzyska	A	A	A ¹

¹ Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefa świętokrzyska uzyskała klasę D2

Źródło: *Roczna ocena jakości powietrza w województwie opolskim. Raport wojewódzki za rok 2021*.

GIOŚ dodatkowo wyznaczył obszary przekroczeń wartości kryterialnych na podstawie wyników pomiarów i modelowania stężeń. Gmina Ozimek została zaliczona do obszarów przekroczeń benzo(a)pirenu i poziomu celu długoterminowego ozonu.

Hałas

Stan wyjściowy

Hałas definiuje się jako wszystkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego oddziałujące na organizm ludzki. Zgodnie z art. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2022 r., poz. 2556), podstawowe pojęcia z zakresu ochrony przed hałasem są następujące:

- emisja – wprowadzane bezpośrednio lub pośrednio energie do powietrza, wody lub ziemi, związane z działalnością człowieka (takie jak hałas czy wibracje),
- hałas – dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16.000 Hz,
- poziom hałasu – równoważny poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB).

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, zgodnie z art. 117 ustawy Prawo ochrony środowiska. W rozumieniu ustawy ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności na utrzymaniu poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie, oraz zmniejszeniu poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

W związku ze stwierdzoną uciążliwością akustyczną hałasów komunikacyjnych Państwowy Zakład Higieny opracował skalę subiektywnej uciążliwości zewnętrznych tego rodzaju hałasów. Zgodnie z dokonaną klasyfikacją uciążliwość hałasów komunikacyjnych zależy od wartości poziomu równoważnego L_{Aeq} i wynosi odpowiednio:

- mała uciążliwość $L_{Aeq} < 52$ dB
- średnia uciążliwość 52 dB $< L_{Aeq} < 62$ dB
- duża uciążliwość 63 dB $< L_{Aeq} < 70$ dB
- bardzo duża uciążliwość $L_{Aeq} > 70$ dB

Hałas drogowy

Kryteria dopuszczalności hałasu drogowego określa Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2014 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. z 2014 r., poz. 112). Dla rodzajów terenu, wyróżnionych ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje (tj. tereny zabudowy mieszkaniowej, tereny szpitali, szkoły, tereny rekreacyjno-wypoczynkowe i uzdrowiska), ustalono dopuszczalne poziomy hałasu, wg następujących wskaźników:

- L_{DWN} – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6:00 do godz. 18:00), pory wieczoru (rozumianej jako przedział czasu od godz. 18:00 do godz. 22:00) oraz pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22:00 do godz. 6:00).
- L_N – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy w roku (przedział czasu od godz. 22:00 do godz. 6:00),
- L_{AeqD} – równoważny poziom dźwięku A dla pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6.00 do godz. 22.00),
- L_{AeqN} – równoważny poziom dźwięku A dla pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22.00 do godz. 6.00).

Podstawą określenia dopuszczalnej wartości poziomu hałasu dla danego terenu jest zaklasyfikowanie go do określonej kategorii, o wyborze której decyduje sposób jego zagospodarowania. Dopuszczalne poziomy hałasu, w zależności od przeznaczenia terenu, zestawiono w tabeli.

Tabela 8. Dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od przeznaczenia terenu

Źródło: Obwieszczenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2014 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. z 2014 r., poz. 112)

gdzie:

* Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB							
	Drogi lub linie kolejowe*				Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu			
	LDWN	LN	LAeqD	LAeqN	LDWN	LN	LAeqD	LAeqN
a) Obszary A ochrony uzdrowiskowej b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	50	45	45	40	45	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży** c) Tereny domów opieki d) Tereny szpitali w miastach	64	59	61	56	50	40	50	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami rzemieślniczymi c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe poza miastem d) Tereny zabudowy zagrodowej	68	59	65	56	55	45	55	45
Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ***	70	65	68	60	55	45	55	45

** W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.

*** Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona swą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych

Hałas, oddziałując bezpośrednio na tereny sąsiadującej zabudowy, stanowi główne źródło zagrożenia.

Hałas drogowy stanowi dominujące źródło na terenie gminy, zarówno pod względem wielkości jak i zasięgu oddziaływania.

Na terenie gminy Ozimek źródłem hałasu są:

- droga krajowa 46 relacji Kłodzko-Szczekociny,
- droga wojewódzka 463 relacji Zawadzkie – Bierdzany,
- drogi powiatowe,
- drogi gminne.

Łączna długość dróg publicznych na terenie gminy wynosi 216,583 km.

Monitoring hałasu

W ostatnich latach nie prowadzono pomiarów hałasu komunikacyjnego na terenie gminy Ozimek w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. Pomiary hałasu komunikacyjnego prowadzi także

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, opracowując mapy akustyczne dla dróg krajowych o natężeniu ruchu powyżej 3 mln pojazdów rocznie. Ostatnie opublikowane opracowanie sporządzono w 2021 r. Na terenie powiatu opolskiego było badanych 14 odcinków dróg, w tym odcinek przebiegający przez gminę Ozimek: Opole /gr. miasta/ – Ozimek / ul. Powstańców Śląskich/ (DW 463).

Wyniki dotyczące terenów zagrożonych hałasem zostały przedstawione przez autorów opracowania w sposób zbiorczy, dla terenu całego powiatu, bez rozróżnienia na poszczególne gminy. W takiej też formie zaprezentowano wyniki w poniższej tabeli.

Tabela 9 Tereny zagrożone hałasem na terenie powiatu opolskiego

Kryterium		Przekroczenia dopuszczalnych poziomów dźwięku w środowisku			
		1-5 db	>5-10 db	>10-15 db	>15 db
Powierzchnia obszarów ekspozycyjnych na hałas w danym zakresie [km ²]	L _{DWN}	0,597	0,307	0,069	0,004
	L _N	0,523	0,260	0,037	0,000
Liczba mieszkańców ekspozycyjnych na hałas w danym zakresie	L _{DWN}	1400	900	200	0
	L _N	1400	900	100	0

Źródło: Sporządzenie strategicznych map hałasu dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie w województwie opolskim. Streszczenie w języku niespecjalistycznym, GDDKiA, Wrocław, styczeń 2022.

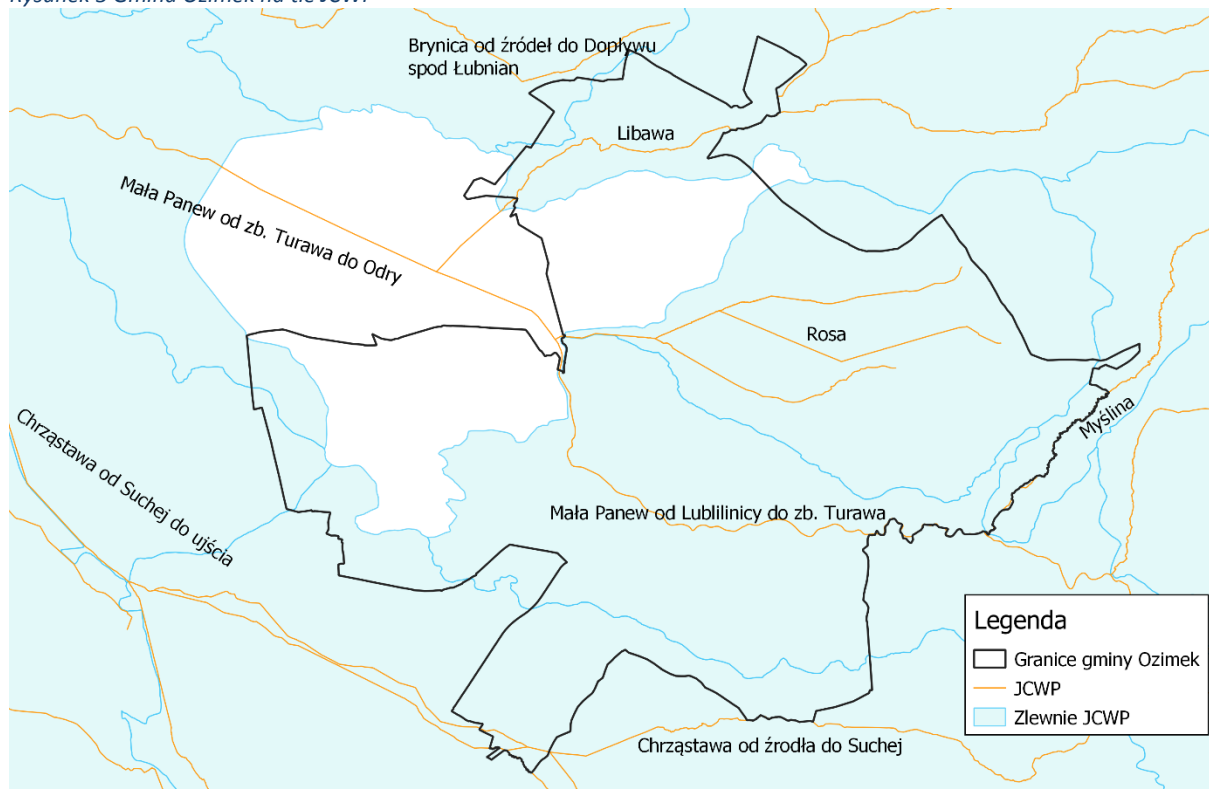
Wody

Wody powierzchniowe

Gmina Ozimek pod względem hydrograficznym wchodzi w skład zlewni I rzędu rzeki Odry. Prawie cały obszar jest położony w zlewni cząstkowej rzeki Mała Panew z jej prawobrzeżnymi dopływami – Libawą, Rosą i Myśliną oraz lewobrzeżnym dopływem – Brzezinką. Jedynie południowy fragment kompleksu leśnego położony na południe od wododziału, przebiegającego w rejonie Krzyżowej Doliny, znajduje się w zlewni cząstkowej rzeki Chrzastawa – lewobrzeżnego dopływu Małej Panwi (uchodzącej do Małej Panwi w rejonie Czarnowas na północ od Opola). Od strony północnej gmina Ozimek graniczy ze zbiornikiem retencyjnym Turawa, który stanowi w tym rejonie podstawowy element bezpieczeństwa przeciwpowodziowego i retencjonowania wody. Jest on również wykorzystywany dla szeroko rozumianych celów rekreacyjnych⁴.

⁴ Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe dla Gminy Ozimek, Opole 2005.

Rysunek 3 Gmina Ozimek na tle JCWP

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGW Wody Polskie

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wynika z art. 349 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r.– Prawo wodne (Dz. U. z 2022 r., poz. 2625) przy czym zgodnie z ust. 3 tego artykułu badania jakości wód powierzchniowych w zakresie elementów fizykochemicznych, chemicznych i biologicznych oraz obserwacje elementów hydromorfologicznych na potrzeby oceny stanu ekologicznego należą do kompetencji organów Inspekcji Ochrony Środowiska.

Celem wykonywania badań jest stworzenie podstaw do podejmowania działań na rzecz poprawy stanu wód oraz ich ochrony przed zanieczyszczeniem, w tym ochrony przed eutrofizacją powodowaną wpływem sektora bytowo-komunalnego i rolnictwa oraz ochrony przed zanieczyszczeniami przemysłowymi, w tym zasoleniem i substancjami szczególnie szkodliwymi dla środowiska wodnego.

Stan ekologiczny/potencjał ekologiczny jest określeniem jakości struktury i funkcjonowania ekosystemu wód powierzchniowych, sklasyfikowanej na podstawie wyników badań elementów biologicznych oraz wspierających je wskaźników fizykochemicznych i hydromorfologicznych. Ogólna ocena stanu JCWP jest wypadkową klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego oraz stanu chemicznego. Część wód może być oceniana jako w stanie dobrym tylko i wyłącznie w przypadku, kiedy jej stan/potencjał ekologiczny jest co najmniej dobry i stan chemiczny jest dobry. W przypadku stanu/potencjału poniżej stanu dobrego lub stanu chemicznego poniżej dobrego, część wód jest

oceniona jako w stanie złym, niezależnie od oceny drugiego komponentu lub od dostępności oceny dla drugiego komponentu.

W tabeli przedstawiono ocenę jakości JCWP poddanych w 2021 r. monitoringowi i obejmujących teren analizowanej gminy, na obszarze której były 2 punkty pomiarowo-kontrolne: w Jedlicach i Dylakach.

Tabela 10 Wyniki oceny jakości JCWP obejmujących teren gminy Ozimek

Nazwa JCWP	Punkt pomiarowo-kontrolny	Stan/potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan ogólny
Mała Panew od Lublinicy do zb. Turawa	Mała Panew – Jedlice	zły	poniżej dobrego	zły
Zb. Turawa	Zb. Turawa – Zbiornik Turawa	słaby	poniżej dobrego	zły
Mała Panew od zb. Turawa do Odry	Mała Panew – Czarnowąsy	słaby	poniżej dobrego	zły
Chrząstawa od źródła do Suchej	Chrząstawa (Jemielnica) – Chrząstowice	słaby	dobry	zły
Chrząstawa od Suchej do Ujścia	Chrząstawa (Jemielnica) – ujście do Małej Panwi, Czarnowąsy	umiarkowany	poniżej dobrego	zły
Myślina	Myślina – pon. Myśliny	umiarkowany	-	zły
Rosa	Rosa – Niwa	zły	poniżej dobrego	zły
Libawa	Libawa – Dylaki	słaby	poniżej dobrego	zły

Źródło: Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu – tabela, GIOŚ, Warszawa 2022

Z powyższych danych wynika, że stan wód obejmujących swym zasięgiem gminę Ozimek jest zły.

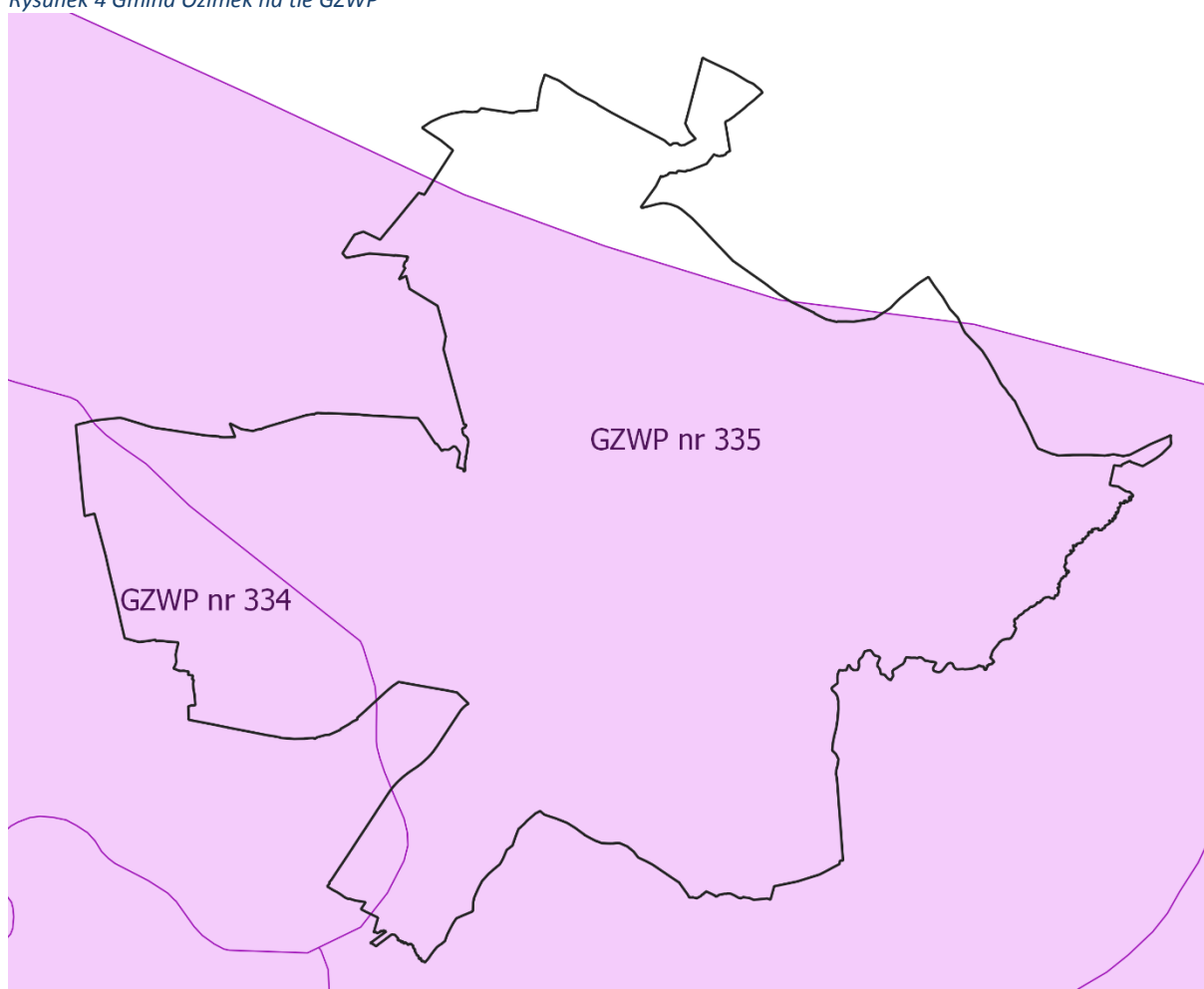
Wody podziemne

Obszary występowania zasobów wód podziemnych o najwyższej wartości użytkowej powinny podlegać szczególnej ochronie, zwłaszcza na terenach pozbawionych osadów izolujących warstwę wodonośną od powierzchni terenu. Z tego względu wydzielono tzw. Główne Zbiorniki Wód Podziemnych (GZWP), o zasobach znaczących w skali kraju, wymagające ochrony prawnej. Gmina Ozimek leży w zasięgu następujących GZWP:

- **GZWP nr 334 Dolina Kopalnia rzeki Mała Panew** – wyznaczony został w obrębie doliny kopalnej rzeki Mała Panew, która jest formą denudacyjną wymodelowaną w mało odpornych osadach ilastych triasu górnego. Jest zasilany w 67% wodami pochodzącymi z infiltracji opadów, a w pozostałej części wodami pochodzącymi z obszaru zlewni Małej Panwi oraz z cieków powierzchniowych (ok. 14%). Ujęcia pracujące w GZWP pobierają rocznie ok. 3 088 800 m³ (42% szacunkowych zasobów dyspozycyjnych) przy dostępnych zasobach odnawialnych 9 406 780 m³ /rok.

- **GZWP nr 335 Krapkowice – Strzelce Opolskie** – jest związany z utworami dolnotriasowego poziomu wodonośnego – pstrygo piaskowca występującego lokalnie w łączności hydraulicznej z utworami czerwonego spągowca przynależnymi do permu i należy do zbiorników porowoszczelinowych. Zawadnione piaskowce tego poziomu mają miąższość w rejonie Ozimka ok. 130 m. Szacowana wielkość zasobów dyspozycyjnych, dla obszaru GZWP nr 335, wynosi 36 364,0 m³ /d. Średni dobowy pobór wody z tych ujęć, określony na podstawie pozwoleń wodnoprawnych wydanych przez właściwe miejscowo organy administracji ds. gospodarki wodnej, wynosi 14 220,4 m³ /d co stanowi ok. 39% oszacowanych zasobów dyspozycyjnych⁵.

Rysunek 4 Gmina Ozimek na tle GZWP

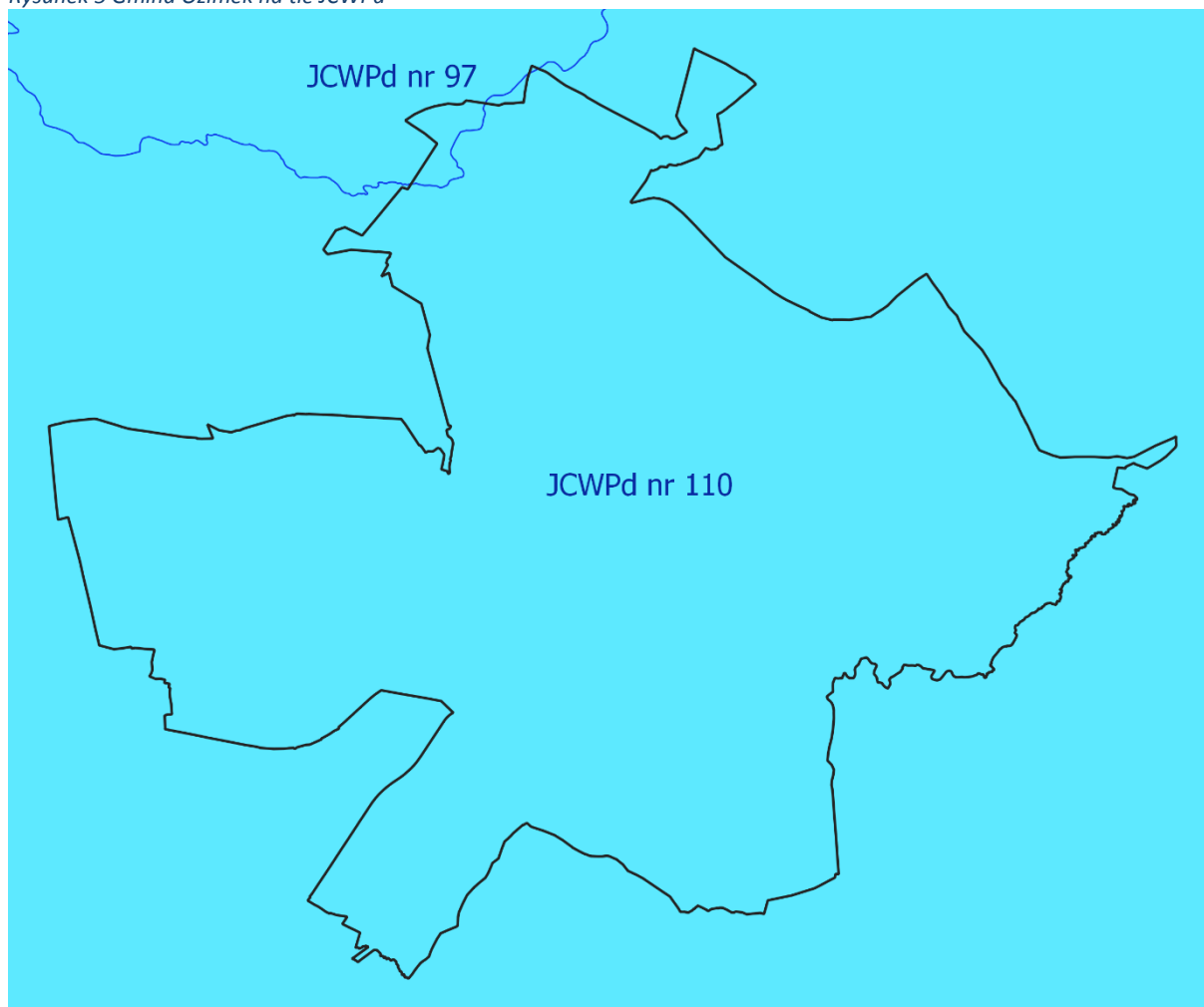

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centralnej Bazy Danych Geologicznych

Obszar gminy objęty jest także zasięgiem Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd) 97 i 110.

⁵ Informator PSH Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce, PIG-PIB, Warszawa 2017.

Rysunek 5 Gmina Ozimek na tle JCWPd

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGW Wody Polskie

Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2022 r., poz. 2625) zobowiązuje Państwową Służbę Hydrogeologiczną do wykonywania badań i oceny stanu wód podziemnych w zakresie elementów fizykochemicznych i ilościowych. Badania i klasyfikację wód podziemnych w punktach sieci krajowej w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska wykonuje PIG-PIB w Warszawie przy koordynacji i na zlecenie GIOŚ, natomiast w sieci regionalnej wykonuje WIOŚ.

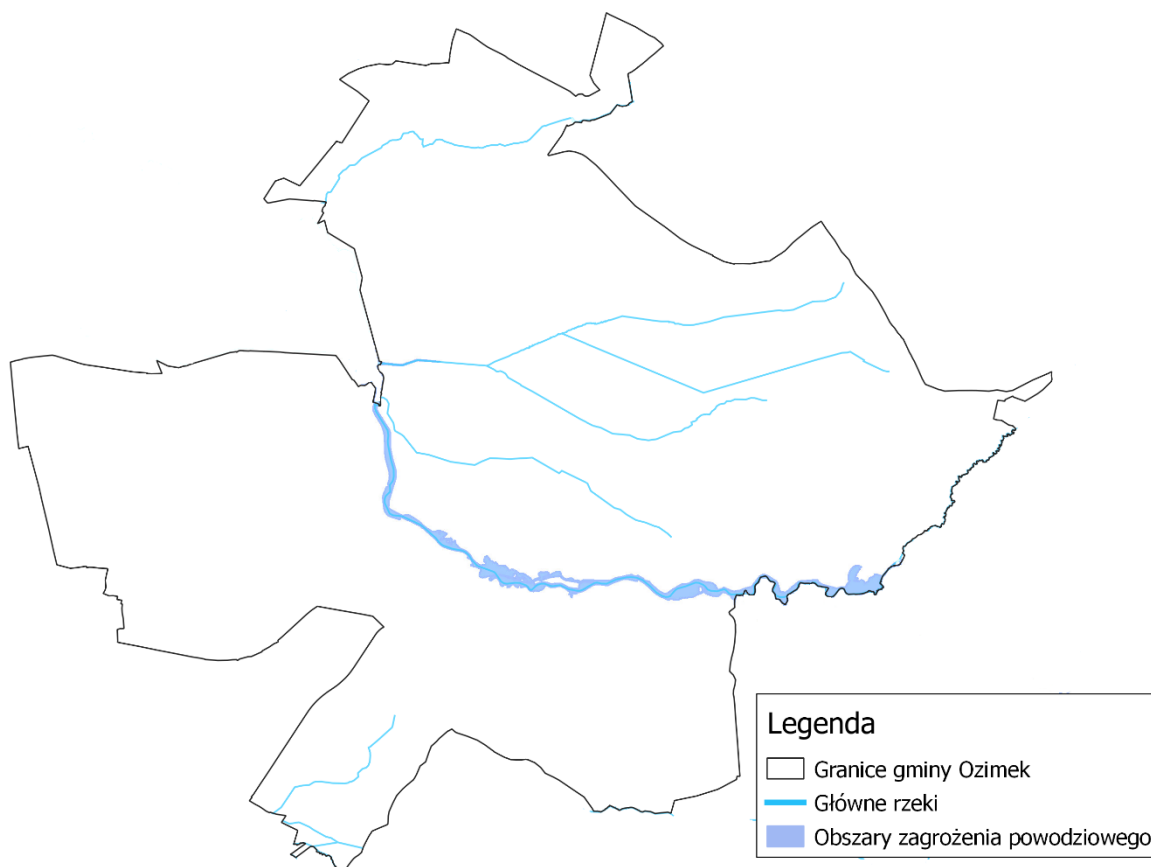
Celem monitoringu wód podziemnych jest dostarczenie informacji o jakości tych wód, obserwacja zachodzących zmian chemizmu oraz sygnalizacja zagrożeń w skali regionu i kraju. Wyniki badań i ocen są pomocne do optymalizacji związanych z ochroną i gospodarowaniem zasobami wód działań, mających na celu utrzymanie lub osiągnięcie ich dobrego stanu. Ostatnie badania w gminie Ozimek miały miejsce w 2020 r., w miejscowości Mnichus, w obrębie JCWPd nr 110, na terenie lasów. Wodom przyznano III klasę, oznaczającą wody zadowalającej jakości⁶.

⁶ 2020 – Klasy jakości wód podziemnych – monitoring jakości wód podziemnych – monitoring operacyjny, GIOŚ, Warszawa 2021.

Zagrożenie powodzią

Zgodnie z wymogami Dyrektywy 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim Prezes Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie przygotowuje mapy zagrożenia powodziowego (MZP) oraz mapy ryzyka powodziowego (MRP). Na terenie gminy występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią wzdłuż rzeki Mała Panew.

Rysunek 6 Obszary zagrożenia powodziowego na terenie gminy Ozimek

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Informatycznego Systemu Ochrony Kraju

Gleby

Gleby gminy Ozimek stanowią cenny zasób środowiskowy, jednak ich ilość i jakość powodują, że zasób ten nie stanowi istotnego potencjału rozwojowego. Według regionalizacji glebowej województwa, gmina położona jest w obrębie opolskiego regionu glebowo-rolniczego, gdzie dominują utwory piaskowe pochodzenia aluwialnego współczesnych i starszych tarasów akumulacyjnych, charakteryzujące się niską przydatnością dla produkcji rolnej.

Na obszarze gminy wyróżnia się gleby powstałe w wyniku procesów autogenicznych (gleby brunatnoziemne), semihydrogenicznych (czarne ziemie), hydrogenicznych (gleby bagienne i pobagienne), napływowych (mady) oraz antropogenicznych (gleby industrioziemne). Pod względem typologicznym dominują czarne ziemie, mady i gleby brunatne, w mniejszym udziale występują gleby płowe (pseudobielicowe) i mułowo-torfowe, śladowo torfowe. Struktura taka jest wypadkową uwarunkowań geologicznych, geomorfologicznych, hydrologicznych i klimatycznych⁷.

W strukturze tej szczególną uwagę zwraca znaczący udział terenów zajętych przez użytki zielone, które stanowią ponad 38% gruntów rolnych oraz 11,6% całkowitej powierzchni gminy. Na terenie gminy nie występują gleby orne najlepszych klas, tj. klasy I, II oraz IIIa, a także użytki zielone klasy I i II. Gleby klasy IIIb zajmują niewielki areał 19 ha, co stanowi 0,4% terenów rolniczych. Dominują grunty orne słabe i najłabsze, tj. klasy V oraz klasy VI, które łącznie obejmują 1 908 ha (84,3%) gruntów ornych. Grunty orne średniej jakości – klasy IV stanowią jedynie 177 ha (7,8%). W przypadku użytków zielonych dominują gleby klasy IV – 1 044 ha (66,2%) oraz klasy V – 428 ha (27,1%). Mniejszy odsetek stanowią gleby klasy III – 113 ha (7,2%) oraz VI – 38 ha (2,4%)⁸.

Historyczne zanieczyszczenia powierzchni ziemi

Zgodnie z art. 3 pkt 5a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2022, poz. 2556) przez historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi rozumie się zanieczyszczenie powierzchni ziemi, które zaistniało przed dniem 30 kwietnia 2007 r. lub wynika z działalności, która została zakończona przed dniem 30 kwietnia 2007 r. Rozumie się przez to także szkodę w środowisku w powierzchni ziemi w rozumieniu art. 6 pkt 11 lit. c ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. z 2020 r. poz. 2187), która została spowodowana przez emisję lub zdarzenie, od którego upłynęło więcej niż 30 lat. Na terenie gminy Ozimek nie występują historyczne zanieczyszczenia powierzchni ziemi. Tym samym nie identyfikuje się obszarów, na których prowadzona była działalność mogąca z dużym prawdopodobieństwem powodować historyczne zanieczyszczenie powierzchni ziemi.

Zasoby geologiczne

Złoża kopalin udokumentowane na terenie gminy Ozimek to głównie piaski formierskie, stanowiące podstawowy surowiec do sporządzania mas formierskich i rdzeniowych, służących do wykonywania odlewów stalowych, żeliwnych oraz ze stopów metali. Drugą kopalinię stanowią surowce ilaste do produkcji cementu – wykorzystuje się je w produkcji klinkieru cementowego jako dodatek korygujący

⁷Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe dla Gminy Ozimek, Opole 2005.

⁸Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Ozimek, Ozimek 2022.

skład wsadu do pieca. Szczegółowy opis surowców mineralnych występujących na terenie omawianej gminy przedstawiono poniżej.

Tabela 11 Surowce naturalne występujące na terenie gminy Ozimek (stan na 31.12.2021 r.)

Kod*	Nazwa złoża	Stan zagospodarowania	Kopalina wg Narodowej klasyfikacji zasobów	Powierzchnia złoża [ha]	Zasoby (tys. t)		Wydobycie (tys. t)
					geologiczne bilansowe	przemysłowe	
PF	Dylaki	złoże rozpoznane szczegółowo	Złoża piasków formierskich	43,64	5 473,95	-	-
PF	Grodziec I	eksploatacja złoża zaniechana	Złoża piasków formierskich	97,80	23 100,00	-	-
PF	Krasiejów	eksploatacja złoża zaniechana	Złoża piasków formierskich	5,25	470,00	-	-
IC	Krasiejów	eksploatacja złoża zaniechana	Złoża kopalin ilastych dla przemysłu cementowego	50,17	tylko pozabilansowe	-	-

źródło: Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce (wg stanu na 31 XII 2021 r.), geoportal MIDAS PIG

* PF – piaski formierskie,

IC – surowce ilaste do produkcji cementu.

Zasoby przyrodnicze

FORMY OCHRONY PRZYRODY

Na terenie gminy Ozimek występują następujące formy ochrony przyrody⁹:

- Obszar chronionego krajobrazu,
- Stanowisko dokumentacyjne,
- Użytek ekologiczny,
- Pomniki przyrody.

Obszar Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrawsko-Turawskie”

Województwo: opolskie

Powiaty: opolski, oleski, strzelecki, kluczborski, brzeski, namysłowski

Gminy: Strzelce Opolskie, Wołczyn, Tarnów Opolski, Zębowice, Ozimek, Namysłów, Wilków, Lubsza, Domaszowice, Kolonowskie, Murów, Izbicko, Pokój, Lasowice Wielkie, Dobrodzień, Łubniany, Kluczbork, Świerczów, Chrzastowice, Jemielnica, Zawadzkie, Turawa

Data wyznaczenia: 01.01.1989

Powierzchnia: 119 061,70 ha

Akt prawny o wyznaczeniu: Uchwała Nr XXIV/193/88 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Opolu z dnia 26 maja 1988 r. w sprawie ochrony walorów krajobrazu

Obowiązujący akt prawny: Uchwała Nr XX/228/2016 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 27 września 2016 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu

Obszar Chronionego Krajobrazu Lasy Stobrawsko-Turawskie jest największym obszarem chronionego krajobrazu w województwie opolskim, położonym w mezoregionie Równina Opolska. Obszar ten zajmuje część prawego dorzecza Odry na południe od Stobrawy i na północ od Garbu Tarnogórskiego, suwając się na wschód wzdłuż biegu Małej Panwi. Powierzchnię terenu budują zwydmione piaski, porośnięte przez Bory Stobrawskie. Przez środek obszaru przepływa Mała Panew, na której w Turawie utworzono zbiornik Jezioro Turawskie – jeden z zasilających żeglugę na Odrze, ale także wykorzystywany do celów rekreacyjnych. Wschodnia część regionu (Obniżenie Małej Panwi) stanowi szlak komunikacyjny ze wschodu na zachód.

Stanowisko dokumentacyjne „Trias”

Województwo: opolskie

Powiat: opolski

Gmina: Ozimek

⁹ crfop.gdos.gov.pl/crfop

Data wyznaczenia: 08.02.2003

Powierzchnia: 0,6859 ha

Akt prawny o wyznaczeniu: Rozporządzenie Nr 0151/P/1/2003 Wojewody Opolskiego z dnia 20 stycznia 2003 r. w sprawie uznania za stanowisko dokumentacyjne

Wybierzysko paleontologiczne z okresu triasowego zlokalizowane na terenie kopalni łąw w Krasiejowie z dobrze zachowanymi skamieniałościami – szczątkami prehistorycznych zwierząt, w tym dinozaurów, tekodontów i metopozaurów. Celem ochrony jest zabezpieczenie i zachowanie dla potrzeb naukowych i dydaktycznych skamieniałości, tj. szczątków prehistorycznych zwierząt o wybitnej wartości przyrodniczej, w tym dinozaurów, tekodontów i metopozaurów.

Użytek ekologiczny „Antoniów”

Województwo: opolskie

Powiat: opolski

Gmina: Ozimek

Data ustanowienia: 14.02.1997

Powierzchnia: 1,83 ha

Akt prawny o wyznaczeniu: Rozporządzenie Nr P/2/97 Wojewody Opolskiego z 03.02.1997 r. w sprawie wprowadzenia indywidualnej ochrony przyrody

Obowiązujący akt prawny: Rozporządzenie Nr 0151/P/9/2003 Wojewody Opolskiego z 08.12.2003 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne

Użytek ekologiczny stanowi bagno śródleśne położone w obrębie Dylaki, Leśnictwo Antoniów.

Ponadto gmina od strony zachodniej graniczy z obszarem Natura 2000 Zbiornik Turawa, o dyrektywie ptasiej, położonym w gminie Turawa. Obszar stanowi duży zbiornik retencyjny na rzece Mała Panew, w większości otoczony przez lasy. Zachodni brzeg i część południowego są obwałowane. Brzegi północny i wschodni są porośnięte roślinnością wynurzoną i pasem zarośli wierzbowych. W obszarze występują następujące gatunki ptaków: zausznik (ponad 1% populacji krajowej), gęś zbożowa (w okresie wędrówek co najmniej 1% populacji szlaku wędrownego), krzyżówka, biegus malutki (występuje głównie podczas migracji jesiennej), rybitwa białowąsa (ponad 2% populacji krajowej), rybitwa czarna (podczas migracji wiosennej i jesiennej, przystępuje tu również do lęgów), płaskonos.

Na terenie gminy Ozimek znajdują się także 3 pomniki przyrody, które zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Rysunek 7 Wykaz pomników przyrody znajdujących się na terenie gminy Ozimek

Lp.	Data utworzenia	Obowiązująca podstawa prawna	Opis pomnika przyrody	Obwód na wysokości 1,3 m [cm]	Wys. [m]	Opis lokalizacji
1.	10.06.1960	Rozporządzenie Nr 0151/P/38/05 Wojewody Opolskiego z dnia 26 października 2005 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody	Drzewo: Dąb szypułkowy – Quercus robur	225	31	Nadleśnictwo: Turawa, Obręb leśny: Turawa, Leśnictwo: Kadłub, Oddz.: 20
2.	16.12.1961	Rozporządzenie Nr 0151/P/38/05 Wojewody Opolskiego z dnia 26 października 2005 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody	Drzewo: Dąb szypułkowy – Quercus robur	126	24	Znajduje się zaraz przed wejściem na teren kościoła
3.	06.10.1962	Rozporządzenie Nr 0151/P/38/05 Wojewody Opolskiego z dnia 26 października 2005 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody	Grupa 5 drzew: Dąb szypułkowy – Quercus robur	137, 140, 128, 124, 151	26, 27, 15, 27, 26	Nadleśnictwo: Opole, Obręb leśny: Krasiejów, Leśnictwo: Krasiejów, Oddz.: 285

Źródło: crfop.gdos.gov.pl

PROPONOWANE FORMY OCHRONY PRZYRODY

Zróznicowanie warunków florystycznych i fitosocjologicznych na terenie gminy pozwala na wyodrębnienie jednej ostoi florystycznej charakteryzującej się szczególnie wysokim nagromadzeniem stanowisk gatunków chronionych i rzadkich. Jest to Kompleks łąk z nieczynnymi gliniankami w Krasiejowie. Podstawowe walory to siedlisko występowania goryczki wąskolistnej i kukułki szerokolistnej, dobrze wykształcone zespoły łąkowe oraz szuwarowe. Pod względem różnorodności biologicznej fauny gmina Ozimek należy do gmin średniobogatych. Zróznicowanie warunków siedliskowych sprawia, że występuje tu dosyć dużo taksonów o różnorodnych wymaganiach względem środowiska przyrodniczego.

Na przełomie lat 2020-2021 została opracowana na zlecenie RDOŚ w Opolu *Ekspertyza dotycząca kierunków rozwoju sieci opolskich rezerwatów przyrody*. Celem ekspertyzy było określenie przyszłego rozwoju systemu przestrzennego rezerwatowej ochrony przyrody województwa opolskiego. W ekspertyzie przedstawiono autorski zbiór propozycji ochrony rezerwatowej jak również zweryfikowano wcześniejsze projekty i propozycje z lat 1980-2020. Analiza koncepcji tworzenia projektów sieci rezerwatów przyrody wskazuje, że są one w znacznej mierze subiektywne. Opierają się na wiedzy eksperckiej pojedynczych badaczy, a częściej grup przyrodników zawodowo związanych z ochroną przyrody lub dobrze przygotowanych merytorycznie amatorów skupionych w często bardzo profesjonalnie działających stowarzyszeniach ochrony przyrody. Ekspertyza rozwoju do dalszej analizy w celu uznania za rezerwat przyrody wskazała „Dolinę Myśliny” (na podstawie opracowania Sierakowski M., Nowak A., Żyła P.: *Rezerваты przyrody w województwie opolskim. Przeszłość, terażniejszość, przyszłość*. Wydawnictwo Klubu Przyrodników, Świebodzin, 2020.). Do dalszej analizy w celu zweryfikowania propozycji rezerwatu wskazano „Krasiejów” (na podstawie opracowań Badora K., Nowak A.: *Analiza dotychczasowego systemu przyrodniczych obszarów chronionych w województwie opolskim wraz z określeniem strategicznych rozwiązań i kierunków zmian*. Opolski UW, 2008 oraz Badora K., Nita, J.: *Georóżnorodność Opolszczyzny i jej znaczenie krajobrazowe*. Studia i Monografie UO, 2018.)

Rezerwat przyrody „Dolina Myśliny” – rezerwat krajobrazowy o powierzchni 22,6 ha położony wzdłuż granicy z gminą Kolonowskie. Projektowany rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi oraz walorami krajobrazowymi. Unikatowość rezerwatu jest związana z zaproponowaniem do ochrony naturalnego koryta typowej nizinnej, niewielkiej rzeki przepływającej przez łąkową dolinę i kompleksy borowe.

W ocenie wskaźników krajobrazowych proponowany rezerwat znalazł się ze wskaźnikiem 2,0 w grupie rezerwatów o średnich walorach krajobrazowych, o czym zadecydowały występujące zagrożenia. Jest to rezerwat o średniej pilności ochrony.

Obszar obejmuje głęboko wciętą, dobrze wykształconą dolinę Myśliny o długości ok. 4 km. Koryto rzeki jest słabo uregulowane, na wielu odcinkach czytelne są liczne przejawy niszczącej i akumulacyjnej działalności wód. Całość doliny charakteryzuje się dużą dynamiką przemian w zakresie nieożywionej części geosystemu. Zachowane są modelowe elementy krajobrazu i geomorfologii koryta rzecznej, jak plosa, odsypy meandrowe, podcięcia erozyjne, przemiały. Na obszarze tym występuje wiele chronionych i rzadkich gatunków roślin. Do najciekawszych zaliczyć należy roszkę okrągłolistną *Drosera rotundifolia* (wymieniona w Czerwonej księdze roślin woj. opolskiego), bagno zwyczajne *Ledum palustre*, modrzewnicę zwyczajną *Andromeda polifolia*, żurawinę błotną *Oxycoccus palustris*. Występują tu dobrze wykształcone bory sosnowe, podmokłe łąki, w których często wykształca się zespół kosaćca żółtego *Iridetum pseudacori* oraz torfowiska. Obszary łąkowe przechodzą często w ziołorośla nadrzeczne oraz zbiorowiska szuwaru wielkoturzycowego i właściwego. Cała dolina charakteryzuje się dużą typowością i naturalnością krajobrazową charakterystyczną dla środowisk hydrogenicznych i semihydrogenicznych. Spośród gatunków zwierząt na szczególną uwagę zasługują rzadko spotykane w województwie gatunki zagrożone: mały gałeczka rzeczna *Sphaerium rivicola* – uwzględniona w Czerwonej liście zwierząt ginących i zagrożonych Polski z kategorią VU i występująca na zaledwie kilku stanowiskach w województwie; ważka szklarnik leśny *Cordulegaster boltonii* – uwzględniona w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt z kategorią VU oraz śliz *Barbatula barbatula*. Obszar proponowany do ochrony jako zespół przyrodniczo-krajobrazowy, jednak z racji walorów przyrodniczych objęcie ochroną rezerwatową pozwoli na skuteczniejszą ochronę dobrze zachowanej doliny rzecznej.

W ocenie wskaźników przyrody nieożywionej proponowany rezerwat znalazł się w grupie obiektów o wysokich walorach przyrody nieożywionej – 6,6, o czym zadecydował kompleks elementów geomorfologicznych naturalnego koryta rzecznej wraz z odsłonięciami osadów rzecznych na podcięciach erozyjnych.

W ocenie wskaźników ekosystemowych planowany rezerwat znalazł się ze wskaźnikiem 28,115 w grupie rezerwatów o wysokich walorach ekosystemowych i zaliczony do grupy o pilnej potrzebie ochrony. Jest to wynik osiągnięcia wysokich wartości wielu wskaźników, przede wszystkim unikalności siedliskowej, naturalnej dynamiki, dobrze zachowanych płatach siedliska, dużego odsetka martwej materii organicznej i wysokiego bogactwa gatunkowego. Wartość ogólną obniża jedynie brak starych klas drzewostanów i niższa wartość biogeograficzna.

W ocenie wskaźników faunistycznych planowany rezerwat z sumaryczną punktacją 1,2 znalazł się w grupie rezerwatów o niskich walorach, na co wpłynął dotychczasowy bardzo słaby stopień jego zbadania pod kątem fauny

Rezerwat przyrody „Krasiejów” – rezerwat przyrody nieożywionej o powierzchni 1,3 ha. Projektowany rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, tworzy i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi oraz walorami krajobrazowymi.

Stanowisko paleontologiczne Krasiejów obejmuje fragment nieczynnego wyrobiska iłowców i mułowców górnego triasu. Jest to obszar unikatowego w skali świata wystąpienia fauny kręgowców górnego triasu. Stanowisko jest przedmiotem badań licznych paleontologów i opisane w wielu publikacjach naukowych i popularnonaukowych. Jego część objęta jest ochroną jako stanowisko dokumentacyjne przyrody nieożywionej.

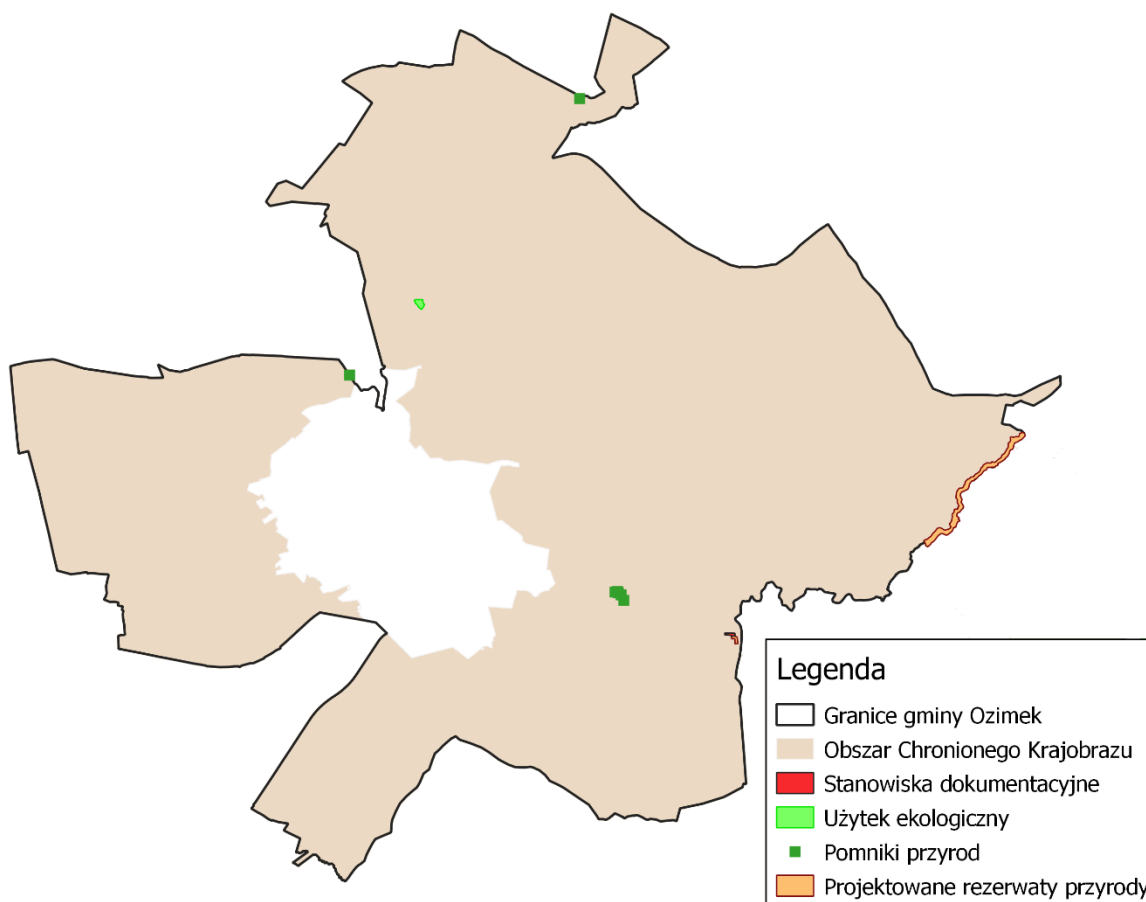
W ocenie wskaźników ekosystemowych planowany rezerwat znalazł się ze wskaźnikiem 5,88 w grupie rezerwatów o niskich walorach ekosystemowych. Na terenie projektowanego rezerwatu nie odnotowano istotnych typów roślinności ani populacji gatunków.

W ocenie wskaźników krajobrazowych proponowany rezerwat znalazł się ze wskaźnikiem 1,3 w grupie rezerwatów o najniższych walorach krajobrazowych, o czym zadecydowało występowanie zdewastowanego terenu dawnego wyrobiska poeksploatacyjnego.

W ocenie wskaźników przyrody nieożywionej proponowany rezerwat znalazł się w grupie obiektów o najwyższych walorach przyrody nieożywionej – 6,8. Ze względu na stan zagospodarowania i odsłoneń osadów w waloryzacji projektowanych rezerwatów przyrody Krasiejów uzyskał umiarkowanie wysoką ocenę mimo najwyższej oceny z kryterium unikatowości¹⁰.

¹⁰ Badora K. i inni: *Ekspertyza kierunków rozwoju sieci opolskich rezerwatów przyrody*, Opole 2021.

Rysunek 8 Usytuowanie istniejących i projektowanych form ochrony przyrody na terenie gminy Ozimek

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska i Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Opolu

Także *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Ozimek* zaproponowało obszary do objęcia ochroną, wyznaczone na podstawie zapisów *Opracowania ekofizjograficznego podstawowego Gminy Ozimek*, które przedstawiono poniżej.

Użytek ekologiczny „Glinianki” – ze względu na sąsiedztwo dwóch proponowanych użytków ekologicznych: „Glinianka” i „Kompleks łąk z nieczynnymi gliniankami w Krasiejowie” postuluje się objęcie ich ochroną w ramach jednej formy ochrony przyrody. Proponowany użytek ekologiczny „Glinianka” jest to malowniczo położona glinianka, będąca dowodem na dawne prace wydobywcze w tych okolicach. Na jej brzegu rośnie chroniony krzew – kruszyna pospolita *Frangula alnus*. W jej sąsiedztwie rośnie również okazała, proponowana do objęcia ochroną sosna zwyczajna *Pinus sylvestris*. Występują tu również chronione gatunki zwierząt: żaba trawna *Rana temporaria*, żaba wodna *Rana esculenta*, zaskroniec *Natrix natrix*, żmija zygzakowata *Vipera berus*. Celem ochrony jest zachowanie unikalnych biotopów wodnych, walorów krajobrazowych oraz zasobów genowych chronionych i rzadkich gatunków roślin i zwierząt; ochrona warunków przyrodniczych na terenach przyległych, dla których zmiany mogłyby skutkować degradacją siedliska; prowadzenie ekstensywnej uprawy,

jednorocznego, późnoletniego koszenia, rezygnacja z odwadniających melioracji terenu w sąsiedztwie tego terenu.

Proponowany użytek ekologiczny „Kompleks łąk z nieczynnymi gliniankami w Krasiejowie” to siedlisko występowania goryczki wąskolistnej i kukułki szerokolistnej, dobrze wykształcone zespoły łąkowe oraz szuwarowe. Zalecenie ochronne powinny być ukierunkowane na prowadzenie ekstensywnej uprawy, jednorocznego, późno letniego koszenia, rezygnacji z odwadniających melioracji terenu. Jest to również miejsce rozrodu wielu gatunków płazów, m.in. ropuchy zielonej i rzekotki drzewnej; stanowisko łąkowe derkacza; miejsce występowania gniewosza plamistego oraz wielu gatunków zwierząt typowych dla krajobrazu otwartego. Występują tam następujące gatunki ujęte w IV załączniku dyrektywy siedliskowej: gacek brunatny, gniewosz plamisty, jaszczurka zwinka, ropucha zielona, rzekotka drzewna.

Użytek ekologiczny „Mała Panew w Krasiejowie” – jest to miejsce rozrodu wielu gatunków ptaków, m.in. zimorodka i kaczki krzyżówki oraz obszar występowania bobra i wydry. Stanowi najważniejszy korytarz ekologiczny gminy. Występują tam następujące gatunki ujęte w I załączniku dyrektywy ptasiej: zimorodek, ortolan, w II załączniku dyrektywy siedliskowej: bóbr, wydra oraz w IV załączniku dyrektywy siedliskowej: gacek brunatny, orzesznica, jaszczurka zwinka, ropucha zielona, rzekotka drzewna. Zalecenia ochronne powinny dotyczyć wprowadzenia nakazu zachowania i wzbogacania biocenozy leśnych, łąkowych, wodnych i zadrzewieniowych. Szczegółowe określenie granic użytku w terenie należy poprzedzić szczegółową inwentaryzacją przyrodniczą.

Użytek ekologiczny „Kompleks stawów w Poliwodzie” – kompleks stawów w Biestrzynniku (przysiółek Poliwoda) jest miejscem rozrodu wielu gatunków płazów, m.in. kumaka nizinnego, ropuchy zielonej i rzekotki drzewnej oraz wielu gatunków ptaków wodno-błotnych i łąkowych. oraz obszar występowania wydry. Występują tam następujące gatunki ujęte w I załączniku dyrektywy ptasiej: zimorodek; w II załączniku dyrektywy siedliskowej: kumak nizinny, wydra oraz w IV załączniku dyrektywy siedliskowej: gacek brunatny, jaszczurka zwinka, ropucha zielona, rzekotka drzewna. Podstawowy cel ochrony powinna stanowić ochrona warunków przyrodniczych na terenach przyległych, dla których zmiany mogłyby skutkować degradacją siedliska. Zalecenia ochronne powinny obejmować prowadzenie ekstensywnej uprawy, jednorocznego, późnoletniego koszenia przylegających do stawów łąk, rezygnacja z odwadniających melioracji terenu w sąsiedztwie tego terenu.

Planowane poszerzenie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrawsko-Turawskie” – wskazuje się do objęcia ochroną, poprzez poszerzenie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Lasy Stobrawsko-Turawskie”, lasy zlokalizowane w granicach miasta Ozimka. Poszerzenie jest uzasadnione obecnością

międzynarodowego korytarza ekologicznego migracji dużych ssaków, wysokimi walorami przyrodniczymi tych terenów, wysokimi walorami krajobrazowymi wynikającymi z różnorodności ekosystemów leśnych, wodnych i łąkowych oraz często kulturowego krajobrazu rolniczego, ciągłością przestrzenną i jednorodnością tych obszarów.

STANOWISKA CHRONIONYCH GATUNKÓW ROŚLIN

Na podstawie danych zgromadzonych przez Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska w Opolu wynika, że na terenie gminy Ozimek występuje 39 do tej pory zinwentaryzowanych, następujących gatunków roślin naczyniowych:

- Gruszyca okrągłolistna (*Pyrola rotundifolia*) – częściowa ochrona gatunkowa,
- Widłak goździsty (*Lycopodium clavatum*) – częściowa ochrona gatunkowa,
- Skrzyp zimowy (*Equisetum hyemale*) – brak ochrony gatunkowej,
- Czermień błotna (*Calla palustris*) – brak ochrony gatunkowej,
- Dziurawiec skąpolistny (*Hypericum montanum*) – brak ochrony gatunkowej,
- Borówka bagienna (*Vaccinium uliginosum*) – brak ochrony gatunkowej,
- Jeżogłówka najmniejsza (*Sparganium minimum*) – brak ochrony gatunkowej,
- Pomocnik baldaszkowy (*Chimaphila umbellata*) – częściowa ochrona gatunkowa,
- Barwinek pospolity (*Vinca minor*) – brak ochrony gatunkowej,
- Kruszczyk szerokolistny (*Epipactis helleborine*) – częściowa ochrona gatunkowa,
- Chroszcz nagołodygowy (*Teesdalea nudicaulis*) – brak ochrony gatunkowej,
- Janowiec ciernisty (*Genista germanica*) – brak ochrony gatunkowej,
- Korzeniówka pospolita (*Monotropa hypopitys*) – brak ochrony gatunkowej,
- Wawrzynek wilczczyko (*Daphne mezereum*) – częściowa ochrona gatunkowa,
- Modrzewnica zwyczajna [modrzewnica północna] (*Andromeda polifolia*) – częściowa ochrona gatunkowa,
- Kukułka [Storczyk] szerokolistna (*Dactylorhiza majalis*) – częściowa ochrona gatunkowa,
- Sit sztywny (*Juncus squarrosus*) – brak ochrony gatunkowej,
- Widłak jałowcowaty (*Lycopodium annotinum*) – częściowa ochrona gatunkowa,
- Świbka błotna (*Triglochin palustre*) – brak ochrony gatunkowej,
- Mącznica lekarska (*Arctostaphylos uva-ursi*) – ścisła ochrona gatunkowa,
- Gruszyca mniejsza (*Pyrola minor*) – częściowa ochrona gatunkowa,
- Naparstnica zwyczajna (*Digitalis grandiflora*) – częściowa ochrona gatunkowa,
- Goryczka wąskolistna (*Gentiana pneumonanthe*) – ścisła ochrona gatunkowa,
- Pomocnik baldaszkowy (*Chimaphila umbellata*) – częściowa ochrona gatunkowa,

- Długosz królewski (*Osmunda regalis*) – ścisła ochrona gatunkowa,
- Kruszczyk błotny (*Epipactis palustris*) – ścisła ochrona gatunkowa,
- Lilia złotogłów (*Lilium martagon*) – ścisła ochrona gatunkowa,
- Rosiczka okrągłolistna (*Drosera rotundifolia*) – ścisła ochrona gatunkowa,
- Widlicz [Widłak] spłaszczony (*Diphasiastrum complanatum*) – częściowa ochrona gatunkowa,
- Kotewka orzech wodny (*Trapa natans*) – ścisła ochrona gatunkowa,
- Grążel żółty (*Nuphar lutea*) – brak ochrony gatunkowej,
- Nasięźrzał pospolity (*Ophioglossum vulgatum*) – ścisła ochrona gatunkowa,
- Bagno zwyczajne (*Ledum palustre*) – częściowa ochrona gatunkowa,
- Podkolan biały (*Platanthera bifolia*) – częściowa ochrona gatunkowa,
- Gruszyca zielonawa (*Pyrola chlorantha*) – częściowa ochrona gatunkowa,
- Centuria pospolita [C. zwyczajna] (*Centaureum erythraea*) – częściowa ochrona gatunkowa,
- Goździk siny (*Dianthus gratianopolitanus*) – ścisła ochrona gatunkowa,
- Grzybień biały (*Nymphaea alba*) – częściowa ochrona gatunkowa¹¹.

Na terenie gminy Ozimek stwierdzono występowanie także innych gatunków roślin prawnie chronionych: Paprotka zwyczajna (*Polypodium vulgare*), Storzyc kukawka (*Orchis militaris*), Listera jajowata (*Listera ovata*) – chronione ściśle; Bluszcz pospolity (*Hedera helix*), Kalina koralowa (*Viburnum opulus*), Konwalia majowa (*Convallaria majalis*), Kruszyna pospolita (*Frangula alnus*) – chronione częściowo.

W gminie Ozimek występuje również wiele gatunków rzadkich i ginących zarówno w skali województwa, jak i regionu. Najciekawsze z nich to Okrężnica bagienna (*Hottonia palustris*), Siedmiopalecznik błotny (*Comarum palustre*), Rzęśl hakowata (*Callitriche hamulata*), Złoc łąkowa (*Gagea pratensis*), Złoc polna (*Gagea arvensis*).

Ponadto na obszarze gminy występują chronione i zagrożone zbiorowiska roślinne w tym:

- Zbiorowiska leśne i zaroślowe
 - grądy środkowoeuropejskie *Galio sylvatici-Carpinetum*. W większości przypadków są to zbiorowiska zubożałe pod względem florystycznym, fragmentarycznie wykształcone i pozbawione gatunków charakterystycznych. Spotkać je można w okolicach Ozimka i Krasiejowa
 - łęg jesionowo-olszowy *Circaeo-Alnetum*, którego niewielkie, fragmentarycznie wykształcone płaty występują w okolicach Dylak, Krasiejowa i Poliwody

¹¹ Dane z Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Opolu.

- Zbiorowiska trwałych użytków zielonych, muraw, wrzosowisk i torfowisk
 - łąka wilgotna – trzęślicowa *Molinietum medioeuropaeum*, stwierdzona w Krasiejowie
 - łąka wilgotna – ostrożeńiowa *Cirsietum rivularis*, stwierdzona w Krasiejowie i w Szczedrzyku¹²

STANOWISKA CHRONIONYCH GATUNKÓW ZWIERZĄT

Na podstawie danych zgromadzonych przez Regionalną Dyрекję Ochrony Środowiska w Opolu wynika, że na terenie gminy Ozimek występują następujące chronione gatunki zwierząt:

- Minogi i ryby: Minóg strumieniowy (*Lampetra planeri*) – częściowa ochrona gatunkowa, Miętus (*Lota lota*) – brak ochrony gatunkowej,
- Ptaki: Błotniak łąkowy (*Circus pygargus*) – ścisła ochrona gatunkowa,
- Płazy: Kumak nizinny (*Bombina bombina*) i Traszka grzebieniasta (*Triturus cristatus*) – ścisła ochrona gatunkowa,
- Owady: Czerwończyk nieparek (*Lycaena dispar*) – ścisła ochrona gatunkowa,
- Ssaki: Wydra (*Lutra lutra*) – częściowa ochrona gatunkowa.

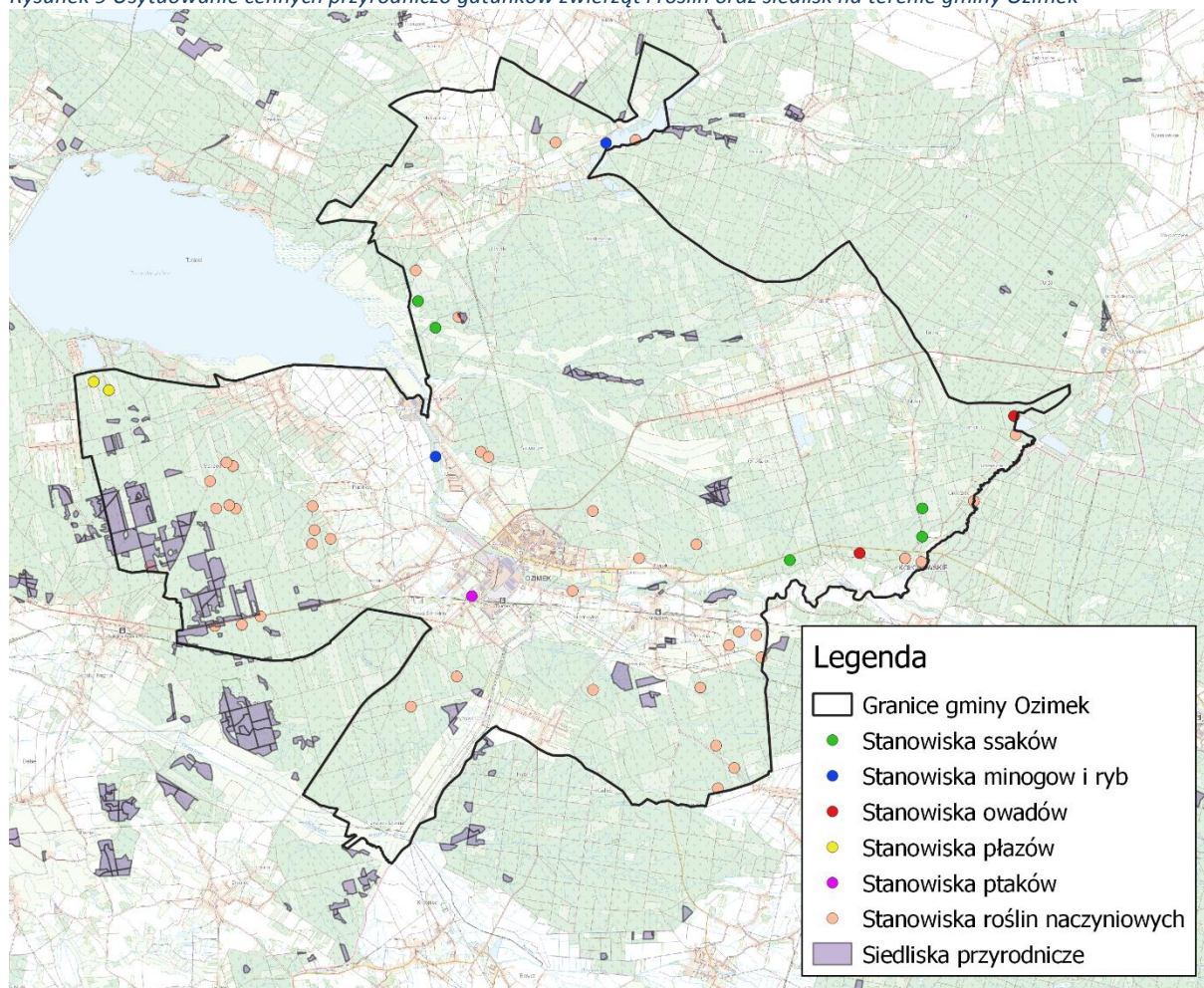
SIEDLISKA CENNE PRZYRODNICZO

Na terenie gminy Ozimek zgodnie z danymi zgromadzonymi przez Regionalną Dyрекję Ochrony Środowiska w Opolu występują następujące siedliska cenne przyrodniczo:

- 6510 niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*),
- 9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum Tilio-Carpinetum*),
- 9190 kwaśne dąbrowy (*Quercion robori-petraeae*),
- 91E0 łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albofraglis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe,
- 91F0 łągowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*),
- 91D0 bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi-Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzoźowo sosnowe lasy borealne
- 7110 torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)

¹² Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe dla Gminy Ozimek, Opole 2005.

Rysunek 9 Usytuowanie cennych przyrodniczo gatunków zwierząt i roślin oraz siedlisk na terenie gminy Ozimek

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Opolu

LASY

Lesistość gminy w 2021 r. wynosiła 57,9% co powoduje, że gmina należy do jednych z najbardziej zalesionych w województwie (średnia wojewódzka wynosi 26,7%). Są to lasy o wysokiej wartości gospodarczej, z których pozyskuje się surowiec tartaczny, kopalniany, papierówkę, korę i opał, a także o dużych wartościach dla celów rekreacyjnych. Lasy wchodzą w skład trzech nadleśnictw: Opole, Strzelce Opolskie i Turawa.

Rozmieszczenie poszczególnych powierzchni leśnych jest bardzo zróżnicowane. Obok zwartych, dużych pod względem powierzchniowym kompleksów występujących zwłaszcza na skrzydłach doliny Małej Panwi, występuje również szereg małych i izolowanych przestrzennie płatów. Dotyczy to zwłaszcza okolic Grodzca, Dylak czy Biestrzynnika. Siedliska leśne należą do 11 typów siedliskowych lasu. Brak jest takich typów jak bory bagienne, bory suche, lasy mieszane bagienne czy lasy świeże, natomiast w składzie siedliskowym przeważają siedliska borowe (dane procentowe dla obrębu Krasiejów),

głównie bór świeży – 24,2%, bór mieszany świeży – 27,6% i bór mieszany wilgotny – 26,6%. Mniejszy odsetek stanowią bory wilgotne – 0,1% i bory mieszane bagienne. Siedliska borowe stanowią łącznie 78,5% powierzchni leśnych obrębu Krasiejów i aż 96,3% całkowitej powierzchni leśnej w gminie Ozimek. Zdecydowanie mniejszy jest udział siedlisk leśnych, wśród których w obrębie Krasiejów dominuje las mieszany świeży – 10,3% i las mieszany wilgotny – 10,2%. Stosunkowo małą rolę w ogólnej powierzchni leśnej należy przypisać innym siedliskom typowo leśnym oraz łęgowym i lsowym. Istotne jest, iż w gminie występuje stosunkowo duży udział lasów należących do siedlisk wilgotnych.

Głównym gatunkiem lasotwórczym jest sosna, która porasta około 80-90% powierzchni leśnej. W mniejszej ilości występuje dąb szypułkowy – ok. 4,5-5%, brzoza brodawkowata – ok. 3,5% oraz olsza czarna – ok. 2,5%, natomiast stosunkowo niskie są domieszki innych gatunków drzew, zwłaszcza: świerk, jesion, buk, grab modrzewie i inne. Również ze względów gospodarczych największe znaczenie należy przypisać sośnie i dębowi. Sosna jest ponadto głównym gatunkiem na wszystkich siedliskach z wyjątkiem siedliska olsu jesionowego. Pozostałe gatunki nie mają większego znaczenia gospodarczego jednak przez swój udział podnoszą stan zdrowotny, wzbogacają biocenozę lasu i walory estetyczne leśnego krajobrazu. Przeciętny wiek drzewostanów ocenia się na ok. 70 lat. Stan zdrowotny lasów ocenia się jako dobry z tendencją do stabilizacji.

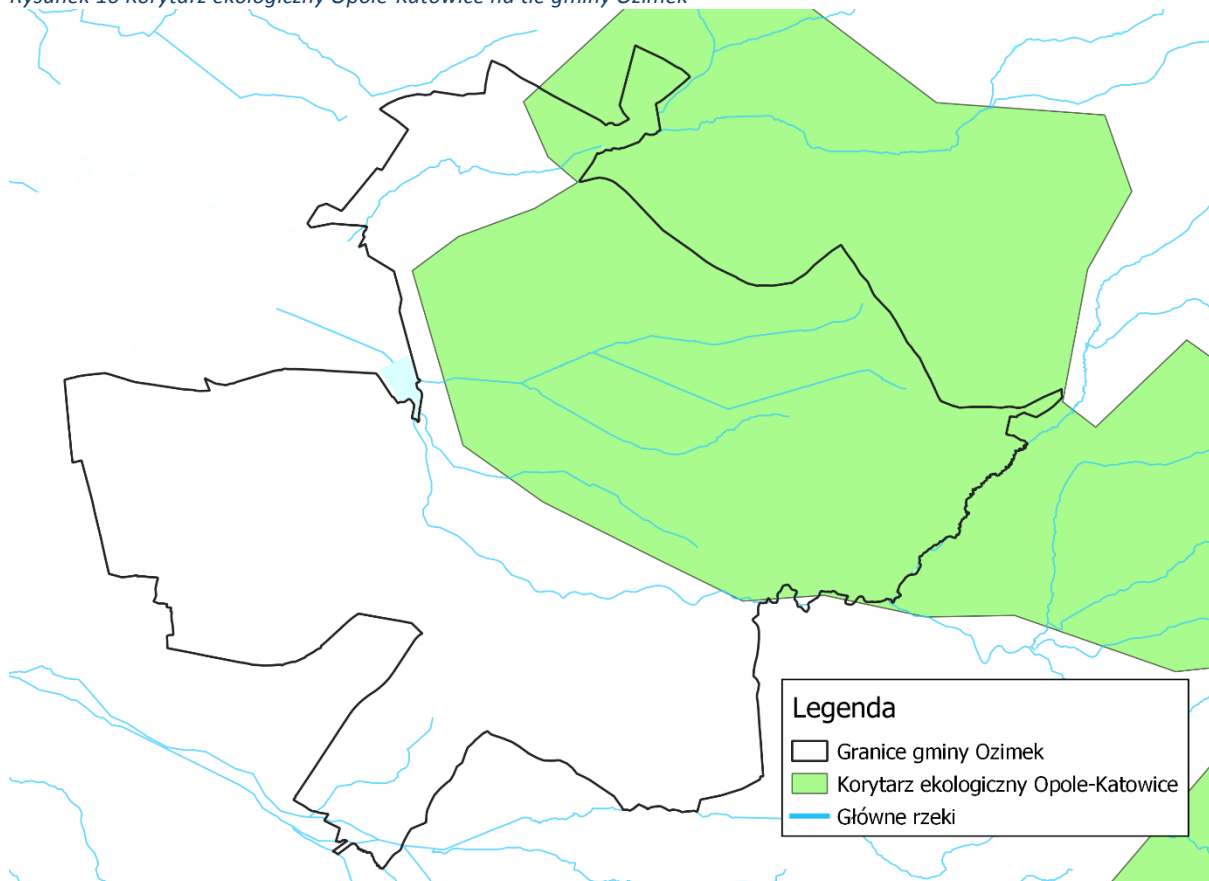
Na terenie gminy Ozimek lasy posiadają istotne walory krajobrazowe, kulturowe i społeczne, pełniąc również znaczącą rolę w kształtowaniu klimatu. Walory zasobów leśnych oprócz potencjału gospodarczego posiadają również istotną wartość służącą rozwojowi turystyki¹³.

KORYTARZE EKOLOGICZNE

Korytarze ekologiczne to obszary umożliwiające migracje roślin, zwierząt i grzybów, wyznaczone w celu zapewnienia spójności oraz integralności sieci obszarów chronionych. W ekologii krajobrazu ujmuje się je najczęściej jako relatywnie wąski pas terenu, który różni się od otaczającego go tła i stanowi łączność pomiędzy podobnymi ekosystemami. Na terenie gminy Ozimek występuje ponadlokalny korytarz ekologiczny Opole – Katowice obejmujący doliny Małej Panwi, Libawy i Myśliny. Występują także krajowy korytarz ekologiczny Bory Stobrowskie i regionalny korytarz przebiegający wzdłuż rzeki Panew. Charakteryzują się one bogatą strukturą funkcjonalno-przestrzenną, na którą składają się ekosystemy zadrzewieniowe, wodne, niewielkie fragmenty łąk.

¹³ Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe dla Gminy Ozimek, Opole 2005.

Rysunek 10 Korytarz ekologiczny Opole-Katowice na tle gminy Ozimek

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska

Krajobraz

Krajobraz gminy Ozimek zalicza się do krajobrazów peryglacialnych, wykształconych na zdenudowanych wzniesieniach osadów akumulacji lodowcowej i wodnolodowcowej. Występują w strefach dawnych postojów lądolodu i obejmują formy akumulowane u jego czoła, a także w szczelinach i obszarach między bryłami martwego lodu. Charakterystyczną ich cechą jest obecnie wododziałowe położenie, przewaga falistych form ukształtowania terenu, obecność pagórkowatych form ostańcowych, występowanie rozcinających wysoczyzny wyraźnie wciętych w bazę erozyjną małych dolinek rzecznych oraz dosyć intensywne rolnicze zagospodarowanie. Na terenie gminy Ozimek występuje obszar Szczedrzykowsko-Raszowski – falisty i pagórkowaty teren położony między doliną Małej Panwi na północy i działem Strzeleckim na południu, charakteryzujący się znacznym zróżnicowaniem geomorfologicznym i form zagospodarowania. Na południe od Jeziora Turawskiego rozpościera się długi na ok. 10 km i szeroki na ok. 3-4 km wał o wysokości ok. 210 m n.p.m. i deniwelacjach 30-50 m zbudowany z glin zwałowych, a także piasków i żwirów wodnolodowcowych, lokalnie urozmaicony wydmami, zwany Wzgórzami Dębskimi. Wzniesienia są niemal całkowicie zalesione. Na wschód od niego zlokalizowany jest podobny obszar Krasiejowsko-Jemielenicki. Występuje tu rozległy, w większości zalesiony garb o wysokości dochodzącej do 220 m n.p.m. Wznosi

się ponad przylegającą od północy dolinę Małej Panwi o ok. 30 m. Wzniesienia zbudowane są z glin zwałowych oraz piasków i żwirów wodnolodowcowych, w tym akumulacji szczelinowej. Porozcinane są obniżeniami Jemielnicy i Małej Panwi oraz dolinkami ich dopływów. Łączna miąższość osadów czwartorzędowych dochodzi tu do 40 m. Pod czwartorzędem zalega starsze podłoże w postaci wiśniowych i pstrych iłów górnotriasowych. U podstaw wzniesień występuje ono na powierzchni. W okolicach Krasiejowa osady te były eksploatowane dla potrzeb przemysłu cementowo-wapienniczego i dokonano w nich największego odkrycia paleontologicznego na Opolszczyźnie związanego ze znaleziskiem licznych gadów i płazów górnotriasowych. Niewielka część wzniesień jest użytkowana rolniczo. Dominują grunty orne, w dolinach rzecznych rozcinających wzniesienia występują większe kompleksy trwałych użytków zielonych¹⁴.

Na terenie gminy brak jest obiektów i obszarów ochrony krajobrazu na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody. Oznacza to, że walory krajobrazowe związane z zachowanymi enklawami leśnymi, zadrzewieniowymi, wodnymi i łąkowymi nie podlegają ochronie¹⁵.

8. Przewidywane oddziaływanie na środowisko w wyniku realizacji zapisów dokumentu

Projekt *Strategii Rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030* wyznacza cele, kierunki interwencji i działania, które są zadaniami zarówno o charakterze inwestycyjnym i nie inwestycyjnym (organizacyjno-edukacyjne), które ujmują ogół potrzeb wynikających z rozwoju społeczno-gospodarczego oraz rozwoju infrastruktury komunikacyjnej i technicznej, społecznej, funkcjonalno-przestrzennej itp.

Niektóre zadania wyznaczone w projekcie *Strategii* mogą kwalifikować się jako przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. z 2019 r., poz. 1839), dla których konieczne może być przeprowadzenie procedury oceny oddziaływania na środowisko na zasadach określonych w Ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2022 r., poz. 1029).

W ramach powyższej procedury prowadzona będzie wówczas szczegółowa ocena oddziaływania zadań pod kątem środowiskowym przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ocena

¹⁴ Badora K., Badora K.: Waloryzacja krajobrazu naturalnego województwa opolskiego wraz z programem czynnej i biernej ochrony, Opole 2006.

¹⁵ Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe dla Gminy Ozimek, Opole 2005.

oddziaływania na środowisko na etapie sporządzenia niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko jest utrudniona, a czasami wręcz niemożliwa. *Strategia* zawiera zadania zgłoszone przez samorząd gminy, których realizacja przewidziana jest w perspektywie lat 2023-2030. Duża część zadań inwestycyjnych nie ma określonego zakresu, sposobu i charakteru prowadzenia prac, w związku z czym podanie konkretnych oddziaływań jest dosyć trudne i problematyczne. Zgodnie z powyższym w niniejszej Prognozie przedstawiono potencjalne oddziaływania, zidentyfikowane na podstawie oceny oddziaływania dla innych przedsięwzięć o zbliżonym zakresie. Zatem w ramach oceny skutków realizacji projektu *Strategii Rozwoju Gminy Ozimek na lata 2022-2030* na etapie opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedstawiono potencjalne oddziaływanie bezpośrednie (B) pośrednie (P), wtórne (W), skumulowane (Sk), stałe/długoterminowe (S), chwilowe/krótkoterminowe (Ch), pozytywne, negatywne i neutralne na powierzchnię ziemi i krajobraz, wody, różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta, formy ochrony przyrody, zasoby naturalne, powietrze atmosferyczne i klimat, klimat akustyczny, krajobraz kulturowy i zabytki, ludzi i dobra materialne wykorzystując metodę macierzy interakcji.

W przypadku gminy Ozimek istnieje niewielkie prawdopodobieństwo bezpośredniego lub pośredniego ryzyka oddziaływania na obszary cenne przyrodniczo. Należy jednak nadmienić, iż stopień, zakres oraz skutek oddziaływania (negatywny, pozytywny, neutralny) będzie mógł zostać oceniony z chwilą ustalenia dokładnego zakresu oraz rodzaju prowadzonych przedsięwzięć. W zależności od ich rodzaju może zostać nałożony obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, która może zakończyć się wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub odmową jej wydania, z uwagi na znaczne negatywne oddziaływania.

Projekt *Strategii Rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030* jest dokumentem o charakterze ogólnym i nie wskazuje zakresu ani szczegółów technicznych poszczególnych inwestycji. Strategia określa jedynie konieczność ich realizacji w celu poprawy jakości różnych komponentów funkcjonowania gminy oraz wdrażania zaleceń dokumentów wyższego szczebla. W związku z powyższym, efekty poszczególnych zadań mogą być przewidziane tylko w ograniczonym zakresie. Należy mieć na uwadze uwzględnianie zasad ochrony środowiska podczas projektowania i planowania poszczególnych inwestycji.

Projekt *Strategii Rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030* przewiduje szereg działań edukacyjno-promocyjnych. Wyznaczone działania edukacyjne mają głównie charakter organizacyjny i informacyjny. Potrzeba prowadzenia ciągłej edukacji szczególnie z zakresu ekologii społeczeństwa wynika z ciągle zmieniających się przepisów ochrony środowiska oraz powstawania nowych zagrożeń i problemów przyrodniczych. Edukacja jest elementem wspierającym – opisuje, informuje i wyjaśnia

zagadnienia, których realizacja ma doprowadzić do osiągnięcia założonego efektu ekologicznego i spełnienia odpowiednich standardów ochrony środowiska. Dlatego większość wyznaczonych zadań z zakresu edukacji odznacza się pośrednim, stałym i pozytywnym wpływem na poszczególne komponenty ochrony środowiska, stąd zrezygnowano w dalszej części z interpretacji tego zagadnienia w ramach poszczególnych grup oddziaływań. Podobna sytuacja dotyczy działań polegających na aktualizacji dokumentów planistycznych (studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) o zapisy sprzyjające osiągnięciu lepszych standardów środowiskowych.

Poniższa tabela przedstawia ocenę i analizę oddziaływania na poszczególne elementy środowiska działań zaplanowanych do realizacji w ramach projektu *Strategii Rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030*.

LEGENDA:

	Potencjalne pozytywne oddziaływanie
	Potencjalne neutralne oddziaływanie
	Potencjalne negatywne oddziaływanie

B	Bezpośrednie
P	Pośrednie
S	Stałe
Ch	Chwilowe
W	Wtórne
Sk	Skumulowane

Tabela 12 Ocena oddziaływania na środowisko działań przewidzianych do realizacji w ramach projektu Strategii Rozwoju Gminy Ozimek

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
CEL 1: Zapewnienie dogodnych warunków życia oraz wysokiej jakości usług publicznych i wspieranie rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego														
KIERUNEK DZIAŁANIA 1: Rozwój polityki społecznej														
1.	Rozwój usług opiekuńczo-wychowawczych poprzez budowę i rozbudowę przedszkoli i żłobków oraz dostosowanie ich oferty do potrzeb i oczekiwań rodziców			B, S			Ch		Ch		Ch	B, S	Ch	
2.	Udzielanie pomocy rodzinom w zakresie rozwiązywania problemów socjalnych, psychologicznych i wychowawczych w celu poprawy ich sytuacji życiowej			B, S										
3.	Współpraca z prywatnymi i publicznymi podmiotami w celu poprawy dostępności do podstawowych i specjalistycznych usług medycznych oraz prowadzenie działań z zakresu profilaktyki zdrowia			B, S										
4.	Organizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży – wyrównawczych i umożliwiających rozwój zainteresowań oraz animowanie czasu wolnego w okresie wakacyjnym			B, S										
5.	Utworzenie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego w Ośrodku Profilaktyki dla mieszkańców Gminy Ozimek			B, S										

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
6.	Utworzenie Centrum Społecznego, oferującego m.in. warsztaty terapii zajęciowej i stanowiącego miejsce spotkań młodzieży, organizacji pozarządowych			B, S										
7.	Utworzenie centrum opiekuńczo-leczniczego dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami, świadczącego usługi opieki całodobowej (Dzienny dom pobytu)			B, S										
8.	Deinstytucjonalizacja wsparcia kierowanego do seniorów poprzez m.in. świadczenie usług opiekuńczych			B, S										
9.	Organizacja zajęć dla seniorów oraz cyklicznych działań integracyjno-aktywizujących obejmujących elementy kultury i sportu oraz działania prozdrowotne			B, S										
10.	Modernizacja i wyposażenie Domu Kultury w Ozimku			B, S										
11.	Modernizacja i rozwój oferty świetlic wiejskich, m.in. poprzez wyposażenie i wsparcie animatorów czasu wolnego			B, S										

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
12.	Kontrolowany, harmonijny rozwój zabudowy mieszkaniowej, z zachowaniem spójności z rozwojem infrastruktury podstawowej	W, S	W, S	B, S	W, S	W, S	W, S	W, S		W, S	W, S	W, S		
13.	Wprowadzenie ułatwień w zakresie obsługi procesu inwestycji mieszkaniowych, w tym procedur administracyjnych przyjaznych dla mieszkańców			B, S										
14.	Uzbrajanie terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe w podstawową infrastrukturę sieciową	Ch	P, S	B, S	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	B, S	B, S	Ch	
			Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch		
KIERUNEK DZIAŁANIA 2: Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i turystycznej														
15.	Rozwój usług opiekuńczo-wychowawczych poprzez budowę i rozbudowę przedszkoli i żłobków oraz dostosowanie ich oferty do potrzeb i oczekiwań rodziców			B, S			Ch		Ch		Ch	B, S	Ch	
16.	Dostosowanie oferty rekreacyjno-sportowej do potrzeb i oczekiwań mieszkańców z wszystkich grup wiekowych oraz zwiększenie jej dostępności			B, S										
17.	Budowa hali widowiskowo-sportowej w Ozimku wraz z zapleczem rekreacyjno-sportowym	Ch	Ch	B, S	Ch	Ch	Ch		Ch		Ch	B, S	Ch	
				Ch								Ch		

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
18.	Kompleksowa modernizacja Parku Rehdanza w Ozimku i przystosowanie go do pełnienia funkcji kulturalnych	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S		B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	B, S	
19.	Zagospodarowanie bulwarów rzeki Mała Panew i wsparcie rozwoju infrastruktury służącej celom rekreacyjnym (sporty wodne, wędkarstwo, kąpiele)	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S		B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	B, S	
20.	Budowa ścieżek pieszo-rowerowych	P, S Ch	P, S Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	B, S Ch	P, S	
21.	Organizacja wydarzeń animujących czas wolny mieszkańców w każdym wieku, m.in. gier miejskich, spacerów edukacyjnych, warsztatów opartych na zasobach przyrodniczych i kulturowych gminy	B, S	B, S	B, S	B, S	B, S	B, S	B, S		B, S		B, S	B, S	B, S
22.	Budowa krytej pływalni w Ozimku wraz z infrastrukturą towarzyszącą	Ch	Ch	B, S Ch	Ch	Ch	Ch		Ch		Ch	B, S Ch	Ch	
23.	Zagospodarowanie nieużytkowanych terenów na cele rekreacyjne	B, S Ch	B, S Ch	B, S	B, S Ch	B, S Ch					B, S	B, S		
24.	Rozwój Punktu Informacji Turystycznej			B, S										P, S
25.	Poprawa jakości i dostępności bazy turystycznej			B, S										P, S

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
26.	Wykorzystanie potencjału rekreacyjnego wyspy Rehdanza, m.in. poprzez wyznaczenie miejsc na paleniska, uzupełnienie terenu o obiekty małej architektury			B, S								B, S		
27.	Organizacja cyklu całorocznych sportowych imprez			B, S										
28.	Utworzenie Pumptracku oraz rozbudowa Skateparku	Ch	Ch	B, S Ch	Ch	Ch	Ch		Ch		Ch	B, S Ch	Ch	
29.	Budowa pełnowymiarowego boiska do piłki nożnej ze sztuczną nawierzchnią	Ch	Ch	B, S Ch	Ch	Ch	Ch		Ch		Ch	B, S Ch	Ch	
30.	Budowa nowych i modernizacja istniejących ogólnodostępnych boisk przy szkołach	Ch	Ch	B, S Ch	Ch	Ch	Ch		Ch		Ch	B, S Ch	Ch	
KIERUNEK DZIAŁANIA 3: Aktywizacja społeczna i zwiększenie zaangażowania mieszkańców														
31.	Tworzenie i rozwijanie miejsc lokalnej integracji, m.in. domu kultury, świetlic wiejskich, klubów seniora			B, S										
32.	Wykorzystanie świetlic wiejskich i pozostałej infrastruktury gminnej do tworzenia dogodnych warunków do integracji międzypokoleniowej, m.in. poprzez doposażenie obiektów, dostosowanie godzin otwarcia, urozmaicenie oferty			B, S										

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
33.	Prowadzenie działań na rzecz pobudzenia i wzmacniania aktywności obywatelskiej oraz zwiększenia poziomu partycypacji mieszkańców w procesach rozwojowych, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży			B, S										
34.	Zapewnienie równomiernego rozwoju wszystkich sołectw gminy			B, S										
35.	Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym i wykluczeniu społecznemu			B, S										
36.	Wzmocnienie współpracy samorządu z mieszkańcami i organizacjami pozarządowymi			B, S										
37.	Wspieranie kooperacji i wzmacnianie procesów wymiany dobrych praktyk między organizacjami pozarządowymi			B, S										
38.	Utworzenie Klubu Młodzieżowego skierowanego na wzmacnianie integracji społecznej i zaangażowania młodych osób w sprawy gminne			B, S										
39.	Organizacja wydarzeń cyklicznych jednoczących mieszkańców wszystkich miejscowości gminy			B, S										
CEL 2: Wzmocnienie konkurencyjności lokalnej gospodarki i rozwijanie rynku pracy w oparciu o posiadane zasoby														
KIERUNEK DZIAŁANIA 4: Wspieranie przedsiębiorczości i aktywizacja zawodowa mieszkańców														

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
40.	Wykorzystanie potencjału kapitału ludzkiego w postaci specjalistów kadry pohutniczej			B, S										
41.	Organizacja spotkań i wydarzeń integrujących podmioty biznesowe z urzędami pracy, biurami karier w celu zapewnienia wsparcia rekrutacyjnego			B, S										
42.	Organizacja szkoleń, kursów i warsztatów rozwijających kompetencje uczestników rynku pracy			B, S										
43.	Wspieranie współpracy szkół z lokalnymi przedsiębiorcami w celu stopniowego wprowadzania młodzieży na rynek pracy			B, S										
44.	Utworzenie centrum młodego przedsiębiorcy zapewniającego wsparcie dla młodych przedsiębiorców w zakładaniu i prowadzeniu działalności			B, S										
45.	Tworzenie nowych miejsc pracy poprzez wspieranie rozwoju bazy turystycznej – miejsc noclegowych, szlaków turystycznych, punktów gastronomicznych i usługowych			B, S										

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
46.	Dążenie do zwiększenia dostępności do zakładów pracy oferujących elastyczne warunki zatrudnienia odpowiadające potrzebom i oczekiwaniom seniorów i rodzin z dziećmi			B, S										
47.	Współpraca z lokalnymi przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi w celu ograniczenia zjawiska bezrobocia			B, S										
KIERUNEK DZIAŁANIA 5: Zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej gminy i promocja gospodarcza														
48.	Uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego ze szczególnym uwzględnieniem obszarów o wysokim potencjale i atrakcyjności inwestycyjnej	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S
49.	Pozyskiwanie terenów inwestycyjnych i ich wyposażenie w podstawową infrastrukturę techniczną	Ch	P, S Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	B, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	P, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	Ch	
50.	Opracowanie katalogu zachęt dla inwestorów w postaci ulg i zwolnień od podatku			B, S										
51.	Modernizacja obiektów postindustrialnych i ich zagospodarowanie na cele związane z biznesem			W, S								B, S		
KIERUNEK DZIAŁANIA 6: Wykorzystanie potencjału turystycznego do dywersyfikacji struktury gospodarczej														

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
52.	Tworzenie katalogu produktów turystycznych bazujących na potencjale dziedzictwa naturalnego i kulturowego gminy	W, S	W, S	B, S	W, S	W, S				W, S	W, S	W, S	W, S	W, S
53.	Zbudowanie zróżnicowanej oferty turystycznej w zakresie aktywnego wypoczynku i spędzania wolnego czasu oraz promocja gminy jako ośrodka turystyki całorocznej			B, S										
54.	Organizacja i utrzymywanie ścieżek edukacyjnych prezentujących walory przyrodnicze, zasoby historyczne i dziedzictwo kulturowe gminy	B, S	B, S	B, S	B, S	B, S				B, S	B, S	B, S	B, S	B, S
55.	Wspieranie rozwoju zaplecza kulturalnego na potrzeby lokalnych mieszkańców i turystów			B, S										
56.	Wspieranie istniejących i powstających gospodarstw agroturystycznych oraz ich promocja			B, S										
57.	Wspieranie rozwoju bazy noclegowej i gastronomicznej na terenie gminy			B, S										
58.	Przystosowanie rzeki Mała Panew i Jeziora Turawskiego oraz okolicznych terenów do wykorzystania ich na rzecz sportu i turystyki wodnej	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S		B, S	B, S	B, S	B, S	
										Ch	Ch	Ch		

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
59.	Wykorzystanie potencjału JuraParku Krasiejów, Huty Małapanew i terenów ochrony przyrody do budowania marki gminy i jej promocji	W, S	W, S	W, S										
60.	Promocja lokalnych, unikatowych wydarzeń i imprez kulturalnych			B, S										
61.	Budowa systemu zintegrowanej informacji turystycznej wraz z instalacją informatorów turystycznych w przestrzeniach publicznych			B, S								B, S		
CEL 3: Zapewnienie spójności przestrzennej gminy oraz dbałość o wysoką jakość środowiska przyrodniczego														
KIERUNEK DZIAŁANIA 7: Rozwój sieci transportowej i zwiększenie dostępności komunikacji publicznej														
62.	Zwiększenie integracji przestrzennej gminy poprzez rozbudowę sieci drogowej	Ch	P, S	B, S	P, S	P, S	B, S	P, S	B, S	P, S	B, S	B, S	P, S	P, S
			Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch		
63.	Modernizacja dróg, chodników i infrastruktury towarzyszącej oraz poprawa ich stanu technicznego	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	B, S	P, S	B, S	P, S	B, S	B, S	P, S	P, S
		Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch		
64.	Zwiększanie poziomu bezpieczeństwa na drogach poprzez zastosowanie rozwiązań technicznych i organizacyjnych, takich jak m.in. progi zwalniające, inteligentna sygnalizacja świetlna, zmiany w organizacji ruchu			B, S			B, S	B, S	B, S					
65.	Modernizacja oświetlenia drogowego, zwłaszcza przy przejściach dla pieszych			B, S		B, S	P, S	P, S				B, S	P, S	

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
66.	Rozwój wewnątrzgminnego transportu publicznego uwzględniającego połączenia między wszystkimi miejscowościami gminy			B, S	P, S	P, S	B, S	B, S	B, S					
67.	Stworzenie zwartej sieci ścieżek pieszo-rowerowych ułatwiającej przemieszczanie się po terenie całej gminy	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	B, S	B, S	B, S	P, S	P, S	B, S	P, S	
		Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch		
68.	Współpraca z sąsiednimi gminami w projektowaniu zintegrowanej sieci połączeń pieszo-rowerowych	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	
69.	Dostosowywanie częstotliwości kursów transportu publicznego do potrzeb mieszkańców			B, S			B, S	B, S	B, S					
70.	Podjęmowanie działań mających na celu zapewnienie współpracy z samorządem wojewódzkim w zakresie zapewnienia transportu publicznego z większymi miastami województwa			W, S			W, S	W, S	W, S					
71.	Zwiększenie dostępności miejsc parkingowych, ze szczególnym uwzględnieniem terenów przy szkołach, Urzędzie Gminy i Miasta i innych obiektach użytku publicznego	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	B, S	B, S	B, S	P, S	P, S	B, S	P, S	
		Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch	Ch		

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
KIERUNEK DZIAŁANIA 8: Rozwój infrastruktury technicznej i podnoszenie jakości przestrzeni publicznej														
72.	Rozwijanie wydajnej i zrównoważonej gospodarki wodno-ściekowej poprzez rozbudowę i modernizację sieci kanalizacyjnej oraz urządzeń wodno-kanalizacyjnych	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S				B, S	P, S	P, S	P, S	
		Ch	Ch	Ch	Ch	Ch			Ch	Ch	Ch	Ch		
73.	Modernizacja, przebudowa i nadanie nowych funkcji nieużytkowanym budynkom i lokalom			W, S								B, S		
74.	Uporządkowanie i podniesienie poziomu gospodarki odpadami na terenie gminy	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	P, S	P, S		P, S	P, S	P, S	P, S	
75.	Rewitalizacja przestrzeni publicznych o szczególnym znaczeniu dla mieszkańców	B, S	B, S	B, S	B, S	B, S	B, S	B, S	B, S	B, S	B, S	B, S	B, S	B, S
76.	Uporządkowanie, pielęgnowanie i utrzymanie terenów zielonych, w tym zagospodarowanie parków	B, S	B, S	P, S	B, S	B, S	B, S	B, S		B, S	B, S	B, S	B, S	
77.	Utrzymywanie wysokiej estetyki przestrzeni publicznych			W, S								B, S		B, S
78.	Niwelacja barier architektonicznych dla osób niepełnosprawnych i starszych, w szczególności w budynkach użyteczności publicznych			B, S										
79.	Ograniczanie konfliktów przestrzennych			B, S								B, S		

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
KIERUNEK DZIAŁANIA 9: Ochrona środowiska i zwiększenie odporności na zmiany klimatu														
80.	Przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatycznych i suszy, m.in. poprzez budowę i utrzymanie rowów melioracyjnych i zbiorników retencyjnych	B, S	P, S Ch	B, S	P, S Ch	P, S Ch		B, S	Ch	B, S Ch	B, S Ch	B, S Ch	P, S	
81.	Wspieranie rozwoju systemu bioretencji i zachowania bioróżnorodności	B, S	B, S	P, S	B, S	B, S	P, S	P, S		B, S	B, S	B, S	P, S	
82.	Utrzymywanie i ochrona wysokich walorów środowiska przyrodniczego, w tym walorów krajobrazowych	B, S	B, S	P, S	B, S	B, S	B, S	B, S	B, P	B, S	B, S	B, S	B, S	
83.	Prowadzenie działań na rzecz przeciwdziałania degradacji środowiska	B, S	B, S	P, S	B, S	B, S	B, S	B, S	B, P	B, S	B, S	B, S	B, S	
84.	Prowadzenie działań informacyjnych z zakresu edukacji ekologicznej i kształtowanie postaw proekologicznych wśród mieszkańców	W, S	W, S	B, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	W, S	
85.	Wspieranie transportu nisko- i zeroemisyjnego w celu poprawy jakości powietrza	P, S	P, S	B, S	P, S	P, S	B, S	B, S	P, S				P, S	
86.	Termomodernizacja i poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej	P, S Ch	P, S Ch	B, S Ch	P, S	P, S Ch	B, S	P, S	Ch	P, S	P, S Ch	P, S Ch	W, S	
87.	Wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne			P, S			B, S	B, S				B, S	B, S	

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze	Klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi	Krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
88.	Zwiększenie stopnia wykorzystania odnawialnych źródeł energii w gospodarstwach indywidualnych oraz obiektach użyteczności publicznej	P, S		B, S	P, S	P, S	B, S	P, S	Ch		P, S	P, S	B, S	

9. Przewidywane oddziaływanie działań zawartych w Strategii Rozwoju Gminy Ozimek na wybrane elementy środowiska

Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko

Przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko określone zostały w §3 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2019 r., poz. 1839). Spośród nich do realizacji wyznaczono m.in:

1. Rozwój usług opiekuńczo-wychowawczych poprzez budowę i rozbudowę przedszkoli i żłobków oraz dostosowanie ich oferty do potrzeb i oczekiwań rodziców.
2. Kontrolowany, harmonijny rozwój zabudowy mieszkaniowej, z zachowaniem spójności z rozwojem infrastruktury podstawowe.
3. Uzbieranie terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe w podstawową infrastrukturę sieciową.
4. Budowa hali widowiskowo-sportowej w Ozimku wraz z zapleczem rekreacyjno-sportowym.
5. Budowa krytej pływalni w Ozimku wraz z infrastrukturą towarzyszącą.
6. Utworzenie Pumptracku oraz rozbudowa Skateparku.
7. Budowa pełnowymiarowego boiska do piłki nożnej ze sztuczną nawierzchnią.
8. Budowa nowych i modernizacja istniejących ogólnodostępnych boisk przy szkołach.
9. Zwiększenie integracji przestrzennej gminy poprzez rozbudowę sieci drogowej.
10. Zwiększenie dostępności miejsc parkingowych, ze szczególnym uwzględnieniem terenów przy szkołach, Urzędu Gminy i Miasta i innych obiektach użytku publicznego.
11. Rozwijanie wydajnej i zrównoważonej gospodarki wodno-ściekowej poprzez rozbudowę i modernizację sieci kanalizacyjnej oraz urządzeń wodno-kanalizacyjnych.

Przedstawione powyżej przedsięwzięcia będą miały charakter lokalny, tzn. będą one terytorialnie realizowane w obrębie jednej gminy. W związku z powyższym przedsięwzięcia te charakteryzować się będą ograniczonym przestrzennie oddziaływaniem na środowisko. Ponadto, w przypadku takich przedsięwzięć, jak budowa sieci kanalizacji sanitarnej czy sieci wodociągowej, główne oddziaływanie na środowisko występuje w fazie realizacji przedsięwzięcia i ma ono również czasowo ograniczony

charakter. Zadania inwestycyjne są zazwyczaj realizowane w obrębie terenów zmienionych antropogenicznie, tj. w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy.

Oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową sieci kanalizacyjnej można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależy będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto, na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach, których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie zostanie zakwalifikowane jako wymagające przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.

W konsekwencji realizacja powyższych przedsięwzięć skutkować będzie poprawą stanu środowiska na danym terenie. Ponadto ich realizacja:

- posiada związek z rozwiązywaniem problemów ochrony środowiska na terenie gminy;
- służy wspieraniu zrównoważonego rozwoju;
- służy wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska.

Nie wydano dotąd decyzji środowiskowych dla wskazanych w *Strategii* inwestycji. Przedsięwzięcia są na etapie planowania i nie posiadają opracowanej dokumentacji.

Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary Natura 2000

Na terenie gminy Ozimek występują następujące formy ochrony przyrody:

- Obszar chronionego krajobrazu,
- Stanowisko dokumentacyjne,
- Użytek ekologiczny,
- Pomniki przyrody.

Na etapie ogólnej oceny dokumentu nie jest możliwe dokonanie oceny poszczególnych elementów zaprojektowanych działań z punktu widzenia wpływu na środowisko, w związku z tym w Prognozie wskazano jedynie możliwość oddziaływania, które powinno być określone szczegółowo oraz być przedmiotem odpowiednich uzgodnień i decyzji administracyjnych na etapie przygotowania poszczególnych inwestycji. Potencjalne negatywne oddziaływanie mogą zostać

zminimalizowane poprzez uwzględnione potrzeby przedmiotów ochrony oraz wdrożone działania minimalizujące.

Wszelkie działania podejmowane w zakresie gospodarki odpadami, gospodarki wodno-ściekowej oraz zmierzające do poprawy jakości powietrza będą zdecydowanie pozytywnie wpływać na stan siedlisk i gatunków w obszarach chronionych objętych projektem *Strategii*. Wszelkie działania określone w *Strategii Rozwoju Gminy Ozimek*, mają na celu poprawę środowiska naturalnego.

Ogólne zapisy *Strategii Rozwoju Gminy Ozimek* wpłyną pozytywnie na obiekty prawnie chronione na terenie gminy. *Strategia* nie zawiera propozycji działań, które byłyby sprzeczne lub zagrażające tym obszarom. Dla działań w odniesieniu do gatunków objętych ochroną prawną, przed przystąpieniem do prac, konieczne jest uzyskanie odrębnego zezwolenia w trybie art. 56 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2022 r., poz. 916). Działania inwestycyjne prowadzone na terenach objętych formami ochrony przyrody muszą być tak prowadzone, aby nie naruszać przedmiotu ich ochrony oraz nie wpływać znacząco negatywnie na integralność tych obszarów, nie powodować przerwania integralności, ciągłości siedlisk, nie wprowadzać barier. Wszystkie plany i inwestycje, które nie będą wywierały istotnie negatywnego wpływu na obszary chronione, są dopuszczalne. Każde działanie, które powodowałoby znaczący negatywny wpływ musi uwzględniać konieczność przeprowadzenia działań mających zminimalizować to oddziaływanie.

Przedstawione przedsięwzięcia w głównej mierze realizowane będą w obrębie już istniejących obiektów infrastrukturalnych i budowlanych, w obszarach zabudowanych, o określonej antropopresji i ograniczonych zasobach przyrodniczych, w związku z czym ich potencjalny wpływ na obszary chronione będzie znacząco ograniczony.

Bezpośredni pozytywny wpływ na wszystkie obszary chronione będą miały zadania związane z ochroną powietrza, wody, powierzchni ziemi, bioróżnorodności oraz przeciwdziałaniem negatywnym skutkom zmian klimatycznych. Nastąpi poprawa stanu siedlisk pośrednio za sprawą działań związanych z podniesieniem jakości powietrza, wspierających efektywność oczyszczania ścieków, zapobieganiem wystąpienia suszy oraz zmierzających do podniesienia poziomu gospodarki odpadami.

Realizacja założeń projektu *Strategii* może wiązać się z wystąpieniem negatywnych oddziaływań, jednak będą one miały przeważnie charakter krótkoterminowy i chwilowy. Oddziaływania te będą polegały na emisji hałasu i spalin w związku z realizacją prac budowlanych, zagrożeniu zniszczenia lub zamurowywania siedlisk ptaków podczas termomodernizacji budynków, ograniczeniu powierzchni gleb w związku z prowadzeniem prac budowlanych, usuwaniu drzew i krzewów podczas realizacji inwestycji, płoszeniu zwierząt w trakcie wykonywania prac.

Działania z zakresu termomodernizacji, a także montaż odnawialnych źródeł energii takich jak ogniwa fotowoltaiczne i kolektory solarne na budynkach, mogą potencjalnie stanowić zagrożenie dla chronionych gatunków ptaków i nietoperzy. Dlatego przy tego typu pracach szczególną uwagę należy zwrócić na występowanie miejsc lęgowych jerzyków zwyczajnych (*Apus apus*) oraz wróbli (*Passer domesticus*) (objętych ścisłą ochroną gatunkową). W przypadku stwierdzenia stanowisk nietoperzy, należy prowadzić prace poza sezonem hibernacji (listopad – marzec). W przypadku stwierdzenia występowania miejsc lęgowych ptaków należy powstrzymać się od prowadzenia prac w sezonie lęgowym (od marca do sierpnia), aby nie doprowadzić do zniszczenia gniazd. Istotne jest również zamknięcie otwartych stropodachów ocieplonych materiałem sypkim i umieszczenie budek lęgowych w obrębie budynków. W obrębie obiektów, w których stwierdzono występowanie jerzyków konieczne jest wieszanie budek (skrzynek) lęgowych o specjalnej konstrukcji. Warto nadmienić, że prace prowadzone na budynkach, na których stwierdzono gniazdowanie jerzyków zgodnie z ustawą o ochronie przyrody z 14 kwietnia 2004 r. wymagają zgody Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Zgodnie z ww. ustawą obowiązuje zakaz niszczenia siedlisk i ostoi ptaków chronionych, w związku z tym każdy przypadek podjęcia prac skutkujących ograniczeniem dostępu jerzyków do miejsc ich regularnego występowania i rozrodu należy kwalifikować, jako niszczenie miejsc lęgowych i schronień tego gatunku. Oznacza to, że prace tego rodzaju mogą być prowadzone wyłącznie po uzyskaniu zezwolenia RDOŚ na odstępstwo od zakazu niszczenia siedlisk i ostoi ptaków. Planowane działanie może być realizowane przy zachowaniu przepisów odrębnych odnoszących się do ochrony środowiska i przyrody.

Projekt *Strategii* nie wskazuje dokładnych lokalizacji większości działań, w związku z powyższym analizę można przeprowadzić w oparciu o ogólne założenia. Należy pamiętać, że jeśli dojdzie do realizacji przedsięwzięć o określonym negatywnym znaczącym oddziaływaniu na środowisko, będą one poddane także odpowiedniej procedurze oceny oddziaływania oraz będą zgodne z aktami prawa miejscowego. Ponadto, zadania będą prowadzone mając na uwadze zasadę zrównoważonego rozwoju, w tym konieczność utrzymania równowagi przyrodniczej i racjonalną gospodarkę zasobami środowiska.

Projekt dokumentu zakłada m.in. realizację inwestycji, które można zakwalifikować do inwestycji celu publicznego. Należą do nich przede wszystkim inwestycje drogowe, budowa przedszkoli i obiektów sportowych oraz rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Zgodnie z art. 24 ust. 2 pkt. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2022 r., poz. 916) można stosować odstępstwo od zakazów dla realizacji wspomnianych inwestycji celu publicznego na terenie obszarów chronionego krajobrazu.

Oddziaływanie na obszar chronionego krajobrazu

Uchwała Nr XX/228/2016 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 27 września 2016 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu określa następujące zakazy w celu zachowania walorów obszaru:

1. Realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

2. Budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od:

a) linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,

b) zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodno-prawnym, o którym mowa w art. 122 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo Wodne z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

3. Likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych.

4. Wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów.

5. Dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka.

6. Likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych.

Zakaz, o którym mowa w pkt 2 nie dotyczy:

a. obszarów zabudowy miast i wsi, w granicach określonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku jego braku w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, jeżeli przeprowadzona strategiczna ocena oddziaływania na środowisko wykazała brak negatywnego wpływu na ochronę przyrody, w tym pełnią funkcję korytarzy ekologicznych i ochronę krajobrazu obszaru chronionego krajobrazu,

b. sztucznych zbiorników wodnych, za wyjątkiem: Zbiornika Nyskiego, Otmuchowskiego i Turawskiego,

c. siedlisk rolniczych – w zakresie uzupełniania istniejącej zabudowy o obiekty związane z prowadzeniem gospodarstwa rolnego,

d. działek przeznaczonych pod zabudowę wyznaczonych w obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszej uchwały miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub decyzjach lokalizacyjnych.

Zakaz, o którym mowa w pkt 3 nie dotyczy zadrzewień śródpolnych, których usunięcie jest konieczne w celu przywrócenia użytkowania gruntów rolnych – krzewów do 10 lat lub drzew, których obwód pnia na wysokości 5 cm nie przekracza 35 cm w przypadku topoli, wierzb, kasztanowca zwyczajnego, klonu jesionolistnego, klonu srebrzystego, robinii akacjowej i płatanu klonolistnego oraz 25 cm w przypadku pozostałych gatunków drzew.

Zakaz, o którym mowa w pkt 4 nie dotyczy obszarów, na których położone są złoża kopalin udokumentowane przed dniem wejścia w życie niniejszej uchwały i których dokumentacje zostały zatwierdzone przez właściwy organ administracji geologicznej.

Ze względu na dużą powierzchnię obszaru chronionego krajobrazu na terenie gminy, w jego zasięgu będzie realizowana większość zaplanowanych działań, w tym związanych z modernizacją, budową i rozbudową infrastruktury drogowej, wodno-ściekowej, budową obiektów sportowych, przedszkoli i żłobków, modernizacją energetyczną budynków, w tym z zastosowaniem instalacji OZE. Pozytywne oddziaływanie na obszar chronionego krajobrazu w gminie będą miały wszystkie zadania dotyczące przeciwdziałania negatywnym skutkom zmian klimatycznych i suszy, pielęgnowania i utrzymania terenów zielonych, wspierania rozwoju systemu bioretencji i zachowania bioróżnorodności oraz utrzymywania i ochrony wysokich walorów środowiska przyrodniczego, w tym walorów krajobrazowych – wpłyną bezpośrednio pozytywnie na stan siedlisk i zamieszkujących ich organizmów, wspomagają zachowanie siedlisk gatunków chronionych mogących występować na obszarze chronionego krajobrazu. Rozwój gospodarki wodno-ściekowej wpłynie na poprawę stanu i jakości wód oraz gleby, które przekładają się na stan/zdrowie roślin i zwierząt z nich korzystających. Pośredni wpływ na jakość siedlisk będzie miało uporządkowanie i podniesienie poziomu gospodarowania odpadami na terenie gminy, które pozwolą na zmniejszenie ilości generowanych odpadów. Ponadto działania z zakresu tworzenia katalogu produktów turystycznych bazujących na potencjale dziedzictwa naturalnego, organizacja i utrzymywanie ścieżek edukacyjnych prezentujących walory przyrodnicze czy wykorzystanie potencjału JuraParku Krasiejów, Huty Małapanew i terenów ochrony przyrody do budowania marki gminy i jej promocji powinny przynieść lepsze zrozumienie funkcjonowania ekosystemów i ich poszanowania przez mieszkańców i turystów. W gminie na terenie obszaru chronionego krajobrazu nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania. Oddziaływania

negatywne związane będą wyłącznie ze specyfiką prowadzonych prac budowlanych, są one bezpośrednio, chwilowe i krótkoterminowe, ustaną natychmiast po zaprzestaniu prac, a rezultat przedsięwzięć nie będzie stanowił dominanty krajobrazowej mogącej zakłócać harmonię obszaru chronionego krajobrazu.

Oddziaływanie na obszar Natura 2000

W niniejszej prognozie zwrócono uwagę na projekty oraz rodzaje inwestycji, które potencjalnie mogą oddziaływać na zasoby przyrodnicze, w tym także obszary Natura 2000. Jak już wspomniano, dokładna lokalizacja, jak również skala i technologia realizacji inwestycji objętych wsparciem nie są przedmiotem *Strategii*, należy jednak zauważyć, iż część z nich będzie kwalifikować się do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z rozporządzeniem ws. przedsięwzięć. Dla powyższych inwestycji wymagane będzie zatem przeprowadzenie indywidualnej oceny oddziaływania na środowisko. Na terenie gminy nie znajdują się obszary Natura 2000, jednakże gmina od strony zachodniej graniczy z obszarem Natura 2000 Zbiornik Turawa. Dla inwestycji, które będą lokalizowane na obszarach Natura 2000 lub w ich sąsiedztwie powinno w ramach oceny oddziaływania zostać przeprowadzone szczegółowe rozpoznanie możliwych oddziaływań na integralność i przedmioty ochrony tych obszarów. Ocena oddziaływania na środowisko inwestycji powinna wykazać oddziaływanie, ich siłę oraz zaproponować w przypadku identyfikacji negatywnego oddziaływania warianty alternatywne. Jeżeli warianty alternatywne nie istnieją lub jeśli po ich zastosowaniu będą nadal wykazywane negatywne oddziaływania, ocena powinna zaproponować skuteczne rozwiązania minimalizujące lub kompensujące. W tym kontekście istotny jest fakt, iż obowiązujący system prawny nie dopuszcza realizacji inwestycji, które mogłyby znacząco oddziaływać na środowisko – w tym także na obszary Natura 2000 bez uprzedniego wnikliwego przeanalizowania potencjalnego wpływu.

Na etapie oceny oddziaływania na środowisko przedsięwzięć, inwestor będzie zobowiązany do przedstawienia właściwym organom wariantów alternatywnych, a jeśli nie będą one możliwe do realizacji, będzie można zastosować odstępstwo ustawowe, jeżeli zostanie wykazane, iż stanowi ono inwestycję celu publicznego. Zapisy ustawy o ochronie przyrody wskazują na indywidualne oceny oraz organy, które będą wydawać stosowne zezwolenia i decyzje.

Biorąc pod uwagę cele oraz charakter zidentyfikowanych typów projektów można z dużym prawdopodobieństwem stwierdzić, iż część z nich będzie spełniać kryteria określone w powyższych zapisach ustawy (m.in. będą kwalifikowane jako inwestycje celu publicznego).

W ramach przyszłych ocen oddziaływania na środowisko inwestycji, które będą oddziaływać na obszary Natura 2000 należy wykazać także ich zgodność z planami zadań ochronnych dla obszarów Natura

2000, ustanowionych zarządzeniami RDOŚ. Dla obszaru Natura 2000 Zbiornik Turawa ustanowiono plan zadań ochronnych Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu z dnia 10 grudnia 2014 r.

W sąsiedztwie obszaru Natura 2000 znajdują się zurbanizowane i zabudowane tereny wyposażone w infrastrukturę wodociągowo-kanalizacyjną i drogową, stąd nie przewiduje się realizacji inwestycji w ich rejonie. Tym samym przewidywane w *Strategii* działania nie będą negatywnie oddziaływać na przedmioty ochrony.

Oddziaływanie na stanowisko dokumentacyjne

Rozporządzenie Nr 0151/P/1/2003 Wojewody Opolskiego z dnia 20 stycznia 2003 r. w sprawie uznania za stanowisko dokumentacyjne wprowadziło na obszarze objętym ochroną zakazy:

1. Prowadzenia działalności przemysłowej.
2. Świadomego niszczenia lub przekształcania obszaru, w tym zmiany przeznaczenia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego na cele nie związane z zachowaniem i zabezpieczeniem wartości przyrodniczych wybiezyska paleontologicznego.
3. Zanieczyszczania gleby, w tym wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów lub innych nieczystości.
4. Zaśmiecania obiektów i terenów wokół nich.
5. Wydobywania oraz zbioru skał i skamieniałości, za wyjątkiem prac naukowo-badawczych.
6. Zbywania oraz nabywania skał i skamieniałości lub ich części pochodzących z terenu objętego ochroną.
7. Przewożenia lub wywożenia skał i skamieniałości lub ich części pochodzących z terenu objętego ochroną, w celach innych niż naukowo-badawcze oraz wystawiennicze, bez uprzedniego uzyskania zgody Wojewody Opolskiego.
8. Wstępu na teren objęty ochroną w celach innych niż związane z prowadzeniem prac naukowych i dydaktycznych, zadań związanych z zabezpieczeniem terenu prac paleontologicznych (dozór) oraz realizacją obowiązków wynikających z ruchu zakładu górniczego.
9. Budowy budynków i budowli, obiektów małej architektury trwale związanych z gruntem, jeżeli służą innym celom niż zabezpieczenie i zachowanie dla potrzeb naukowych i dydaktycznych skamieniałości.

Działania dotyczące przeciwdziałania negatywnym skutkom zmian klimatycznych i suszy, pielęgnowania i utrzymania terenów zielonych, wspierania rozwoju systemu bioretencji i zachowania bioróżnorodności oraz utrzymywania i ochrony wysokich walorów środowiska przyrodniczego, w tym walorów krajobrazowych wpłyną bezpośrednio pozytywnie na stan siedlisk i zamieszkujących ich organizmów, wspomagają zachowanie siedlisk gatunków chronionych mogących występować na terenie stanowiska. Wykorzystanie potencjału JuraParku Krasiejów (pawilon muzealny znajduje się na terenie stanowiska), do budowania marki gminy i jej promocji powinno przynieść lepsze zrozumienie funkcjonowania ekosystemów i ich poszanowania przez mieszkańców i turystów.

Realizacja *Strategii* nie przewiduje znaczącego negatywnego oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośredniego, pośredniego, wtórnego, skumulowanego, średnioterminowego, długoterminowego i stałego na stanowisko dokumentacyjne ze względu na brak zaplanowanych inwestycji w jego granicach.

Oddziaływanie na użytek ekologiczny

Rozporządzenie Nr 0151/P/9/2003 Wojewody Opolskiego z dnia 8 grudnia 2003 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne wprowadziło na obszarze objętym ochroną zakazy:

1. Niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu.
2. Zmiany sposobu użytkowania ziemi.
3. Wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym albo utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych.
4. Uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby, w tym: wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów lub innych nieczystości, zaśmiecania obiektu i terenu wokół niego.
5. Dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej.
6. Likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno- błotnych.
7. Wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych.
8. Budowy budynków, budowli, obiektów malej architektury i tymczasowych obiektów budowlanych mogących mieć negatywny wpływ na obiekt chroniony, bądź spowodować degradację krajobrazu

Użytek ekologiczny „Antoniów” stanowi bagno śródleśne. W jego granicach i sąsiedztwie nie zaplanowano inwestycji, stąd nie przewiduje się znaczącego negatywnego oddziaływania realizacji projektu *Strategii* na użytek ekologiczny. Pozytywne oddziaływanie na użytek ekologiczny będą miały wszystkie zadania dotyczące przeciwdziałania negatywnym skutkom zmian klimatycznych i suszy, pielęgnowania i utrzymania terenów zielonych, wspierania rozwoju systemu bioretencji i zachowania bioróżnorodności oraz utrzymywania i ochrony wysokich walorów środowiska przyrodniczego, w tym walorów krajobrazowych – wpłyną bezpośrednio pozytywnie na stan siedlisk i zamieszkujących ich organizmów, wspomagają zachowanie siedlisk gatunków chronionych mogących występować na terenie użytku.

Oddziaływanie na pomniki przyrody

Rozporządzenie Nr 0151/P/38/05 Wojewody Opolskiego z dnia 26 października 2005 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody wprowadziło w stosunku do pomników przyrody zakazy:

1. Niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektów objętych ochroną.
2. Uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby.
3. Umieszczania tablic reklamowych.

Realizacja dokumentu nie przewiduje znaczącego negatywnego oddziaływania na pomniki przyrody na terenie gminy Ozimek ze względu na brak zaplanowanych inwestycji w ich otoczeniu.

Oddziaływanie na rezerваты przyrody

Na terenie gminy Ozimek znajdują się projektowane rezerваты przyrody. Rezerwat przyrody jest drugą po parku narodowym najwyższej rangi formą ochrony przyrody w Polsce. W rezerwatach przyrody zabrania się:

- 1) budowy lub przebudowy obiektów budowlanych i urządzeń technicznych, z wyjątkiem obiektów i urządzeń służących celom parku narodowego albo rezerwatu przyrody;
- 2) chwytania lub zabijania dziko występujących zwierząt, zbierania lub niszczenia jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych zwierząt, umyślnego płoszenia zwierząt kręgowych, zbierania poroży, niszczenia nor, gniazd, legowisk i innych schronień zwierząt oraz ich miejsc rozrodu;
- 3) polowania, z wyjątkiem obszarów wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych ustanowionych dla rezerwatu przyrody;
- 4) pozyskiwania, niszczenia lub umyślnego uszkodzenia roślin oraz grzybów;
- 5) użytkowania, niszczenia, umyślnego uszkodzenia, zanieczyszczenia i dokonywania zmian obiektów przyrodniczych, obszarów oraz zasobów, tworów i składników przyrody;

- 6) zmiany stosunków wodnych, regulacji rzek i potoków, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody;
- 7) pozyskiwania skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, minerałów i bursztynu;
- 8) niszczenia gleby lub zmiany przeznaczenia i użytkowania gruntów;
- 9) palenia ognisk i wyrobów tytoniowych oraz używania źródeł światła o otwartym płomieniu, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 10) prowadzenia działalności wytwórczej, handlowej i rolniczej, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony;
- 11) stosowania chemicznych i biologicznych środków ochrony roślin i nawozów;
- 12) zbioru dziko występujących roślin i grzybów oraz ich części, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 13) połowu ryb i innych organizmów wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych;
- 14) ruchu pieszego, rowerowego, narciarskiego i jazdy konnej wierzchem, z wyjątkiem szlaków i tras narciarskich wyznaczonych przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 15) wprowadzania psów na obszary objęte ochroną ścisłą i czynną, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony, psów pasterskich wprowadzanych na obszary objęte ochroną czynną, na których plan ochrony albo zadania ochronne dopuszczają wypas oraz psów asystujących
- 16) wspinaczki, eksploracji jaskiń lub zbiorników wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora;
- 17) ruchu pojazdów poza drogami publicznymi oraz poza drogami położonymi na nieruchomościach stanowiących własność;
- 18) umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych z ochroną przyrody, udostępnianiem parku albo rezerwatu przyrody, edukacją ekologiczną, z wyjątkiem znaków drogowych i innych znaków związanych z ochroną bezpieczeństwa i porządku powszechnego;
- 19) zakłócania ciszy;
- 20) używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego, uprawiania sportów wodnych i motorowych, pływania i żeglowania, z wyjątkiem akwenów lub szlaków wyznaczonych przez dyrektora;
- 21) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu;
- 22) biwakowania, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora;
- 23) prowadzenia badań naukowych bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 24) wprowadzania gatunków roślin, zwierząt lub grzybów, bez zgody ministra właściwego do spraw środowiska;
- 25) wprowadzania organizmów genetycznie zmodyfikowanych;
- 26) organizacji imprez rekreacyjno-sportowych bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Zakazy nie dotyczą:

- 1) wykonywania zadań wynikających z planu ochrony lub zadań ochronnych;
- 2) prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym;
- 3) wykonywania zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa;
- 4) obszarów objętych ochroną krajobrazową w trakcie ich gospodarczego wykorzystywania przez jednostki organizacyjne, osoby prawne lub fizyczne oraz wykonywania prawa własności.

Pozytywne oddziaływanie na rezerwaty przyrody w gminie będą miały wszystkie zadania dotyczące przeciwdziałania negatywnym skutkom zmian klimatycznych i suszy, pielęgnowania i utrzymania terenów zielonych, wspierania rozwoju systemu bioretencji i zachowania bioróżnorodności oraz utrzymywania i ochrony wysokich walorów środowiska przyrodniczego, w tym walorów krajobrazowych – wpłyną bezpośrednio pozytywnie na stan siedlisk i zamieszkujących ich organizmów, wspomagają zachowanie siedlisk gatunków chronionych, co jest głównym celem wyznaczania rezerwatów. Rozwój gospodarki wodno-ściekowej wpłynie na poprawę stanu i jakości wód oraz gleby, które przekładają się na stan/zdrowie roślin i zwierząt z nich korzystających. Wykorzystanie potencjału JuraParku Krasiejów (pawilon muzealny znajduje się na terenie stanowiska dokumentacyjnego, którego obszar obejmuje rezerwat), do budowania marki gminy i jej promocji powinno przynieść lepsze zrozumienie funkcjonowania ekosystemów i ich poszanowania przez mieszkańców i turystów.

Realizacja *Strategii* nie przewiduje znaczącego negatywnego oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośredniego, pośredniego, wtórnego, skumulowanego, średnioterminowego, długoterminowego i stałego na projektowane rezerwaty ze względu na brak zaplanowanych inwestycji w ich granicach.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r., poz. 2380)

Określa ono zgodnie z paragrafem 6, 7 i 8 m.in. zakazy w stosunku do gatunków chronionych.

W stosunku do dziko wstępujących zwierząt, należących do gatunków objętych ochroną ścisłą oraz częściową, o których mowa w lp. 1-478 i 480-592 w załączniku nr 1 (w tym występujące na terenie gminy Ozimek minóg strumieniowy, błotniak łąkowy, kumak nizinny, traszka grzebieniasta, czerwończyk nieparek) do rozporządzenia oraz w lp. 1-210 w załączniku nr 2 (w tym występująca na terenie gminy Ozimek wydra) do rozporządzenia, wprowadza się następujące zakazy:

- 1) umyślnego zabijania;
- 2) umyślnego okaleczania lub chwytania;
- 3) umyślnego niszczenia ich jaj lub form rozwojowych;
- 4) transportu;

- 5) chowu;
- 6) zbierania, pozyskiwania, przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków;
- 7) niszczenia siedlisk lub ostroi, będących ich obszarem rozrodu, wychowu młodych, odpoczynku, migracji lub żerowania;
- 8) niszczenia, usuwania lub uszkodzenia gniazd, mrowisk, nor, legowisk, żeremi, tam, tarlisk, zimowisk lub innych schronień;
- 9) umyślnego uniemożliwiania dostępu do schronień;
- 10) zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany lub darowizny okazów gatunków;
- 11) wwożenia z zagranicy lub wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków;
- 12) umyślnego przemieszczania z miejsc regularnego przebywania na inne miejsca;
- 13) umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego.

W stosunku do dziko występujących zwierząt, oznaczonych symbolem (1) w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia (w tym kumak nizinny, traszka grzebieniasta, czerwończyk nieparek i wydra) wprowadza się dodatkowo zakaz umyślnego płoszenia lub niepokojenia.

W stosunku do dziko występujących zwierząt, oznaczonych symbolem (2) w załącznikach nr 1 i 2 do rozporządzenia (w tym błotniak łąkowy), wprowadza się dodatkowo zakaz umyślnego płoszenia lub niepokojenia w miejscach noclegu, w okresie lęgowym w miejscach rozrodu lub wychowu młodych, lub w miejscach żerowania zgrupowań ptaków migrujących lub zimujących.

W stosunku do dziko występujących zwierząt, oznaczonych symbolem (3) w załączniku nr 1 do rozporządzenia (w tym błotniak łąkowy), wprowadza się dodatkowo zakaz fotografowania, filmowania lub obserwacji, mogących powodować ich płoszenie lub niepokojenie.

W stosunku do innych niż dziko występujących zwierząt, należących do gatunków objętych ochroną ścisłą oraz częściową, o których mowa w lp. 1-478, 480-494, 496, 497 i 499-592 w załączniku nr 1 do rozporządzenia oraz w lp. 1-101 i 104-210 w załączniku nr 2 do rozporządzenia, wprowadza się następujące zakazy:

- 1) umyślnego zabijania;
- 2) transportu;
- 3) chowu;
- 4) przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków;
- 5) zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany lub darowizny okazów gatunków;
- 6) wwożenia z zagranicy lub wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków;
- 7) umyślnego wprowadzania do środowiska przyrodniczego.

W stosunku do dziko występujących ptaków należących do gatunków, o których mowa w lp. 479 w załączniku nr 1 do rozporządzenia, wprowadza się następujące zakazy:

- 1) umyślnego zabijania;
- 2) umyślnego okaleczania lub chwytania;
- 3) umyślnego niszczenia ich jaj;
- 4) transportu;
- 5) zbierania, pozyskiwania, przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków;
- 6) niszczenia, usuwania lub uszkodzania gniazd;
- 7) zbywania, oferowania do sprzedaży lub wymiany okazów gatunków;
- 8) umyślnego płoszenia lub niepokojenia w miejscach noclegu, w okresie lęgowym w miejscach rozrodu był wychowu młodych.

W stosunku do dziko występujących zwierząt należących do gatunków, o których mowa w lp. 211 w załączniku nr 2 do rozporządzenia, wprowadza się następujące zakazy:

- 1) transportu;
- 2) przetrzymywania lub posiadania okazów gatunków;
- 3) zbywania, oferowania do sprzedaży lub wymiany okazów gatunków.

Kierunki działań określone w ramach *Strategii Rozwoju Gminy Ozimek* nie stoją w sprzeczności z ochroną gatunkową zwierząt. Rozwój gospodarki wodno-ściekowej wpłynie na poprawę stanu i jakości wód oraz gleby, które przekładają się na stan/zdrowie zwierząt z nich korzystających. Przeciwdziałania negatywnym skutkom zmian klimatycznych i suszy, pielęgnowania i utrzymania terenów zielonych, wspierania rozwoju systemu bioretencji i zachowania bioróżnorodności oraz utrzymywania i ochrony wysokich walorów środowiska przyrodniczego, w tym walorów krajobrazowych wpłyną bezpośrednio pozytywnie na stan siedlisk i zamieszkujących ich organizmów.

Oddziaływanie na korytarze ekologiczne

Pielęgnowanie i utrzymanie terenów zielonych, wspieranie rozwoju systemu bioretencji i zachowania bioróżnorodności pozwolą na zachowanie terenów zielonych z obecną florą, co stanowi podstawę utrzymania korytarzy ekologicznych w nie pogorszonej jakości. Przeciwdziałanie degradacji środowiska zmniejszy negatywne oddziaływanie na środowisko mogące destrukcyjnie działać na korytarze ekologiczne.

W celu zachowania ciągłości korytarzy w trakcie rozbudowy infrastruktury komunikacyjnej konieczne jest zastosowanie przejść dla zwierząt. Prace związane z budową i utrzymaniem rowów melioracyjnych,

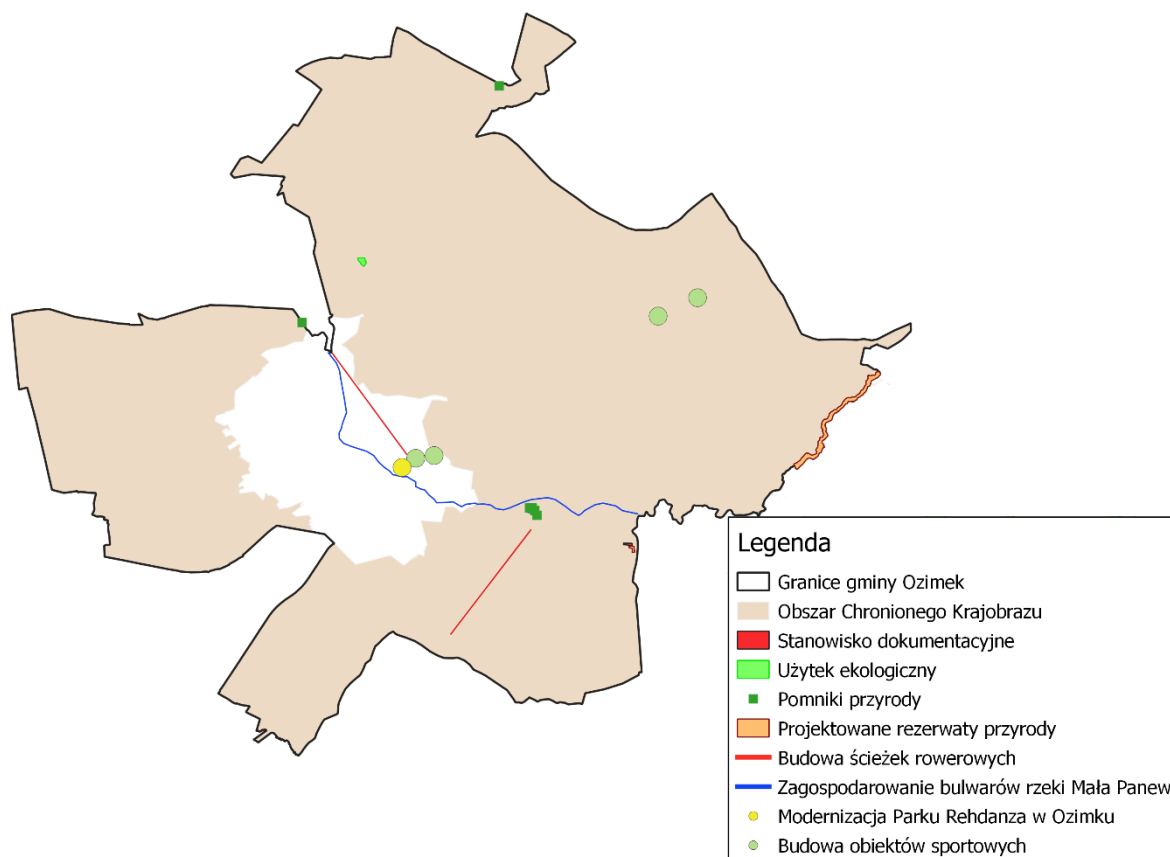
zbiorników retencyjnych i wodnych mogą chwilowo zakłócać spokój żyjących w nich organizmów, jednakże długofalowo zapewniają możliwości migracji w celu żerowania oraz rozmnażania. Żadne z potencjalnych zadań przewidzianych do realizacji w ramach *Strategii* nie przerwie ciągłości korytarzy ekologicznych, zarówno lądowych jak i rzecznych.

Jedynie potencjalnie negatywne oddziaływanie na korytarze ekologiczne może wystąpić na etapie prac budowlanych, przez zastosowanie ciężkiego sprzętu. Jednakże wszelkie negatywne oddziaływania ustąpią z chwilą zakończenia prac budowlanych, a rezultat przedsięwzięcia nie będzie stanowił stałej przeszkody w migracji zwierząt.

W celu zminimalizowania ewentualnego oddziaływania na środowisko należy stosować zabezpieczenia i działania minimalizujące przeznaczone dla populacji ryb (np. przepusty, przepławki, prowadzenie prac poza terminami tarła). Należy także uwzględnić wariant lokalizacji, tak aby nie zajmować powierzchni siedlisk łąkowych oraz starorzeczy. W przypadku prowadzenia działań w pobliżu siedlisk płazów należy pamiętać o uwzględnieniu terminów poza okresem ich rozrodu oraz w przypadku projektowania dróg zapewnić odpowiednie przejścia. Prace należy prowadzić poza siedliskami tych gatunków, a także w okresie poza lęgowym. Na etapie planowania prac należy zwrócić także uwagę, aby nie zagrażały one gatunkom migrującym. Istotne będzie także zwrócenie uwagi na prowadzenie działań w taki sposób, aby zminimalizować ryzyko płoszenia ptaków (należy stosować technologie ograniczające hałas, w terminach, kiedy występują najmniejsze koncentracje ptaków migrujących). Istotne będzie także zachowanie roślinności przybrzeżnej oraz zadrzewień i zakrzaczeń, aby zapewnione były właściwe schronienia i siedliska zapewniające bazę pokarmową.

W przypadku niektórych inwestycji znana jest ich przybliżona lokalizacja, co przedstawiono na poniższej mapie.

Rysunek 11 Rozmieszczenie inwestycji, które posiadają dokładną lokalizację na terenie gminy Ozimek na tle form ochrony przyrody

Źródło: opracowanie własne

Różnorodność biologiczna, rośliny i zwierzęta

Pozytywny oraz bezpośredni wpływ na środowisko przyrodnicze będą miały zadania związane z uporządkowaniem, pielęgnowaniem i utrzymaniem terenów zielonych oraz wspieraniem rozwoju systemu bioretencji i zachowania bioróżnorodności. Utrzymywanie i ochrona wysokich walorów środowiska przyrodniczego, w tym walorów krajobrazowych powinno przyczynić się do zwiększenia różnorodności gatunkowej i zapewnienia ciągłości korytarzy migracyjnych gatunków.

Realizacja zapisów *Strategii Rozwoju Gminy Ozimek* w przypadku typowych działań inwestycyjnych w zakresie budowy sieci wodociągowej, kanalizacji sanitarnej, budowy/przebudowy infrastruktury drogowej, gospodarki wodami, termomodernizacji budynków, budowy przedszkoli i obiektów sportowych może powodować wystąpienie negatywnych chwilowych oddziaływań na środowisko przyrodnicze. Oddziaływania te związane będą głównie z zajmowaniem terenów cennych przyrodniczo, stanowiących biotop roślin i zwierząt (długoterminowe) oraz z etapem realizacji budowy (krótkoterminowe). W efekcie realizacji przedsięwzięć proekologicznych powinno nastąpić zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń w wodach, glebie oraz powietrzu, co wpłynie korzystnie na

warunki bytowania zwierząt i roślin. Dzięki utrzymaniu walorów przyrodniczych oraz powierzchni leśnych, pozytywne oddziaływania dotyczyć będą także klimatu oraz adaptacji do zmian klimatycznych.

Prace budowlane mogą wpływać bezpośrednio i negatywnie na bioróżnorodność poprzez: możliwe zniszczenie siedlisk roślin i zwierząt, zmiany stosunków gruntowo-wodnych, tworzenie barier w migracji zwierząt, zmianę warunków siedliskowych oraz wycinkę drzew i krzewów. Będą to jednak oddziaływania chwilowe. Prace budowlane, które byłyby prowadzone w okresie lęgowym mogą zaburzać biologię gniazdowania w poszczególnych miejscach. Dotyczy to zarówno niszczenia miejsc lęgowych i żerowisk jak i emisji hałasu oraz płoszenie przez ruch maszyn i ludzi. Możliwe jest też oddziaływanie w postaci bezpośrednich kolizji z pojazdami.

Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową sieci kanalizacyjnej oraz sieci drogowej można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależą będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto, na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Szerokość strefy oddziaływania drogi na strukturę, skład i kluczowe procesy ekologiczne kształtujące dane siedlisko uzależniona jest od zasięgu zmian stosunków wodnych, dyspersji biogenów, zanieczyszczeń i wrażliwości siedlisk.

Negatywne skutki funkcjonowania ciągów komunikacyjnych to:

- utrudnienie przemieszczania się zwierząt i roślin,
- wypadki i kolizje drogowe z dzikimi zwierzętami,
- zniszczenie siedlisk w zasięgu przebiegu i oddziaływania drogi,
- przekształcanie terenu przyległego do drogi (osiedlanie się człowieka wzdłuż dróg),
- ekspansja gatunków obcych na danym terenie, związanych z człowiekiem.

Oddziaływanie związane ze specyfiką prowadzonych prac polegających na budowach i rozbudowach ciągów komunikacyjnych jest bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe, ustanie natychmiast po zaprzestaniu prac, a teren wokół dróg zostanie poddany rekultywacji. W perspektywie długoterminowej działania związane z budową ciągów pieszo-rowerowych i miejsc rekreacji będą miały stały, pozytywny wpływ na jakość powietrza, która przekłada się na panujący klimat. Występujące oddziaływania na klimat akustyczny związane z pracą maszyn są chwilowe i ustąpią po zakończeniu inwestycji.

Umożliwienie spędzania turystom i lokalnej ludności czasu wolnego w sposób ekologiczny (niegenerujący spalin i zanieczyszczeń) długofalowo wpłynie na poprawę stanu jakości powietrza na terenie gminy. Stan siedlisk przyrodniczych pośrednio poprawi się poprzez realizację zadań zmierzających do poprawy jakości powietrza, przykładowo zmniejszy opadanie zanieczyszczeń na liście roślin. Zadania ukierunkowane na poprawę jakości powietrza, w tym termomodernizacje, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, wykorzystywanie transportu publicznego zamiast samochodów osobowych czy rozwój transportu nisko- i zeroemisyjnego mają korzystny wpływ na rośliny. Potencjalne pozytywne oddziaływanie inwestycji związanych z rozwojem infrastruktury drogowej może przyczynić się do zmniejszenia emisji komunikacyjnej. Ozon w warstwie przyziemnej powodowany m. in. przez spaliny samochodowe ma widoczny wpływ na ich liście, może powodować chlorozę, a także żółknięcie liści, co obniża stężenie chlorofilu. Rośliny narażone na działanie zanieczyszczeń i smogu zazwyczaj kwitną i dojrzewają później, ponieważ są narażone na niekorzystne warunki. Dlatego tak ważna jest poprawa jakości powietrza, by nie dopuścić do negatywnego działania na rośliny.

W perspektywie długoterminowej działania związane z budową systemów kanalizacyjnych będą miały stały, pozytywny wpływ na bioróżnorodność, zwłaszcza organizmów żyjących w glebie i w wodzie. Racjonalna gospodarka wodno-ściekowa zmniejszy udział zanieczyszczeń bezpośrednio kierowanych do wód i do ziemi, co w konsekwencji zwiększy zasobność i jakość gleb oraz poprawi stan wód powierzchniowych i podziemnych na terenie gminy Ozimek. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej pozwoli zwierzętom na dostęp do wód powierzchniowych, w których nie znajdują się substancje pochodzenia antropogenicznego. Pośrednio stan siedlisk powinien ulec poprawie poprzez działania z zakresu gospodarki wodno-ściekowej (np. budowa i rozbudowa sieci kanalizacyjnej) oraz poprawy jakości powietrza. W ich efekcie powinno nastąpić zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń w wodach, glebie oraz powietrzu, co wpłynie korzystnie na warunki bytowania zwierząt i roślin. W celu utrzymania siedlisk fauny i flory w zdrowiu, konieczne jest bowiem zapewnienie im możliwości korzystania z czystej wody i niezanieczyszczonej gleby. Dbanie o dobry stan jakościowy wód powierzchniowych wpisuje się w ochronę cennych gatunków zwierząt. Dzięki utrzymaniu walorów przyrodniczych oraz powiększeniu areалу powierzchni leśnych, pozytywne oddziaływania dotyczyć będą także klimatu oraz adaptacji do zmian klimatycznych. Bardziej złożone ekosystemy pozwalają w znacznym stopniu utrzymać właściwy reżim hydrologiczny, a także są odporniejsze na niekorzystne zmiany klimatu i zjawiska pogodowe.

Przed rozpoczęciem prac związanych z budową i termomodernizacją budynków i obiektów sportowych zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym. Ekspertyzę powinna wykonać osoba merytorycznie związana z ornitologią (ptaki) i chiropterologią (nietoperze). W przypadku konieczności

zniszczenia podczas prac budowlanych siedlisk ptaków objętych ochroną, należy uzyskać zezwolenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, przy jednoczesnym zapewnieniu zastępczych miejsc lęgowych np.: poprzez zawieszenie budek lęgowych dla ptaków i budek lub schronów dla nietoperzy. Poza tym termin i sposób wykonania prac należy dostosować do okresów lęgowych zwierząt.

Na terenie gminy Ozimek planowane jest zwiększenie stopnia wykorzystania odnawialnych źródeł energii w gospodarstwach indywidualnych oraz obiektach użyteczności publicznej. Instalacja baterii fotowoltaicznych na budynkach nie stanowi zagrożenia dla środowiska. Niemniej jednak montaż baterii fotowoltaicznych może stanowić zagrożenie dla ptaków gniazdujących w budynkach (np. jerzyki, jaskółki, wróble). Dlatego też przed podjęciem prac należy przeprowadzić inwentaryzację budynków pod kątem występowania chronionych gatunków ptaków. Prace montażowe powinny być prowadzone poza okresem lęgowym ptaków. Okres lęgowy większości ptaków w Polsce przypada w terminie od 1 marca do 15 października. Należy jednak zaznaczyć, iż dla niektórych gatunków ptaków okres lęgowy przypada w innym okresie np. dla wróbli od lutego/marca do sierpnia, a jeżyków od maja do sierpnia. Ponadto w poszczególnych latach okresy lęgowe dla konkretnych gatunków ulegają nieznacznym przesunięciom, w zależności od panujących warunków pogodowych. Negatywnego oddziaływania można się spodziewać w odniesieniu do dzikich gatunków. Problem będzie dotyczył głównie ptaków i owadów, a zależny będzie w znacznej mierze od lokalizacji inwestycji fotowoltaicznych. Z punktu widzenia długoterminowego przejście na gospodarkę niskoemisyjną spowoduje zmiany klimatu, które są krytyczne dla siedlisk roślin i zwierząt.

W projekcie *Strategii Rozwoju Gminy Ozimek* zaplanowane zostały zadania dotyczące przeciwdziałania negatywnym skutkom zmian klimatycznych i suszy, m.in. poprzez budowę i utrzymanie rowów melioracyjnych i zbiorników retencyjnych. Charakter inwestycyjny mogą mieć jedynie zadania związane z budową zbiorników wodnych. Biorąc pod uwagę, że zadania te mają charakter ogólny, nie jest znana ich dokładna lokalizacja ani szczegóły techniczne. Co więcej dla zadań tego rodzaju wymagana jest osobna procedura oceny wpływu na środowisko. Wpływ prac budowlanych może bezpośrednio, ale krótkotrwale wpływać na organizmy żywe. Wpływ ten jednak zniknie po zakończeniu prac. W długofalowej perspektywie wpływ inwestycji związanych z zachowaniem i powiększeniem zdolności retencyjnych cieków będzie miał pozytywny wpływ na zwierzęta, rośliny oraz bioróżnorodność. Działania te zapewnią stabilność siedlisk przyrodniczych oraz ich rozwój na terenach zmienionych uprzednio antropogenicznie. Powiększenie pojemności retencionowanej wody także w skali micro pozwoli na utrzymanie optymalnego funkcjonowania ekosystemów w okresach braku wody.

Działania wyznaczone w projekcie *Strategii* nie wpłyną negatywnie na drożność migracyjną i ekologiczną korytarza rzecznego. Zapewnienie wykwalifikowanego nadzoru przyrodniczego oraz dostosowanie terminu prowadzenia ewentualnych przyszłych planowanych prac do okresów aktywności fauny i wegetacji flory zapewni zminimalizowanie negatywnego wpływu inwestycji na korytarze ekologiczne i migracyjne w rejonie obszaru przedsięwzięcia. W celu zachowania ciągłości korytarzy w trakcie rozbudowy infrastruktury komunikacyjnej konieczne jest zastosowanie przejść dla zwierząt.

Ludzie

Działania realizowane w ramach *Strategii*, w perspektywie średnio i długoterminowej, wpłyną pozytywnie na zdrowie ludności, jakość oraz komfort ich życia, ale przede wszystkim będą one związane z poprawą jakości powietrza, wód, gleb i środowiska przyrodniczego. Jednym z ważnych elementów będzie rozwój infrastruktury technicznej (dróg, chodników, ścieżek pieszo-rowerowych, sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej). Pozytywny wpływ na środowisko będą miały także działania związane z uporządkowaniem i podniesieniem poziomu gospodarki odpadami. Podjęcie ww. działań pozwoli na zaspokojenie potrzeb mieszkańców, a także zmniejszy negatywny wpływ na środowisko, zarówno w sposób pośredni i bezpośredni.

Ograniczenie zużycia konwencjonalnych źródeł energii bezpośrednio może się przyczynić do zmniejszenia zachorowań powodowanych złą jakością powietrza atmosferycznego. Pozytywny wpływ na zdrowie ludzi, a także ich finanse będą miały działania związane ze zwiększeniem efektywności energetycznej. Dodatkowo termomodernizacja wpłynie pozytywnie na poprawę komfortu cieplnego mieszkańców. Bezpośrednio na zdrowie ludzi wpływać będą inwestycje w sektorze gospodarki wodno-ściekowej. Modernizacje sieci i ich czyszczenie mogą przełożyć się na poprawę jakości wody przeznaczonej do picia.

Oddziaływaniami negatywnymi dla mieszkańców, znajdujących się w najbliższym sąsiedztwie obszarów objętych inwestycjami, będą prace remontowo-budowlane. Będzie to związane z użyciem maszyn i urządzeń budowlanych (emisja hałasu, pyłu i wibracji) oraz utrudnieniami komunikacyjnymi. Oddziaływania te będą bezpośrednie, krótkotrwałe i odwracalne, jak również ustaną po zakończeniu robót. Negatywne odczucia wśród mieszkańców mogą budzić utrudnienia związane z organizacją ruchu. Nie prognozuje się znaczącego negatywnego oddziaływania na ludzi ich zdrowie i bezpieczeństwo.

Powietrze atmosferyczne

Oceniono, że wyznaczone w projekcie *Strategii* działania nie będą mieć znaczącego negatywnego wpływu na jakość powietrza atmosferycznego. Ograniczając emisję zanieczyszczeń, także niską, która

jest najważniejszym problemem, spowoduje się również zmniejszenie emisji zanieczyszczeń w ramach oddziaływania ponadlokalnego. Planowane działania zmierzające do zmniejszenia niskiej emisji i jej uciążliwości będą zdecydowanie pozytywnie oddziaływać na poszczególne komponenty środowiska. Pozytywny, bezpośredni i stały wpływ na powietrze atmosferyczne i klimat będą miały zadania typowo inwestycyjne tj. termomodernizacja i poprawa efektywności energetycznej budynków, wykorzystanie OZE oraz przebudowa infrastruktury drogowej, w tym stworzenie sieci ścieżek pieszo-rowerowych. Również wspieranie transportu nisko- i zeroemisyjnego przyczyni się do poprawy jakości powietrza.

Głównym zagrożeniem powietrza atmosferycznego jest niska emisja z instalacji grzewczych budynków. Termomodernizacja budynków pozwoli na znaczące ograniczenie zużycia materiału opałowego niezbędnego do ogrzania obiektu. W konsekwencji wpłynie to na redukcję emisji szkodliwych zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego. Termomodernizacja budynków pozwoli na znaczące ograniczenie zużycia materiału opałowego niezbędnego do ogrzania obiektu. W konsekwencji wpłynie to na redukcję emisji szkodliwych zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego, redukcję emisji gazów cieplarnianych, przekładając się na zmniejszenie oddziaływania antropogenicznego na klimat. W konsekwencji, malejące zapotrzebowanie na surowce energetyczne powoduje zmniejszenie ingerencji w środowisko naturalne związane z ich wydobywaniem. Prace wydobywcze mogą mieć pośredni negatywny wpływ na stosunki wodne oraz gleby, a w zależności od ich rodzaju mogą także naruszać powierzchnię ziemi niszcząc siedliska roślin, tereny łęgowe oraz żerowiska zwierząt.

Główną przyczyną emisji ze źródeł komunikacyjnych jest duże natężenie ruchu indywidualnego pojazdów. Do niwelacji tego problemu przyczynią się budowy, a także przebudowy i remonty dróg, które pozwolą na upłynnienie poruszania się pojazdów po drogach oraz średniej prędkości ruchu. Drogi z poprawioną nawierzchnią, w fazie eksploatacji, stanowią źródło zanieczyszczeń znacznie mniej uciążliwe dla środowiska w porównaniu ze stanem wcześniejszym. Poprawa stanu technicznego infrastruktury drogowej wpłynie na ograniczenie wtórnej emisji substancji pyłowych emitowanych do powietrza w wyniku unosu z nawierzchni dróg. Również organizacja ruchu może mieć pośrednio pozytywny wpływ na stan jakości powietrza. Znaczący wpływ na jakość powietrza ma zastępowanie tradycyjnych środków lokomocji przez korzystanie ze ścieżek rowerowych i transportu publicznego. Biorąc pod uwagę walory krajobrazowe i przyrodnicze obszaru objętego *Strategią* można liczyć na popularyzację korzystania ze ścieżek pieszo-rowerowych.

W okresie realizacji przedsięwzięć będą miały miejsce uciążliwości związane z emisją do powietrza substancji z procesu spalania paliw w silnikach maszyn budowlanych i pojazdów transportowych, prac montażowych. Powyższe emisje będą miały charakter okresowy i odwracalny, a uciążliwości z nimi

związane ustaną wraz z zakończeniem prac budowlanych. Ogólnie oddziaływania negatywne w głównej mierze mają charakter przejściowy i związane są z fazą realizacyjną planowanych inwestycji. Potencjalne negatywne oddziaływanie na powietrze mogą mieć inwestycje drogowe. Źródłem negatywnego oddziaływania infrastruktury drogowej jest zarówno jej budowa jak i eksploatacja. Faza budowy związana jest z emisją spalin z maszyn budowlanych oraz emisją substancji pyłowych, których źródłem jest głównie unos z powierzchni pyłujących. Charakter tych oddziaływań będzie lokalny i krótkotrwały, tj. do czasu zakończenia robót budowlanych. Eksploatacja nowo powstałych dróg spowoduje emisję zanieczyszczeń związaną ze wzrostem natężenia ruchu w tych lokalizacjach.

Klimat

Skutki zmian klimatu, zwłaszcza wzrost temperatury, częstotliwości i nasilenia zjawisk ekstremalnych, występujące w ostatnich kilku dekadach pogłębiają się i z tego względu stały się przedmiotem zainteresowania rządów i społeczności międzynarodowej. Wyniki badań naukowych jednoznacznie wskazują, że zjawiska powodowane przez zmiany klimatu stanowią zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju, w tym także dla Polski. Wysiłki na rzecz dostosowania się do skutków zmian klimatu powinny być zatem podejmowane jednocześnie z realizowanymi przez Polskę działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych.

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 został opracowany z myślą o zapewnieniu warunków stabilnego rozwoju społeczno-gospodarczego w obliczu ryzyka związanego ze zmianą klimatu, ale również z myślą o wykorzystaniu pozytywnego wpływu, jakie niosą działania adaptacyjne mogące mieć wpływ nie tylko na stan polskiego środowiska, ale również na wzrost gospodarczy. Realizacja ustaleń niektórych zaproponowanych działań może mieć wpływ na mikroklimat.

Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii powinien uwzględniać pogorszenie warunków wiatrowych (długie okresy bezwietrznej pogody, lub krótkotrwałe okresy z wiatrami o sile huraganu). W przypadku energii słonecznej można spodziewać się poprawy warunków w lecie ze względu na wydłużone okresy pogody słonecznej i zmniejszenie w zimie ze względu na dłuższe okresy z zachmurzeniem. Zmiany klimatu będą miały różnorodny wpływ na sektor energetyczny, uwzględniając w szczególności prognozowane wahanie średniej temperatury. Konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do warunków zapotrzebowania zarówno na energię elektryczną, jak i ciepłą, m.in. poprzez wdrożenie stabilnych niskoemisyjnych źródeł energii.

Ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu jest niezmiernie ważnym zagadnieniem, ponieważ problem utraty bioróżnorodności narasta wraz z postępującymi zmianami klimatu. Z punktu widzenia ochrony siedlisk najistotniejsze są działania związane

z utrzymaniem obszarów wodno-błotnych i ich odtwarzaniem wszędzie tam, gdzie jest to możliwe. Jednocześnie istotne będą działania sprzyjające prowadzeniu zrównoważonej gospodarki leśnej w warunkach zmian klimatu, jak również przygotowaniu ekosystemów leśnych na zwiększoną presję wynikającą z nasilenia ekstremalnych zjawisk pogodowych, m.in. okresów suszy, fal upałów, gwałtownych opadów deszczu, porywistych wiatrów. Zmiany klimatyczne będą prowadziły do zmniejszenia zasobów przestrzeni dostępnej dla danego typu prowadzonej lub planowanej działalności, m.in. wzrost ryzyka osuwiskowego, nasilenie procesów erozji wodnej i wietrznej, deficyt wody, podniesienie, a także obniżenie poziomu wód gruntowych. Zmiany klimatu w kontekście przestrzennym oddziałują na cały kompleks problemów zagospodarowania przestrzennego.

Tereny znacznie zurbanizowane zagrożone są bezpośrednio szczególnie trzema zjawiskami: intensyfikacją miejskiej wyspy ciepła i silnymi ulewami powodującymi podtopienia oraz suszą sprzyjającą deficytowi wody w miastach. W mniejszym stopniu zagrożenie stanowią silne wiatry, które z uwagi na dużą szorstkość podłoża w miastach tracą swoją siłę (zagrożenie to może dotyczyć małych miast oraz przedmieść o zabudowie rozproszonej). Miejska wyspa ciepła jest efektem zaburzonego przez powierzchnie sztuczne (asfalt, beton, pokrycia dachów itp.) przebiegu procesów wymiany energii między podłożem a atmosferą. Dodatkowo wzmacnia ją wzrastająca temperatura co sprzyja stresowi cieplnemu, stagnacji powietrza nad miastem, wzrostowi koncentracji zanieczyszczeń powietrza, w tym pyłu zawieszonego i smogu. Niewłaściwa gospodarka przestrzenna, w szczególności inwestowanie na terenach zagrożonych, w tym w strefach zalewowych rzek oraz zbyt niska pojemność retencyjna naturalna jak i sztucznych zbiorników, nie tylko w dolinach rzek, ogranicza skuteczne działania w sytuacjach nadmiaru lub deficytu wód powierzchniowych. Istnieje ryzyko, że w przyszłości zjawiska te będą występować ze zwiększoną częstotliwością.

Wyniki przeanalizowanych scenariuszy wskazują na zwiększone prawdopodobieństwo występowania powodzi błyskawicznych wywołanych silnymi opadami mogących powodować zalewanie obszarów, na których nieodpowiednio prowadzona jest gospodarka przestrzenna. Przewidywane zmiany klimatyczne i związany z nimi wzrost częstotliwości i intensywności susz w rolnictwie spowodują wzrost zapotrzebowania na wodę do nawodnień.

Z obliczeń prognostycznych wartości niedoborów wody w glebie dla wybranych roślin wynika, że następuje ciągły proces przesuszania się gleby i zwiększania zagrożenia suszą. Obok suszy także intensywne opady stanowią zagrożenie dla produkcji roślinnej. W związku ze wzrostem częstości występowania intensywnych opadów w okresie letnim, można oczekiwać zwiększenia potrzeb odwadniania. Przeprowadzone analizy wskazały, że należy oczekiwać zwiększenia częstości lat ze stratami plonów wynikających z niekorzystnego przebiegu pogody.

Część działań ujętych w *Strategii Rozwoju Gminy Ozimek* będzie charakteryzowała się zarówno oddziaływaniami pozytywnymi lub neutralnymi, jak i negatywnymi w odniesieniu do zmian klimatu. Szczególnie pozytywne oddziaływania powinno mieć Przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatycznych i suszy, m.in. poprzez budowę i utrzymanie rowów melioracyjnych i zbiorników retencyjnych. Działania obejmujące przebudowę i remonty dróg, obok bezpośredniej i długotrwałej poprawy stanu powietrza w zakresie ilości emitowanych zanieczyszczeń (na skutek upłynnienia ruchu, skutkującego mniejszym spalaniem paliw) powodują z reguły przeniesienie negatywnego oddziaływania z jednego miejsca w inne (z terenów zabudowanych na tereny zlokalizowane poza terenami zabudowanymi, które wcześniej charakteryzowały się o wiele lepszymi warunkami aerosanitarnymi). Ponadto zmiany pokrycia powierzchni ziemi bezpośrednio wpływają na mikroklimat. Ich zwiększenie pogarsza lokalnie mikroklimat, tworząc tzw. wyspy ciepła. Warto jednak zaznaczyć, iż w nowej lokalizacji łatwiejsze jest zapewnienie odpowiedniego przewietrzania, udziału zieleni oraz bezpieczeństwa dla pieszych czy rowerzystów, a także dla kierowców samochodów.

Ponadto, w *Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030*, zaleca się m.in. zwiększenie znaczenia planowania przestrzennego w procesie zarządzania rozwojem oraz czerpanie wzorców z dobrych praktyk europejskich. W kwestii rozwoju transportu, zaleca się, by projektowana infrastruktura była przede wszystkim odporna na ekstremalne zdarzenia pogodowe, takie jak deszcze nawalne oraz ich skutki w postaci powodzi czy podtopień, a w mniejszym stopniu na globalny wzrost temperatury. W kierunku działań „miejska polityka przestrzenna uwzględniająca zmiany klimatu”, rekomenduje się uwzględnienie w polityce miejskiej takich aspektów jak tworzenie lokalnych planów adaptacyjnych, modernizację oraz prawidłowe funkcjonowanie infrastruktury kanalizacyjnej, wdrażanie innowacyjnych rozwiązań w budownictwie i infrastrukturze oraz modelowy rozwój zielonej przestrzeni miejskiej.

Należy także wspomnieć, iż wzrost temperatury powietrza przyczynia się do wzrostu wilgotności. Zbyt duża wilgotność jest szkodliwa dla ludzkiego organizmu, m.in. poprzez utrudnianie i spowalnianie procesu regulacji termicznej ciała. Realizacja działań ujętych w Strategii pozwoli na istotne ograniczenie emisji gazów cieplarnianych ze źródeł grzewczych w gospodarstwach domowych oraz z komunikacji, co przyczyni się do spowolnienia wzrostu średniej globalnej temperatury powietrza. Istotny wpływ na zawartość pary wodnej w powietrzu ma także ilość terenów zielonych w stosunku do obszaru zajętego przez beton, asfalt czy kostki brukowe. Wymienione materiały budowlane posiadają znaczną pojemność cieplną i oddając zgromadzoną energię, podwyższają lokalnie temperaturę powietrza (efekt miejskiej wyspy ciepła). Dlatego szczególnie ważne jest zwiększanie ilości zadrzewień, zwłaszcza na terenach zurbanizowanych.

Wykonanie poszczególnych zadań, w tym m.in. termomodernizacje, montaż instalacji OZE, wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne, przyczyni się do spowolnienia zmian klimatu poprzez znaczną redukcję emisji gazów cieplarnianych. Odporność ustaleń projektowanego dokumentu na zmiany klimatu można m.in. przedstawić następująco:

- OZE – głównym gwarantem odporności na zmiany klimatu jest stosowanie materiałów odpornych na wzrost średniej rocznej temperatury powietrza oraz materiałów i technologii niewrażliwych na silne wiatry. Dodatkowo:
 - Energetyka wiatrowa – tak jak wspomniano powyżej, istnieje ryzyko wydłużonych okresów bezwietrznych oraz występowania silnych huraganów. Wrażliwość turbin wiatrowych na te zjawiska niweluje się poprzez: zastosowanie systemu wyłączenia przy zbyt wysokiej prędkości wiatru, co pozwala turbinie na bezpieczne przeczekaanie porywistych wiatrów oraz technologiczne dążenie do maksymalnego obniżenia progu prędkości startowej – prędkości, przy której rozpoczyna się ruch łopat wirnika i następuje produkcja energii elektrycznej.
 - Energetyka wodna – obecnie jesteśmy w stanie przynajmniej w przybliżeniu przewidywać ekstremalne zjawiska pogodowe, mogące prowadzić m.in. do susz czy powodzi. Energetyka wodna poprzez zastosowanie zbiorników retencyjnych pozwala na manipulację poziomem wody, co w przypadku długotrwałych susz pozwoli na utrzymanie życia biologicznego poniżej poziomu zapory, a w przypadku gwałtownych powodzi, skumuluje większość wody w zbiorniku, chroniąc niższe tereny przed zalaniem.
- Modernizacja i rozbudowa sieci drogowej – w związku z podnoszącą się średnią temperaturą powietrza, istotne jest zastosowanie nawierzchni odpornych na to zjawisko, których struktura nie będzie ulegać degradacji („rozpuszczaniu”) od nadmiernych promieni słonecznych.
- Uporządkowanie, pielęgnowanie i utrzymanie terenów zielonych, w tym zagospodarowanie parków – istotne jest zastosowanie gatunków odpornych na wysokie temperatury oraz jej wahania. W celu redukcji narażenia na silne, porywiste wiatry, konieczne jest tworzenie nasadzeń w grupach, przez co wiatry wytracają swoją prędkość, a drzewa są mniej podatne na złamanie.
- Termomodernizacje oraz budowa nowych budynków – są to działania z założenia niepodatne na zmiany klimatu, a w przypadku termomodernizacji mające wręcz im zapobiegać. Jednakże, w obliczu wystąpienia huraganów, konieczne jest zastosowanie najwyższych standardów budownictwa, zapewniających przetrwanie wszelkich komponentów budynku w trakcie trwania nawet najbardziej porywistego wiatru. Ponadto, w celu ochrony budynku

przed silnymi wiatrami oraz wysokimi temperaturami, skutecznym rozwiązaniem są gęste nasadzenia drzew.

- Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej oraz urządzeń wodno-kanalizacyjnych – głównym zagrożeniem ze strony klęsk żywiołowych dla zadań tego typu są powodzie, mogące podmywać grunt i porywać jego fragmenty. W celu ochrony owej infrastruktury przed zmianami klimatu konieczne jest odpowiednie zagłębienie rur w stabilnym gruncie, tak by nawet w przypadku zerwania wierzchniej warstwy gruntu przez powódź błyskawiczną, rury nie zostały naruszone. W celu ochrony urządzeń naziemnych, ważne jest ich wykonywanie na obszarach niezagrażonych podtopieniami i powodzią bądź na wzniesieniach. Dodatkowym czynnikiem chroniącym grunt przed porywaniem w przypadku powodzi jest stosowanie roślinności o rozbudowanym systemie korzeniowym. Nasadzenia takiej flory spajają grunt i chronią także przed osuwiskami.
- Budowa i utrzymanie rowów melioracyjnych i zbiorników retencyjnych – zbiorniki wodne o tak niewielkich rozmiarach nie będą miały żadnego wpływu na klimat. Jednak w lokalnej skali nawet tak mała powierzchnia ma znaczenie klimatotwórcze. Nowoutworzone powierzchnie luster wody zbiorników spowodują wzrost wilgotności powietrza. Będzie to pozytywnie oddziaływać na bytowanie zwierząt i roślin. Zbiorniki będą magazynowały wodę i nawadniały okoliczne tereny w okresach suchych, regulowały przepływy w okresach podwyższonych stanów wody, tym samym ograniczając negatywne skutki powodzi i suszy dla ludzi.

Reasumując, założenia *Strategii* mają spowolnić zmiany klimatyczne oraz przygotować obszar gminy na klęski żywiołowe, w taki sposób, by były one jak najmniej odczuwalne dla ludzi i środowiska naturalnego.

Klimat akustyczny i promieniowanie elektromagnetyczne

Kierunki działań przewidziane w *Strategii* są związane z podjęciem nowych inwestycji i zadań na obszarze gminy, co będzie skutkowało budową lub rozbudową obiektów, a także zabiegami modernizacyjno-remontowymi.

Pozytywne oddziaływanie na klimat akustyczny przede wszystkim będzie zauważalne na terenach miejskich i o zwiększonym ruchu. Działania podejmowane w zakresie poprawy standardów akustycznych związane będą z ograniczeniem głównie hałasu drogowego poprzez rozbudowę i przebudowę dróg, m.in. stosowanie cichej nawierzchni. Inwestycje drogowe, nawet po ich zakończeniu, będą nadal oddziaływać na klimat akustyczny okolicy. Drogi z poprawioną nawierzchnią, w fazie eksploatacji, stanowią jednak źródło zanieczyszczeń znacznie mniej uciążliwe dla środowiska w porównaniu ze stanem wcześniejszym. Ograniczeniu ulegają szczególnie emisje hałasu i wibracji,

poprawie ulega komfort jazdy. Z drugiej strony nowo powstałe odcinki dróg na etapie eksploatacji będą stanowiły nowe źródło hałasu związane ze wzrostem natężenia ruchu w miejscu ich ulokowania. Również pozytywny wpływ na klimat akustyczny będą miały także inwestycje w zakresie rozwoju transportu publicznego (zwiększy się liczba pasażerów, którzy zrezygnują z transportu samochodami osobowymi). Duże znaczenie w redukcji ponadnormatywnego hałasu będzie miał rozwój systemu ścieżek pieszo-rowerowych, czyli niskoemisyjnego i cichego rodzaju transportu, który spowoduje zmniejszenie ruchu samochodowego.

Oddziaływanie negatywne będzie krótkotrwałe, odwracalne i występujące tylko na terenie prowadzonych prac i w ich najbliższym sąsiedztwie. Prace realizowane w ramach tych zadań będą źródłem hałasu, którego głównym emitorem będzie praca urządzeń mechanicznych. Zadania, których realizacja będzie się wiązać z użyciem ciężkiego sprzętu powinny być prowadzone w dzień, aby nie zakłócać ciszy w porze nocnej. Dla zminimalizowania emisji hałasu i spalin, podczas prac zostaną użyte maszyny w pełni sprawne, które zostaną wykorzystane do prac zgodnych z ich przeznaczeniem i możliwościami, tak aby nie powstały inne zagrożenia, np. dla pracowników i osób postronnych znajdujących się w pobliżu. Oddziaływanie to będzie krótkotrwałe i ustąpi z chwilą zakończenia prac.

Negatywne oddziaływanie w postaci promieniowania elektromagnetycznego może nastąpić w ramach pośredniego skutku działania: Zwiększenie stopnia wykorzystania odnawialnych źródeł energii w gospodarstwach indywidualnych oraz obiektach użyteczności publicznej. Dotyczy to linii łączących instalacje z siecią energetyczną. Właściwa lokalizacja oraz zastosowanie odpowiednich zabezpieczeń mogą niemal całkowicie wyeliminować narażenie na promieniowanie elektromagnetyczne. Przewidywalne uciążliwości związane z promieniowaniem elektromagnetycznym oraz dźwiękami wydawanymi podczas pracy takich urządzeń będą marginalne.

Podczas prac ziemnych i montażowych, w sąsiedztwie placu budowy wystąpią potencjalne bezpośrednio i krótkotrwałe uciążliwości w tym: emisja hałasu, zanieczyszczeń do powietrza oraz wytwarzanie odpadów. Oceniono je jako krótkoterminowe. Prace związane z budową przedsięwzięć wiązać się będą ze wzrostem poziomu hałasu, którego źródłem będzie praca sprzętu budowlanego, środków transportu. Hałas będzie miał zasięg lokalny. Praca przedsięwzięć przebiega częściowo w obrębie terenów chronionych akustycznie, zatem mieszkańcy i użytkownicy najbliższej zabudowy odczuwać mogą okresowe uciążliwości związane z realizacją inwestycji. Ewentualne uciążliwości będą minimalizowane poprzez prowadzenie prac w porze dziennej w godz. 6.00-22.00 oraz zastosowanie urządzeń i maszyn w pełni sprawnych.

Wody

Działania zaplanowane do realizacji w ramach projektu *Strategii Rozwoju Gminy Ozimek* nie będą wywierały znaczącego wpływu na stan wód powierzchniowych i podziemnych. Potencjalne negatywne bezpośrednio i chwilowe oddziaływania związane będą z prowadzeniem prac ziemnych podczas zaplanowanych w *Strategii* inwestycji drogowych, wodno-kanalizacyjnych i gospodarowania wodami. Negatywne oddziaływania w większości zostaną ograniczone do etapu budowy i ustąpią po zakończeniu prac. Z tego typu przedsięwzięciami wiązać się najczęściej wykopy oraz przemieszczanie mas ziemnych w celu dokonania odpowiedniej makroniwelacji terenu. Skutkować to może zniszczeniem siedlisk roślin i zwierząt żyjących w wodach, zaburzeniem stosunków gruntowo-wodnych, a nawet naruszeniem zwierciadła wód gruntowych. Prace budowlane w zakresie w/w inwestycji mogą przyczynić się do zmiany struktury przypowierzchniowych warstw gleby, co w konsekwencji może doprowadzić do zmiany warunków infiltracyjnych gruntu. Awarie sprzętu budowlanego, niewłaściwe przechowywanie materiałów, niewłaściwa organizacja placów budowy oraz tymczasowe składowanie odpadów mogą być również przyczyną negatywnego oddziaływania na wody powierzchniowe i podziemne i przedostawania się do wód szkodliwych zanieczyszczeń. Dlatego ważna jest odpowiednia organizacja zaplecza budowy oraz zastosowanie działań minimalizujących adekwatnych do lokalnych warunków środowiskowych. Ponadto, na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku, kiedy przedsięwzięcie będzie kwalifikować się do przedsięwzięć wymagających przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko. Pomimo wystąpienia krótkotrwałych potencjalnie negatywnych oddziaływań podczas realizacji zadań inwestycyjnych, w perspektywie długoterminowej nie spowodują one negatywnego stałego wpływu na jakość i zasobność wód powierzchniowych i podziemnych.

Realizacja ustaleń *Strategii* wpisuje się w realizację głównych celów środowiskowych dla wód podziemnych określonych w Ramowej Dyrektywie Wodnej (RDW):

- zapobieganie dopływowi lub ograniczenie dopływu zanieczyszczeń do wód podziemnych,
- zapobieganie pogarszaniu się stanu wszystkich części wód podziemnych,
- zapewnienie równowagi pomiędzy poborem a zasilaniem wód podziemnych,

- wdrożenie działań niezbędnych do odwrócenia znaczącego i utrzymującego się rosnącego trendu stężenia każdego zanieczyszczenia powstałego wskutek działalności człowieka.

Natomiast w przypadku wód powierzchniowych działania zapisane w *Strategii* powinny realizować następujące cele RDW:

- zapobieganie pogorszeniu się stanu wszystkich części wód powierzchniowych,
- poprawa i przywracanie dobrego stanu wszystkich części wód powierzchniowych dla sztucznych i silnie zmienionych części wód, mając na celu osiągnięcie dobrego stanu wód powierzchniowych,
- ochrona i poprawa wszystkich sztucznych i silnie zmienionych części wód w celu osiągnięcia dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego wód powierzchniowych,
- stopniowe redukcje zanieczyszczenia substancjami priorytetowymi i stopniowe eliminowanie priorytetowych substancji niebezpiecznych z wód powierzchniowych oraz zapobieganie dopływowi lub ograniczanie dopływu zanieczyszczeń.

Każde z opisanych działań wpisuje się w realizację powyższych celów, zakładając osiągnięcie przez jednolite części wód podziemnych i powierzchniowych stanu/potencjału co najmniej dobrego. Budowa sieci kanalizacyjnej podlega najczęściej analizie jej opłacalności, jednak dla ochrony środowiska jest ona rozwiązaniem bardziej korzystnym. W przypadku obszarów, na których występuje zagrożenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych, a tym samym także gruntowych, budowa indywidualnych rozwiązań gospodarki ściekowej nie jest korzystnym podejściem do problemu odprowadzania ścieków. Właściciele takich urządzeń nie są w stanie zagwarantować właściwego oczyszczenia ścieków lub prawidłowego eksploataowania urządzenia. Budowa sieci wyeliminuje przedostawanie się zanieczyszczeń z możliwych nieszczelnych zbiorników bezodpływowych do gruntu. W ten sposób zmniejszy się zagrożenie mikrobiologiczne i eutrofizacji. Ograniczy to także rozproszone zanieczyszczanie gleb i wód podziemnych.

Zdarzają się przypadki, kiedy odprowadzanie ścieków zawierających zanieczyszczenia w dopuszczalnych stężeniach mimo wszystko może negatywnie oddziaływać na wody odbiornika, z uwagi na jego szczególną wrażliwość. Wprowadzenie do wód rzeki przy niskim przepływie znacznego ładunku zanieczyszczeń może w konsekwencji wpłynąć negatywnie na jej naturalną zdolność samooczyszczania i stopniowe pogarszanie się jakości prowadzonych przez nią wód. Powtarzające się regularne zrzuty ścieków zawierających substancje zanieczyszczające w ilościach podprogowych przyczyniają się do przekroczenia chłonności rzek, które niejednokrotnie stanowią lokalne ciekie wodne o niewielkich przepływach.

Realizacja planowanych inwestycji z zakresu gospodarki wodno-ściekowej wpisują się w cele środowiskowe, wskazane w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”, przyjętym Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2022 r. (Dz. U. z 2023 r. poz. 335). Zgodnie z Programem wodno-środowiskowym kraju wprowadzono działania z kategorii „Gospodarka Komunalna”, obejmujące konieczność porządkowania systemu gospodarki ściekowej. Działania te obejmują budowę systemu kanalizacji sanitarnej. Reasumując realizacja inwestycji nie wpłynie na pogorszenie stanu wód i nie będzie stanowiła zagrożenia nieosiągnięcia celów środowiskowych. Inwestycje mają na celu poprawę warunków sanitarnych, uporządkowanie gospodarki ściekowej poprzez podłączenie istniejących i planowanych budynków do zbiorowego systemu odprowadzania ścieków.

Ze środowiskiem wodnym powiązany jest także sektor energetyczny. Dlatego projekty związane z poprawą efektywności energetycznej, z popularyzacją oszczędzania energii oraz promowaniem odnawialnych źródeł energii, pośrednio pozytywnie będą wpływać na wody poprzez zmniejszenie ich poboru do celów chłodniczych.

Na redukcję zanieczyszczeń przedostających się do wód mają również wpływ niektóre z działań z zakresu rozbudowy i przebudowy infrastruktury drogowej. Woda wykazuje cechy mobilności w środowisku, a zanieczyszczenia z powietrza przenikają do środowiska glebowego. W związku z tym poprawa stanu jakości powietrza wpłynie na poprawę stanu jakości wody.

W projekcie *Strategii* zaplanowane zostały zadania dotyczące budowy i utrzymania rowów melioracyjnych i zbiorników retencyjnych, a także przystosowania rzeki Mała Panew i Jeziora Turawskiego oraz okolicznych terenów do wykorzystania ich na rzecz sportu i turystyki wodnej. Charakter inwestycyjny mogą mieć jedynie zadania związane z budowlami wodnymi. Biorąc pod uwagę, że zadania te mają charakter ogólny, nie jest znana ich dokładna lokalizacja ani szczegóły techniczne. Co więcej dla zadań tego rodzaju wymagana jest osobna procedura oceny wpływu na środowisko. Wpływ prac budowlanych oraz modernizacyjnych w okolicach wód powierzchniowych, może bezpośrednio, ale krótkotrwale wpływać na pogorszenie się ich jakości. Wpływ ten jednak zniknie po zakończeniu prac. W długofalowej perspektywie wpływ inwestycji związanych z zachowaniem i powiększeniem zdolności retencyjnych będzie miał pozytywny wpływ na wody. Zachowanie naturalnego stanu wód oraz renaturyzacja wód zmienionych przez działalność człowieka wpłynie na poprawę stanu hydromorfologicznego wód oraz przywrócenie funkcji ekologicznych wód. Doprowadzi to do odbudowania zdolności wód do samooczyszczania. Efektem zadań prowadzących do zachowania i poprawy retencji będzie poprawa stanu ilościowego wód. Reasumując realizacja inwestycji nie wpłynie na pogorszenie stanu wód i nie będzie stanowiła zagrożenia nieosiągnięcia celów środowiskowych.

Krajobraz i powierzchnia ziemi

Pozytywne oddziaływanie będzie wynikać z zadań związanych z ochroną wysokich walorów środowiska przyrodniczego, w tym walorów krajobrazowych. Do poprawy estetyki przestrzeni gminnej przyczynią się także działania dotyczące, m.in. termomodernizacji budynków, utrzymania terenów zielonych, w tym zagospodarowania parków, utrzymywania wysokiej estetyki przestrzeni publicznych, ograniczania konfliktów przestrzennych.

Wśród kierunków działań przewidzianych w *Strategii* znajdują się takie, które będą wiązać się z naruszeniem istniejącej struktury gruntów oraz wprowadzeniem zmian krótkookresowych lub długookresowych w krajobrazie naturalnym, w efekcie czego przewiduje się wystąpienie oddziaływań negatywnych oraz pozytywnych. Należą do nich:

- Zwiększenie integracji przestrzennej gminy poprzez rozbudowę sieci drogowej;
- Budowa ścieżek pieszo-rowerowych;
- Rozwijanie wydajnej i zrównoważonej gospodarki wodno-ściekowej poprzez rozbudowę i modernizację sieci kanalizacyjnej oraz urządzeń wodno-kanalizacyjnych;
- Rewitalizacja przestrzeni publicznych o szczególnym znaczeniu dla mieszkańców;
- Budowa i rozbudowa przedszkoli i żłobków;
- Budowa obiektów sportowych;
- Uzbrajanie terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe w podstawową infrastrukturę sieciową;
- Zagospodarowanie nieużytkowanych terenów na cele rekreacyjne;
- Zagospodarowanie bulwarów rzeki Mała Panew i wsparcie rozwoju infrastruktury służącej celom rekreacyjnym (sporty wodne, wędkarstwo, kąpiele);
- Przystosowanie rzeki Mała Panew i Jeziora Turawskiego oraz okolicznych terenów do wykorzystania ich na rzecz sportu i turystyki wodnej;
- Budowa i utrzymanie rowów melioracyjnych i zbiorników retencyjnych;
- Termomodernizacja i modernizacja budynków.

Zgodnie z celami przyjętymi w Europejskiej Konwencji Krajobrazowej (zalecenia CM/Rec(2008)3 Komitetu Ministrów w sprawie wytycznych dotyczących wdrażania Europejskiej Konwencji Krajobrazowej) każde działanie lub projekt powinien być zgodny ze standardami jakości krajobrazu. W szczególności powinny poprawić jakość krajobrazu, a przynajmniej nie doprowadzić do jego pogorszenia. Wpływ projektów na krajobraz, niezależnie od ich skali, powinien być oceniony,

a przepisy i instrumenty odpowiadające tym skutkom powinny być sprecyzowane. Każde działanie lub projekt powinien nie tylko odpowiadać cechom miejsca, ale także być do nich dostosowany.

Na krajobraz wpływać będą głównie działania inwestycyjne polegające na: budowie dróg, budowie, modernizacji i termomodernizacji obiektów, rozbudowie infrastruktury wodno-ściekowej, budowie ciągów pieszo-rowerowych czy modernizacji systemu hydrologicznego. Rodzaj oddziaływania (pozytywny bądź negatywny) jest uzależniony od lokalizacji danej inwestycji i otaczającego je terenu. Właściwie zaprojektowany i zlokalizowany w przestrzeni nie powinien negatywnie oddziaływać na środowisko.

Inwestycje budowlane w sposób trwały wpiszą się w krajobraz, dlatego istotny jest wybór lokalizacji oraz odpowiedniej technologii z zachowaniem ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Budowa nowych dróg może potencjalnie negatywnie wpłynąć na krajobraz z uwagi na pojawienie się nowej formy w przestrzeni. Niemniej jednak z uwagi na powierzchniowy charakter dróg nie stanowią one dominanty krajobrazowej, a ich przebieg jest w większości dostosowany do lokalnego ukształtowania terenu. Sporadyczne przypadki tj. budowa obiektu inżynierskiego lub inżynierskiego, skrzyżowań itp. mogą powodować zaburzenia w lokalnym krajobrazie z uwagi na ich rozmiary w przestrzeni. Na etapie realizacji inwestycji drogowych negatywne chwilowe oddziaływanie może wystąpić z uwagi na prowadzone wykopy, przemieszczanie mas ziemnych, prace „wysokich” maszyn tj. żurawie, dźwigi, które mogą być widoczne z dużych odległości.

Przebudowa i modernizacja już istniejących obiektów nie będzie powodować negatywnych oddziaływań na krajobraz oraz powierzchnię ziemi, ale będzie prowadzić do poprawy estetyki przestrzeni gminy.

Część z negatywnych czynników można zminimalizować poprzez stosowanie działań ograniczających, a część zupełnie wyeliminować poprzez wdrożenie odpowiedniego systemu edukacji ekologicznej i prowadzenie działań naprawczo-prewencyjnych. Istotą jest więc zaplanowanie takich działań ochronnych, które ograniczą zjawisko degradacji powierzchni ziemi i przywrócą stan zgodny ze standardami w tym zakresie. Oceniono, że wyznaczone w projekcie *Strategii* zadania nie będą mieć znaczącego negatywnego wpływu na powierzchnię ziemi i krajobraz.

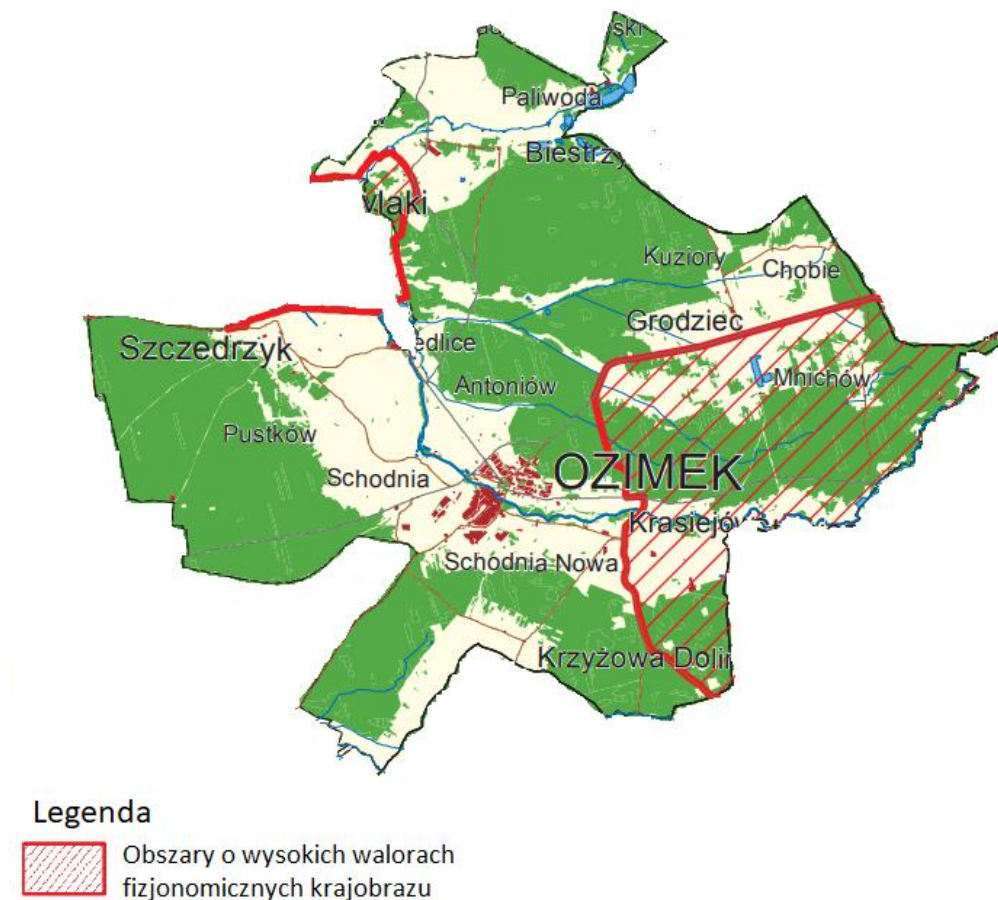
W projekcie *Strategii* zaplanowane zostały zadania dotyczące budowy i utrzymania rowów melioracyjnych i zbiorników retencyjnych oraz przystosowania rzeki Mała Panew i Jeziora Turawskiego do celów rekreacyjnych. Charakter inwestycyjny mogą mieć jedynie zadania związane z budowlami wodnymi. Biorąc pod uwagę, że zadanie te mają charakter ogólny, nie jest znana ich dokładna lokalizacja ani szczegóły techniczne. Co więcej dla zadań tego rodzaju wymagana jest osobna procedura oceny wpływu na środowisko. Wpływ prac budowlanych może bezpośrednio, ale

krótkotrwale wpływać na krajobraz oraz powierzchnię ziemi. Wpływ ten jednak zniknie po zakończeniu prac.

W długofalowej perspektywie wpływ inwestycji związanych z zachowaniem i powiększeniem zdolności retencyjnych będzie miał pozytywny wpływ na krajobraz oraz powierzchnię ziemi. Ograniczony zostanie wpływ suszy na środowisko glebowe. Rozwój naturalnych siedlisk ograniczy także erozję powierzchni ziemi oraz prawdopodobieństwa wystąpienia ruchów masowych ziemi. Trwale zmieniony zostanie także krajobraz uprzednio przekształcony przez czynniki antropogeniczne.

Na terenie gminy Ozimek występują obszary o wysokich walorach fizjonomicznych krajobrazu, zgodnie z *Waloryzacją krajobrazu naturalnego województwa opolskiego wraz z programem czynnej i biernej ochrony*. Stanowisko Wojewódzkiej Rady Ochrony Przyrody w Opolu negatywnie opiniuje lokalizację farm elektrowni wiatrowych w rezerwach przyrody, na obszarach parków krajobrazowych i ich otulin ze względu, iż intensywność i żywiołowość tego procesu może skutkować znaczną degradacją walorów przyrodniczych i krajobrazowych. Projekt *Strategii* nie przewiduje budowy farm wiatrowych, stąd nie wystąpią z tego tytułu oddziaływania na krajobraz.

Rysunek 12 Obszary o wysokich walorach fizjonomicznych krajobrazu na terenie gminy Ozimek

Źródło: *Waloryzacja krajobrazu naturalnego województwa opolskiego*

Zasoby naturalne

Z dokonanej analizy wynika, że na etapie realizacji zadań typowo inwestycyjnych wyznaczonych w projekcie *Strategii Rozwoju Gminy Ozimek* będą wykorzystywane zasoby naturalne tj. woda, gleba. Największe zużycie surowców naturalnych będą generowały inwestycje związane z budową/przebudową infrastruktury drogowej, dlatego działania te mogą wiązać się z krótkotrwałym negatywnym i bezpośrednim oddziaływaniem na ten komponent środowiska. Nieuniknionym negatywnym oddziaływaniem na zasoby naturalne będzie trwałe zajęcie terenów biologicznie czynnych pod realizację zaplanowanych zadań infrastrukturalnych. Wielkość zapotrzebowania będzie wynikała jednak z rodzaju inwestycji i zastosowanej technologii. Na etapie sporządzania niniejszej Prognozy nie jest możliwe oszacowanie wielkości zużytych zasobów, jednak mając na względzie lokalny charakter zaplanowanych inwestycji oraz stosowane rozwiązania proekologiczne nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na ten komponent środowiska.

Pozytywnym długoterminowym i skumulowanym oddziaływaniem będzie minimalizacja zużycia zasobów naturalnych (w szczególności węgla, wody, paliw energetycznych) poprzez realizację zadań związanych z ochroną powietrza i klimatu, do których należeć będą termomodernizacje i poprawa efektywności energetycznej budynków, zwiększenie stopnia wykorzystania odnawialnych źródeł energii, wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne oraz poprawa mobilności (rozbudowa systemu ścieżek pieszo-rowerowych, rozwijanie transportu publicznego).

Zabytki

Działania wyznaczone w projekcie *Strategii Rozwoju Gminy Ozimek* mają neutralne lub pozytywne oddziaływanie na dobra materialne i zabytki. Zadania inwestycyjne w zakresie infrastruktury komunikacyjnej bezpośrednio wpłyną pozytywnie na występujące w bliskim sąsiedztwie tych terenów zabytki nieruchome, poprzez minimalizację występowania drgań spowodowanych złym stanem technicznym nawierzchni lub szlaku. Prowadzenie założonych działań infrastrukturalnych w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów zabytkowych (zabytków nieruchomych, stanowisk archeologicznych) będzie wymagało od inwestora uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków postępowania i właściwego zabezpieczenia na etapie wykonywania robót budowlanych.

Wszelkie działania związane z ochroną i rozwojem dziedzictwa kulturowego powodują zazwyczaj pośredni pozytywny wpływ na wartość zmodernizowanych obiektów i możliwość zwiększenia wpływów finansowych wynikających ze świadczonych w nich usług. Pośrednio oddziałują także na nieruchomości znajdujące się w ich sąsiedztwie. Pozytywny wpływ na dziedzictwo kulturowe, zabytki i dobra materialne ma również zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza, co wpłynie na poprawę ich stanu technicznego. Zanieczyszczenia pyłowe, które są emitowane z kominów budynków

mieszkalnych z sektora indywidualnego jak i zbiorowego osiadając na zabytkach i dobrach materialnych powodują ich niszczenie.

W *Strategii* przewidziano także zadania nieinwestycyjne związane z promocją i rozwojem zasobów historycznych i dziedzictwa kulturowego gminy, które są ściśle związane z zabytkami. Działania takie pozwolą przybliżyć lokalnej społeczności znaczenie i wartość tych obiektów.

Negatywne, bezpośrednie i chwilowe oddziaływania na zabytki oraz dobra materialne mogą wystąpić jedynie na etapie realizacji zadań inwestycyjnych lub wówczas, gdy działanie dotyczy będzie obiektów objętych ochroną kulturową lub historyczną. Niekorzystne oddziaływanie najczęściej może wiązać się z niedogodnościami wynikającymi z wibracji pochodzącymi z pracy ciężkiego sprzętu budowlanego, co w skrajnych przypadkach może wiązać się z naruszeniem pierwotnego stanu budynku. Jednakże przy zastosowaniu odpowiedniej odległości od zabytków i stosownych zabezpieczeń możliwe jest całkowite uniknięcie negatywnego oddziaływania. W chwili przygotowania niniejszego opracowania brak jest możliwości stwierdzenia, które z zadań inwestycyjnych będą prowadzone w pobliżu obiektów chronionych i czy ich zakres prac spowoduje zniszczenie lub degradację danego obiektu historycznego. Konsekwencją realizacji zadań inwestycyjnych będzie dbałość o walory historyczno-kulturowe poprzez zastosowanie takich rozwiązań projektowych, aby środowisko kulturowe nie zostało zdegradowane.

Reasumując, działania wyznaczone w ramach projektu *Strategii Rozwoju Gminy Ozimek* przyczynią się do ochrony wartości kulturowych i pozytywnego wpływu na zabytki.

10. Analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu

Prognoza oddziaływania na środowisko wykazała, że niektóre z przedsięwzięć realizowanych w ramach projektu *Strategii Rozwoju Gminy Ozimek* mogą negatywnie wpłynąć na środowisko. Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych m.in. z rozbudową sieci wodno-kanalizacyjnej, budową i modernizacją obiektów czy modernizacją i rozbudową ciągów komunikacyjnych można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależy będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań.

Wykaz inwestycji zamieszczonych w *Strategii* powinien być realizowany zgodnie z zaleceniami wynikającymi z wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Podczas podejmowania nowych działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy

i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów. Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury (decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach).

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych,
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu,
- odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji, uwzględniający zapisy dokumentów lokalnych oraz wyższego szczebla.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań minimalizujących niezbędnych do zapewnienia spójności i właściwego funkcjonowania sieci obszarów Natura 2000. Należy m.in. zabezpieczyć siedliska zwierząt, zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji, tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt, budowę przejść dla zwierząt i płazów w przypadku inwestycji drogowych, przepławek dla ryb, przenoszenie okazów gatunków roślin w inne dogodne miejsce pod nadzorem botanicznym. Istotne w przypadku gatunków zwierząt będzie również obranie odpowiedniego terminu realizacji inwestycji, np. poza terminami rozrodu, lęgów, tarła lub hibernacji. Ze względu na ogólny charakter kierunków działań *Strategii* szczegółowe określenie wpływu konkretnych inwestycji i ich właściwa kwalifikacja będą możliwe dopiero na etapie projektowym. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w porozumieniu z zarządcą terenu, stosownie do skali i rodzaju negatywnego oddziaływania na cele ochrony obszaru Natura 2000, ustala zakres, miejsce, termin i sposób wykonania działań ograniczających negatywne oddziaływanie inwestycji, zobowiązując do ich wykonania nie później niż w terminie rozpoczęcia działań powodujących negatywne oddziaływanie.

W wyniku realizacji projektu *Strategii Rozwoju Gminy Ozimek* może potencjalnie dojść do oddziaływania na obszary chronione, dlatego ważne jest, aby wszelkie przedsięwzięcia wynikające ze *Strategii* były przeprowadzone zgodnie z przepisami dotyczącymi gospodarowania na obszarach objętych prawną formą ochrony przyrody.

Minimalizacja negatywnego wpływu na środowisko możliwa jest m.in. poprzez prowadzenie świadomej polityki przestrzennej popartej stosownymi zapisami w dokumentach prawa lokalnego oraz zachowanie walorów przyrodniczych gminy.

Poniżej przedstawiono propozycje zapobiegania, łagodzenia negatywnego wpływu na środowisko, będącego konsekwencją realizacji działań ujętych w *Strategii* na poszczególne komponenty środowiska:

Ochrona powierzchni ziemi i wód:

- Na etapie projektowania należy rozważać koncepcje organizacji placu budowy i jego zaplecza z uwzględnieniem zasady minimalizacji zajęcia terenu i przekształcenia jego powierzchni,
- Po zakończeniu prac budowlanych, w razie konieczności, należy przeprowadzać rekultywację,
- W projekcie i wykonawstwie należy minimalizować zakres robót powodujących zdejmowanie warstw próchnicznych gleby, a także zaplanować wykorzystanie nadmiarów ziemi pochodzącej z wykopów,
- W opisach technicznych projektów budowlanych należy zaplanować miejsca przeznaczone do składowania substancji podatnych na migrację wodną,
- Prawidłowe przechowywane substancji ropopochodnych oraz innych materiałów,
- Opracowanie procedury na wypadek wystąpienia awarii na placu budowy, by nie doprowadzić do zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego,
- Właściwe postępowanie z odpadami,
- Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów nadających się do odzysku lub unieszkodliwiania, a odpady niebezpieczne gromadzić w szczelnych, oznakowanych pojemnikach, w wydzielonym miejscu,
- Powstające podczas realizacji inwestycji oraz eksploatacji obiektu odpady należy przekazywać tylko wyspecjalizowanym jednostkom posiadającym zezwolenie na odzysk, utylizację, zbieranie i transport tych odpadów,
- Materiał pozostały po robotach ziemnych w miarę możliwości należy wykorzystywać na miejscu,
- Ograniczenie uszczelniania zlewni, np. poprzez planowanie rezerw terenu, które ma służyć zapewnieniu możliwości swobodnej infiltracji wód do ziemi,
- Uregulowanie gospodarki wodami opadowymi - oczyszczenie ich oraz możliwość ich retencjonowania w celu ograniczenia spływu powierzchniowego, należy przy tym brać pod uwagę nie tylko dany obszar, ale i obszar położony niżej w zlewni (jest to szczególnie ważne w miastach),

- Prowadzenie robót budowlanych w sposób zapewniający ochronę wód.

Ochrona powietrza:

- Wykonawcy wybierani do realizacji poszczególnych zadań powinni używać nowoczesnego sprzętu i wykazać się dbałością o prawidłową eksploatację i właściwą konserwację sprzętu i środków transportu. Takie zapisy mogą znaleźć się na odpowiednich etapach procedur przetargowych,
- Niedopuszczalne jest palenie na terenie budowy papy, opon, rozpuszczalników, farb oraz innych materiałów,
- Pogłębiona analiza lokalizacji przedsięwzięcia,
- Zminimalizowaniu ryzyka awarii poprzez stosowanie sprawdzonych rozwiązań i nowoczesnego sprzętu,
- Prowadzenie prac budowlanych poza okresem lęgowym ptaków, rozrodu płazów,
- Prowadzenie prac budowlanych i rozbiórkowych w porze dziennej,
- Stosowanie przepisów BHP,
- Zastosowanie do budowy nowoczesnego sprzętu, który emituje mniejsze ilości spalin,
- Na etapie eksploatacji – prowadzenie monitoringu powietrza.
- Unikanie emisji głównie substancji pyłowych na etapie budowy, rozbudowy czy modernizacji obiektów,
- Przestrzeganie zastrzonych zapisów pozwoleń budowlanych.

Różnorodność biologiczna (w tym fauna, flora, obszary chronione):

- Minimalizacja negatywnych oddziaływań inwestycji infrastrukturalnych wymaga (oczywiście nie jest to konieczne w przypadku każdej inwestycji) wcześniejszych terenowych inwentaryzacji zasobów środowiska przyrodniczego. Inwentaryzacja pozwoli na precyzyjne dostosowanie ogólnych zaleceń do realiów danego zadania inwestycyjnego i uniknięcie spowodowania znaczących szkód w środowisku przyrodniczym i wiążących się z tym komplikacji w trakcie realizacji poszczególnych inwestycji,
- W przypadku prac termomodernizacyjnych budynków czy remontów elewacji bądź pokrycia dachowego budynków należy przeprowadzić inwentaryzację ornitologiczną i chiropterologiczną,
- Wykorzystanie rozwiązań technologicznych umożliwiających zachowanie istniejących stosunków wodnych,
- Ograniczenie na etapie planowania i wykonawstwa wycinki drzew i krzewów oraz naruszania cennych siedlisk,

- Wycinkę drzew i krzewów należy ograniczyć do niezbędnego minimum wynikającego z bezpośredniej kolizji z przedmiotowym przedsięwzięciem,
- Za wycinkę drzew i krzewów należy dokonać nasadzeń zastępczych. Do nasadzeń należy wykorzystać jedynie rodzime gatunki drzew i krzewów. Oszacowanie ilości drzew i krzewów do wycinki oraz wskazanie lokalizacji nasadzeń zastępczych należy uzgodnić po sporządzeniu operatu dendrologicznego,
- Wycinkę drzew i krzewów należy prowadzić poza sezonem wegetacyjnym,
- Drzewa i krzewy nieprzeznaczone do wycinki, a które znajdują się w sąsiedztwie prac budowlanych należy zabezpieczyć przed uszkodzeniem pni, korzeni i konarów,
- Wykopy wykonywane w strefie korzeniowej drzew będą wykonywane wyłącznie ręcznie,
- Roboty ziemne w obrębie korzeni drzew i krzewów nie powinny być prowadzone w okresie wegetacji roślin, a szczególnie w okresie letnim. Najkorzystniejszym okresem do wykonania tych robót są miesiące od października do końca marca,
- Wykopy w obrębie drzew nie powinny trwać dłużej niż dwa tygodnie, a przy wietrznej, wilgotnej pogodzie trzy tygodnie. W celu niedopuszczenia do przesuszenia systemu korzeniowego, wykopy przy drzewach i krzewach powinny być zasypywane e jak najkrótszym czasie,
- Powstałe wykopy w sąsiedztwie drzew i krzewów należy zasypać warstwą kompostu lub ziemi urodzajnej,
- W przypadku kolizji konarów drzew z pracą sprzętu budowlanego w wyniku, którego może dojść do uszkodzenia mechanicznego, gałęzie zagrożone uszkodzeniem należy podwiązać do gałęzi położonych powyżej. Jeżeli jest to zabieg niewystarczający w ostateczności należy usunąć lub skrócić kolidujące gałęzie, a rany po cieniach należy zabezpieczyć środkiem impregnującym z dodatkiem środka grzybobójczego,
- W przypadku braku możliwości nienaruszenia siedlisk rzadkich/chronionych gatunków, należy wziąć pod uwagę możliwość przeniesienia populacji,
- Nie należy prowadzić robót budowlanych w okresie lęgowym, jeśli na obszarze inwestycji lub w jej pobliżu gniazdują ptaki,
- W przypadku istotnego zagrożenia hałasem, mogącego płoszyć chronione gatunki zwierząt w okresie rozrodczym (i/lub powodujące ponadnormatywną emisję na terenach mieszkaniowych), należy rozważyć zastosowanie ekranów,
- Stosowanie technologii w jak najmniejszym stopniu wpływającej na środowisko (ograniczającej emisję zanieczyszczeń i hałasu),

- Uwzględnianie wariantu lokalizacyjnego w sposób zgodny z dokumentami planistycznymi, przepisami i aktami prawnymi obowiązującymi dla poszczególnych form ochrony przyrody, a także biorąc pod uwagę potrzeby ochrony siedlisk przyrodniczych, siedlisk zwierząt i roślin oraz korytarze migracyjne i łączność ekosystemów.

Ochrona przed hałasem i drganiami:

- Ograniczenie prac związanych z wykorzystaniem głośnego sprzętu, do pory dziennej między 7:00 a 20:00,
- W miejscach szczególnie wrażliwych obok zabudowy mieszkaniowej należy ograniczyć prędkość pojazdów dowożących materiały budowlane ze względu na drgania przenoszące się na konstrukcje budynków oraz wpływ na klimat akustyczny otoczenia,
- Projektanci powinni zwrócić uwagę na propozycję lokalizacji baz zaplecza technicznego budowy tak, aby planować je możliwe z dala od okien budynków mieszkalnych,
- Na terenach zwartej zabudowy mieszkaniowej należy tak planować roboty budowlane w ramach poszczególnych zadań by prowadzić prace związane z emisją hałasu w tym samym czasie tylko po jednej stronie budynku, aby w mieszkaniu były pomieszczenia nienarażone na emisję hałasu,
- Organizacja pracy, ograniczająca liczbę osób i czas ekspozycji na hałas,
- Stosowanie harmonogramów prac, ograniczających narażenie na hałas,
- Stosowanie tzw. cichych nawierzchni,
- Ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji w środowisko,
- Racjonalna gospodarka materiałami i minimalizacja powstawania odpadów,
- Sprawne przeprowadzenie prac,
- Ograniczenie do niezbędnego minimum usuwania drzew i krzewów będących w kolizji z planowaną inwestycją,
- Dobór gatunków roślin pełniących rolę dźwiękochronną dostosowanych do wymogów siedliska.
- Stosowanie barier akustycznych na etapie realizacji konkretnych inwestycji drogowych (szczególnie w miejscach przejścia dróg uciążliwych przez tereny mieszkaniowe i usług chronionych),
- Zastosowania odpowiednio szerokich pasów zieleni o zróżnicowanej wysokości tak, aby zapewnić maksymalne wartości pochłaniania i odbijania fali akustycznej.

Rozwój turystyki i promocja turystyczna gminy przyniosą pozytywny efekt społeczny i ekonomiczny, pozwolą m.in. na wyeksponowanie walorów przyrodniczych, zachęcą do korzystania z istniejącej

infrastruktury turystycznej oraz umożliwią aktywne kreowanie postaw turystów jako współodpowiedzialnych za stan przyrody i środowiska. Jednocześnie skutkiem tych działań może być zwiększenie obciążenia szlaków turystycznych i zaplecza turystycznego. Stąd tak ważną kwestią jest rozwój i modernizacji infrastruktury turystycznej – pozwoli to na skanalizowanie i uregulowanie strumienia ruchu turystycznego w obrębie wyznaczonych szlaków i obiektów do tego przystosowanych.

Zadania związane z rozwojem turystycznym dotyczą terenów zasadniczo antropogenicznie przekształconych i zagospodarowanych, co sprawia, że zadania te pozostają bez wpływu na chronione zasoby i wartości przyrodnicze. Z intensywnego zagospodarowania winny być przy tym wyłączone miejsca stosunkowo mało przekształcone, o szczególnie dużym nagromadzeniu gatunków chronionych.

Budowa nowych obiektów inwestycyjnych będzie zlokalizowana w zurbanizowanej części gminy.

W ramach tworzenia dokumentu prowadzona była ocena oddziaływania zadań pod kątem środowiskowym. Duża część zadań inwestycyjnych nie ma określonego zakresu, sposobu i charakteru prowadzenia prac, w związku z czym podanie konkretnych oddziaływań jest utrudnione.

Realizacja pozostałych działań proponowanych w ramach *Strategii* (o charakterze nieinwestycyjnym) nie wymaga rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą dla obszarów Natura 2000 negatywnych oddziaływań na środowisko.

Zgodnie z art. 17, 33, 45, Ustawy o ochronie przyrody (Dz.U. z 2022 r., poz. 916) określono zakazy mogące występować na terenie gminy Ozimek.

11. Propozycja działań alternatywnych

Art. 51, ust. 2, pkt. 3b Ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2022 r., poz. 1029) nakłada obowiązek przedstawienia rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie. Wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach projektowanego dokumentu z założenia mają na celu poprawę jakości życia mieszkańców oraz stanu środowiska na terenie gminy i tym samym pozytywnie wpływać będą na zdrowie człowieka. Dla zadań zawartych w projekcie *Strategii Rozwoju Gminy Ozimek* można zaproponować następujące działania alternatywne:

- Zmiana lokalizacji danego działania,
- Zmiana technologii realizacji zadania,

- Wybór alternatywnych materiałów do realizacji zadania,
- Rozważenie różnych wariantów organizacyjnych realizacji zadania i dobór odpowiedniego,
- Modyfikacja zakresu zadania, częściowe lub całkowite odstępnie od realizacji zadania, jeśli decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach dla danego zadania będzie wskazywać na taką potrzebę.

W przypadku projektu *Strategii Rozwoju Gminy Ozimek* nie ma możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych zadań. Projekt jest dokumentem o charakterze ogólnym i nie wskazuje zakresu ani szczegółów technicznych poszczególnych inwestycji. *Strategia* określa jedynie konieczność ich realizacji w celu poprawy jakości życia mieszkańców i środowiska przyrodniczego gminy. Projekt jest koncepcją rozwoju i przebudowy społecznej, infrastrukturalnej i przestrzennej obszaru gminy, która jako wizja całościowa i spójna pozwoli osiągnąć zamierzone efekty. Dlatego też wprowadzanie na tym etapie rozwiązań alternatywnych zaburzałoby spójność wspomnianej wizji. Należy jednak podkreślić, że istnieją duże możliwości w doborze najlepszych pod względem oddziaływania na środowisko wariantów lokalizacyjnych, technologicznych czy organizacyjnych.

W przypadku wszystkich ustaleń (zadań) *Strategii*, mających postać przedsięwzięć, rozwiązania alternatywne winny być przeanalizowane na etapie wydawania decyzji o uwarunkowaniach środowiskowych, zgodnie z ww. Ustawą. W związku z ciągłym rozwojem gospodarczym regionu oraz wzrostem poziomu konsumpcji brak realizacji *Strategii* prowadzić będzie do pogorszenia wszystkich elementów środowiska.

12. Potencjalne oddziaływanie transgraniczne

Zgodnie z przepisami zawartymi w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2022 r., poz. 1029), z rozdziału 3, działu VI dotyczącego postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku projektów polityk, strategii, planów i programów, opracowywany dokument nie będzie wywierał znaczącego oddziaływania transgranicznego. Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach dokumentu ma charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja projektu *Strategii Rozwoju Gminy Ozimek* nie wskazuje możliwości negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

13. Rezultaty planowanych działań

Poniżej zaprezentowano wybór wskaźników, których celem jest monitorowanie stopnia osiągnięcia założonych celów rozwojowych. Zostały one opracowane w odniesieniu do poszczególnych kierunków działań, dzięki czemu możliwa będzie weryfikacja stopnia ich realizacji. Poza poniższym mechanizmem, wdrażanie strategii będzie podlegało monitoringowi (produktowemu) i ewaluacji. Rekomenduje się dokonywanie pomiarów wskaźników corocznie, zgodnie z zapisami podrozdziału *Strategii* „Monitoring, ewaluacja i aktualizacja strategii”.

Tabela 13 Wskaźniki monitoringu

Kierunek działania	Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika (2021 r.)	Oczekiwana tendencja	Źródło danych
Kierunek działania 1. Rozwój polityki społecznej	Odsetek dzieci objętych opieką żłobkową	24,4%	wzrost	BDL GUS
	Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności	254	spadek	BDL GUS
	Mieszkania na 1000 ludności	338	Wzrost	BDL GUS
Kierunek działania 2. Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i turystycznej	Liczba nowych lub zmodernizowanych obiektów sportowo-rekreacyjnych	0 ¹⁶	Wzrost	Urząd Miasta i Gminy w Ozimku
	Imprezy organizowane przez ośrodki kultury	53	Wzrost	BDL GUS
Kierunek działania 3. Aktywizacja społeczna i zwiększenie zaangażowania mieszkańców	Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 10 tys. ludności	28	Wzrost	BDL GUS
Kierunek działania 4. Wspieranie przedsiębiorczości i aktywizacja zawodowa mieszkańców	Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	3,0%	Spadek	BDL GUS
	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 tys. ludności	665	Wzrost	BDL GUS
	Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	856	Wzrost	BDL GUS
Kierunek działania 5. Zwiększanie atrakcyjności inwestycyjnej gminy i promocja gospodarcza	Liczba pozyskanych inwestorów	0 ¹⁷	Wzrost	Urząd Miasta i Gminy w Ozimku

¹⁶ Wskaźnik przyjmuje wartość 0 ze względu na fakt, iż rok 2022 jest traktowany jako rok bazowy i od tego roku monitorowana jest wartość wskaźnika. Monitoringowi będzie podlegała tendencja zmian w poszczególnych obszarach wynikająca z wdrażanych w ramach *Strategii Rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030* przedsięwzięć.

¹⁷ Jw.

Kierunek działania	Wskaźnik	Wartość bazowa wskaźnika (2021 r.)	Oczekiwana tendencja	Źródło danych
Kierunek działania 6. Wykorzystanie potencjału turystycznego do dywersyfikacji struktury gospodarczej	Miejsca noclegowe	98 ¹⁸	Wzrost	BDL GUS
	Liczba zrealizowanych działań promocyjnych	0 ¹⁹	Wzrost	Urząd Miasta i Gminy w Ozimku
Kierunek działania 7. Rozwój sieci transportowej i zwiększenie dostępności komunikacji publicznej	Długość nowych lub zmodernizowanych odcinków dróg	0 ²⁰	Wzrost	Urząd Miasta i Gminy w Ozimku
	Długość dróg rowerowych	4,5 km	Wzrost	BDL GUS
Kierunek działania 8. Rozwój infrastruktury technicznej i podnoszenie jakości przestrzeni publicznych	Odpady zebrane selektywnie z gospodarstw domowych w relacji do ogółu odpadów	38,5%	Wzrost	BDL GUS
Kierunek działania 9. Ochrona środowiska i zwiększenie odporności na zmiany klimatu	Liczba budynków poddanych termomodernizacji	0 ²¹	Wzrost	Urząd Miasta i Gminy w Ozimku
	Udział powierzchni terenów zieleni w powierzchni ogółem	0,32%	Wzrost	BDL GUS

¹⁸ Liczba miejsc noclegowych, stan na lipiec 2021 r.

¹⁹ Wskaźnik przyjmuje wartość 0 ze względu na fakt, iż rok 2022 jest traktowany jako rok bazowy i od tego roku monitorowana jest wartość wskaźnika. Monitoringowi będzie podlegała tendencja zmian w poszczególnych obszarach wynikająca z wdrażanych w ramach *Strategii Rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030* przedsięwzięć.

²⁰ Wskaźnik przyjmuje wartość 0 ze względu na fakt, iż rok 2022 jest traktowany jako rok bazowy i od tego roku monitorowana jest wartość wskaźnika. Monitoringowi będzie podlegała tendencja zmian w poszczególnych obszarach wynikająca z wdrażanych w ramach *Strategii Rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030* przedsięwzięć.

²¹ Jw.

14. Podsumowanie i wnioski

- *Strategia Rozwoju Gminy Ozimek* jest zgodna ze strategicznymi dokumentami obowiązującymi na szczeblu europejskim, krajowym i lokalnym;
- Przeprowadzone w ramach niniejszej Prognozy analizy zgodności celów *Strategii* z celami nadrzędnych dokumentów strategicznych oraz podstawowych dokumentów opracowywanych na szczeblu regionalnym, wskazują na znaczną ich spójność oraz zharmonizowanie. Spójność regionalnej polityki ekologicznej ze strategicznymi celami rozwoju gminy jest podstawą równoważenia rozwoju w horyzoncie średnio i długookresowym. Dzięki temu *Strategia* może stać się skutecznym narzędziem koordynacji działań na rzecz wdrożenia rozwoju zrównoważonego w regionie;
- *Strategia* umożliwia identyfikację skutków środowiskowych oraz potencjalnych zmian warunków życia mieszkańców regionu w wyniku realizacji ustaleń dokumentu;
- Projektowana *Strategia* określa obszary problemowe i wyzwania w zakresie rozwoju społecznego, gospodarczego i ochrony środowiska na terenie gminy Ozimek oraz wyznacza cele i kierunki interwencji mające na celu poprawę jakości życia mieszkańców oraz środowiska;
- Niektóre z zadań zaplanowanych do realizacji w ramach projektowanej *Strategii* mogą wywierać negatywny wpływ na środowisko. Oddziaływanie to może być chwilowe, na etapie prac budowlanych i modernizacyjnych;
- W niniejszej prognozie zaproponowano szereg działań ograniczających negatywne oddziaływanie zaplanowanych zadań na środowisko oraz przykłady kompensacji przyrodniczej dla obszarów Natura 2000;
- Podczas podejmowania działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów;
- Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury.

15. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Przedmiotem opracowania jest *Prognoza oddziaływania na środowisko dla projektu Strategii Rozwoju Gminy Ozimek na lata 2023-2030*. Opracowanie zostało wykonane w oparciu o art. 46 oraz art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2022 r., poz. 1029).

Głównym celem prognozy jest ustalenie czy zapisy projektu *Strategii Rozwoju Gminy Ozimek na lata 2022-2030* nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego, a cele ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju są spójne z celami i priorytetami zaplanowanymi w dokumentach wyższego szczebla. Prognoza ma za zadanie także ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

Prognoza ponadto określa i analizuje:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na środowisko.

Przy sporządzaniu Prognozy zastosowano metody statystyczne i porównawcze, analizy i oceny dostosowane do stanu współczesnej wiedzy. Autor kierował się swoją wiedzą i doświadczeniem stosownie do stanu wiedzy współczesnej.

W projekcie *Strategii Rozwoju Gminy Ozimek* obrano kierunki interwencji wynikające z dokumentów wyższego szczebla oraz dokumentów lokalnych. Na ich podstawie wyznaczono cele *Strategii*, a także strategię ich realizacji na poziomie gminnym.

W rozdziale „Analiza i ocena istniejącego stanu na terenach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem” opisano szczegółowo teren gminy Ozimek z podaniem charakterystyki gminy, struktury demograficznej, przyrodniczej i gospodarczej. Przedstawiono potencjał demograficzny, pomoc społeczną, edukację i kulturę, przedsiębiorczość i rynek pracy, finanse samorządowe, infrastrukturę i ochronę środowiska oraz istniejący stan środowiska obejmujący klimat, jakość powietrza, hałas, wody, gleby, zasoby geologiczne, zasoby przyrodnicze i krajobraz.

W ramach tworzenia dokumentu prowadzona była szczegółowa ocena oddziaływania zadań pod kątem środowiskowym. Duża część zadań inwestycyjnych nie ma określonego zakresu, sposobu i charakteru prowadzenia prac, w związku z czym podanie konkretnych oddziaływań jest dosyć trudne i problematyczne. Zgodnie z powyższym w niniejszej Prognozie przedstawiono potencjalne oddziaływania, zidentyfikowane na podstawie oceny oddziaływania dla innych przedsięwzięć o zbliżonym zakresie. Zatem w ramach oceny skutków realizacji projektu *Strategii Rozwoju Gminy Ozimek* na etapie opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedstawiono potencjalne oddziaływanie bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, stałe/długoterminowe, chwilowe/krótkoterminowe, pozytywne, negatywne i neutralne na następujące komponenty środowiska wykorzystując metodę macierzy interakcji:

- Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000;
- Różnorodność biologiczna;
- Ludzie;
- Rośliny;
- Zwierzęta;
- Powietrze;
- Klimat;
- Klimat akustyczny;
- Wody (w tym JCW);
- Powierzchnia ziemi;
- Krajobraz;
- Zasoby naturalne;
- Zabytki.

W przypadku gminy Ozimek istnieje niewielkie prawdopodobieństwo bezpośredniego lub pośredniego ryzyka oddziaływania na obszary cenne przyrodniczo. Należy jednak nadmienić, iż stopień, zakres oraz skutek oddziaływania (negatywny, pozytywny, neutralny) będzie mógł zostać oceniony z chwilą

ustalenia dokładnego zakresu oraz rodzaju prowadzonych przedsięwzięć. W zależności od ich rodzaju może zostać nałożony obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, która może zakończyć się wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub odmową jej wydania, z uwagi na znaczne negatywne oddziaływania.

Projekt *Strategii Rozwoju Gminy Ozimek* jest dokumentem o charakterze ogólnym i nie wskazuje zakresu ani szczegółów technicznych poszczególnych inwestycji. Strategia określa jedynie konieczność ich realizacji w celu poprawy jakości życia mieszkańców i środowiska przyrodniczego gminy. W związku z powyższym, efekty poszczególnych zadań mogą być przewidziane tylko w ograniczonym zakresie. Należy mieć na uwadze uwzględnianie zasad ochrony środowiska podczas projektowania i planowania poszczególnych inwestycji.

W rozdziale „Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko” oddziaływania te zostały przedstawione w formie opisowej. Przedstawione przedsięwzięcia będą miały charakter lokalny, tzn. będą one terytorialnie realizowane w obrębie jednej gminy, a często także w granicach jednej miejscowości. W związku z powyższym przedsięwzięcia te charakteryzować się będą ograniczonym przestrzennie oddziaływaniem na środowisko. Ponadto, w przypadku takich przedsięwzięć, jak budowa sieci kanalizacji sanitarnej czy sieci wodociągowej, główne oddziaływanie na środowisko występuje w fazie realizacji przedsięwzięcia i ma ono również czasowo ograniczony charakter. Zadania inwestycyjne są zazwyczaj realizowane w obrębie terenów zmienionych antropogenicznie, tj. w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowy.

Do negatywnych oddziaływań na środowisko podczas realizacji inwestycyjnych można zaliczyć:

- zmiany stosunków gruntowo-wodnych,
- zmianę warunków siedliskowych,
- tworzenie barier w migracji zwierząt,
- wycinkę roślinności,
- użycie maszyn i urządzeń budowlanych (emisja hałasu, pyłu i wibracji),
- naruszenie pierwotnego stanu obiektów zabytkowych,
- zajęcie terenów pod realizację zaplanowanych zadań infrastrukturalnych.

Pozytywne skutki realizacji planowanych zadań:

- pozytywny wpływ na bioróżnorodność,
- zapewnienie stabilności siedlisk przyrodniczych,
- mniejszy udział zanieczyszczeń bezpośrednio kierowanych do wód, ziemi i powietrza,
- poprawa stanu środowiska i jego elementów, w perspektywie długoterminowej,

- zminimalizowanie negatywnego oddziaływania podtopień,
- minimalizacja zużycia zasobów naturalnych.

Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych m.in. z rozbudową sieci wodno-kanalizacyjnej czy modernizacją i rozbudową ciągów komunikacyjnych można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależy będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań.

Wykaz inwestycji zamieszczonych w *Strategii* powinien być realizowany zgodnie z zaleceniami wynikającymi z wydanych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Podczas podejmowania nowych działań inwestycyjnych należy brać pod uwagę lokalizację form ochrony przyrody, zakazy i nakazy wynikające z aktów prawa miejscowego, uchwał powołujących dane formy ochrony przyrody lub planów zadań ochronnych i planów ochrony ww. obszarów. Każdorazowe podjęcie działań inwestycyjnych wymaga przeprowadzenia postępowania określającego wpływ na środowisko w drodze odrębnej procedury (decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach).

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych,
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu,
- odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji, uwzględniający zapisy dokumentów lokalnych oraz wyższego szczebla.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych dla obszarów Natura 2000. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji, tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

W kolejnych rozdziałach omówione zostały rozwiązania alternatywne oraz oddziaływania transgraniczne. W przypadku projektu *Strategii Rozwoju Gminy Ozimek* nie ma możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych zadań. Projekt jest dokumentem o charakterze ogólnym i nie wskazuje zakresu ani szczegółów technicznych poszczególnych inwestycji. Strategia określa jedynie konieczność ich realizacji w celu poprawy jakości życia mieszkańców

i środowiska przyrodniczego gminy. Należy jednak podkreślić, że istnieją duże możliwości w doborze najlepszych pod względem oddziaływania na środowisko wariantów lokalizacyjnych, technologicznych czy organizacyjnych. Wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach projektowanego dokumentu z założenia mają na celu poprawę jakości życia mieszkańców, a także stanu środowiska na terenie gminy i tym samym pozytywnie wpływać będą na zdrowie człowieka.

Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach dokumentu ma charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja projektu *Strategia Rozwoju Gminy Ozimek* nie wskazuje możliwości negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

Ostatnie rozdziały zawierają propozycję wskaźników monitoringu zaproponowanych w celu monitorowania realizacji *Strategii Rozwoju* oraz omówienie wniosków wyciągniętych z Prognozy.

Zestawienie tabel oraz rysunków

Tabela 1 Obszary Funkcjonalne Województwa Opolskiego, w które wpisuje się gmina Ozimek.	14
Tabela 2 Wykaz JCWP i JCWPD na terenie gminy Ozimek	16
Tabela 3 Charakterystyka JCWP zlokalizowanych na terenie gminy Ozimek.....	17
Tabela 4 Charakterystyka JCWPD zlokalizowanych na terenie gminy Ozimek.....	19
Tabela 5 Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza w zależności od poziomów stężeń zanieczyszczenia uzyskanych w rocznej ocenie jakości powietrza	32
Tabela 6 Wynikowe klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2020 rok dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.....	33
Tabela 7 Klasy dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej za 2021 rok dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin	34
Tabela 8. Dopuszczalne poziomy hałas w zależności od przeznaczenia terenu.....	35
Tabela 9 Tereny zagrożone hałasem na terenie powiatu opolskiego	37
Tabela 10 Wyniki oceny jakości JCWP obejmujących teren gminy Ozimek	39
Tabela 11 Surowce naturalne występujące na terenie gminy Ozimek (stan na 31.12.2021 r.).....	45
Tabela 12 Ocena oddziaływania na środowisko działań przewidzianych do realizacji w ramach projektu Strategii Rozwoju Gminy Ozimek	63
Tabela 13 Wskaźniki monitoringu	119
Rysunek 1 Opolska "11" - cele operacyjne na tle celów strategicznych.	13
Rysunek 2 Podział województwa opolskiego na strefy ochrony powietrza.....	31
Rysunek 3 Gmina Ozimek na tle JCWP	38
Rysunek 4 Gmina Ozimek na tle GZWP	40
Rysunek 5 Gmina Ozimek na tle JCWPD	41
Rysunek 6 Obszary zagrożenia powodziowego na terenie gminy Ozimek.....	42
Rysunek 7 Wykaz pomników przyrody znajdujących się na terenie gminy Ozimek	48
Rysunek 8 Usytuowanie istniejących i projektowanych form ochrony przyrody na terenie gminy Ozimek	52
Rysunek 9 Usytuowanie cennych przyrodniczo gatunków zwierząt i roślin oraz siedlisk na terenie gminy Ozimek.....	57
Rysunek 10 Korytarz ekologiczny Opole-Katowice na tle gminy Ozimek.....	59
Rysunek 11 Rozmieszczenie inwestycji, które posiadają dokładną lokalizację na terenie gminy Ozimek na tle form ochrony przyrody.....	92
Rysunek 12 Obszary o wysokich walorach fizjonomicznych krajobrazu na terenie gminy Ozimek....	109